

Százdi Sztakó Zsolt

1552

Lilium Aurum

SZÁZDI SZTAKÓ ZSOLT

1552

SZÁZDI SZTAKÓ ZSOLT

1552

Lilium Aurum
Dunaszerdahely
2006

A Liliium Aurum Könyv- és Lapkiadó kft.
tagja az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének

A könyv megjelenését
A Nemzeti Kulturális Alap (Budapest) támogatta

© Százdi Sztakó Zsolt, 2006
© Liliium Aurum, 2006
ISBN 80-8062-323-6

I. A szerzetesek kincse

A klastrom áhítatos csendjét, mely pókhálóként szőtte át a szerzetesek világát és amely misztikus ködként vette körül az épületet, különös zaj verte fel. Mert ez a hely olyan kísérteties volt, hogy az emberek, ha éppen arra akadt dolguk és elhaladtak a klastrom mellett, önkéntelenül is keresztet vettek. Épp ezért, hacsak tehették, a falubeliek messzire elkerülték még a környékét is a klastromnak babonás félelmükben, olyannyira, hogy még azok is, akiknek a baljóslatú épület melletti úton vitt volna el az útjuk, kétszer is meggondolták, hogy ne a nagyobb kerülővel járó másik utat válasszák, és ez éppenséggel nem volt a szerzetesek ellenére. Sőt, még ők csepegtették apró csepenként a környéken élő pór nép lelkébe ezt a babonás félelmet, mindenféle rémes történetekkel a pokolbéli kínokról, amelyeknek a bátrabb szerzetesek naponta tanúi, mert hát ahhoz is bátorság kellett, hogy valaki végignézze a kárhozott lelkek szenvedéseit, amit még nézni is csupa kín volt az igaz kereszténynek. Azt is rebesgették a környéken, hogy a templom alatt egy feneketlen kút tátong, amelyben egy lajtorja van, hasonló, mint ama bibliai Jákobnak a lajtorjája. Csakhogy míg amaz a lajtorja felfelé vezetett a mennyországba, addig emez lefelé visz, a pokolba. És a szerzetesek ezen a lajtorján szoktak lemászni az alsó bugyrokba, hogy a saját szemükkel győződjenek meg mindazon igazságról,

ami a Bibliában írva van. Mondják, hogy a főtisztelendő perjel úr már többször megjárta ezt az utat, és bizony sok ismerőssel találkozott odalent. Ezek után már ne csodálkozzunk azon, hogy a főtisztelendő perjel úr gondjaira bízott báránykákban az istenfélelem minden időben a legdicséretesebben buzgott.

Szóval, ezt a misztikus csendet tépte most szét súlyos katonacsizmák durva, e helyen oly szokatlan kopogása. Kisvártatva az egyik kiszögellés mögül előbukkant a zaj okozója is, egy nem sok jót ígérő, marcona kinézetű katona, akinek az arca feketéllett a naptól és a rá rakódott út porától, ez pedig éppenséggel hasonlatossá tette azokhoz a képekhez, amelyek a hórás könyvekben vannak a jámbor szerzetesek okulására, hogyha balsorsuk netán úgy hozná, hogy szembetalálkoznak vele, nyomban felismerjék az ördögöt a maga valójában. Most hát egy vértanú arckifejezésével egy szerzetes szaporázta előtte lépteit. Baljában a fáklyát tartotta, jobb kezével pedig sűrűn hánnya magára a keresztet. Szent rémületében meg volt róla győződve, hogy a következő pillanatban megnyílik alatta a föld, és őt elnyeli a pokol bugyros feneke, ahol a gychenna tüze fogja őt az idők végeztéig sütögetni.

Most sajnálta csak, hogy nem szerzett személyes tapasztalatokat a pokolbéli fajzatokról, de hát úgy érezte, hogy menten szörnyethalna, ha szembe kerülne eggyel is közülük, különben sem neki, a szegény parasztgyerekeknek való az ilyen tapasztalat, aki mindig is csupán jámborságával tűnt ki a társai közül. Az ilyen vállalkozások csak tudós barátoknak valók, akik fel vannak vértézve az ördögűzés praktikáival. Igaz, még így se

fért a fejükbe, nekik, novíciusoknak, hogyan lehetséges az, hogy azon a lajtorján nem jönnek fel az ördögök a pokolból, a jámbor keresztényeket halálra rémíteni. Sokat vitatkoztak erről, míg végül egyikük összeszedte a bátorságát, és a főtisztelendő gvárdián elé állt kérdésével, aki szemrebbenés nélkül válaszolta, hogy annak a lajtorjának minden foka meg van szentelve, és az az ördög, aki rátenné a patáját, ott helyben szörnyethalna. Ezután pedig megfeddte őket, hogy jámbor szerzetesjelöltekhez ennyire méltatlan gondolatok foglalkoztatják őket, és inkább a pater nosterben jeleskedjenek.

No de történetünkhöz visszatérve, a szerzetesek riadalma nem volt minden alap nélkül való. Márton hajdú hajnalban érkezett, amikor a szerzetesek többsége még az igazak álmát aludta, és csak Jovanész atya, az ügyeletes testvér bóbiskolt a kapu melletti fülkében, aki saját bevallása szerint álmatlanságban szenvedett, de azért eddig még mindig szunyókálva találták a testvérek, valahányszor érte mentek. Aztán bevallotta, hogy sehol se tud olyan jól szunyókálni, mint itt a fülkében, ezért vállalja el rendszeresen az éjszakai ügyelést.

Márton hajdú éktelenül megzörgette a kopogtatót, és azonnali bebocsátást követelt, amire azt a választ kapta, hogy az teljességgel lehetetlen, és várja meg a reggeli kapunyitást, mire olyan istentelenül kezdett káromkodni, hogy annak még a hallgatása is bűnnek számított, amiért a főtisztelendő perjel bizonynyal ki is fogja rá szabni a kellőképp szigorú penitenciát, úgyhogy végül már nem merte tovább hallgatni ezt a töméntelen istenkáromlást, és elsietett felkelteni János testvért, aki a kolostor napi ügyeivel volt megbízva.

Lassanként felkelt a többi testvér is a hajnali Vesperásra, és a kapunál egész kis csődület támadt; megrettenve hallgatták, amint Márton hajdú mind nagyobb dühvel a kaput döngeti, úgyszólván félő volt, hogy az előbb-utóbb rájuk dől. Márton hajdú eközben egyre csak azt kiabálta, hogy neki a perjellel kell beszélnie, és bizony innen el nem megy, amíg nem vezetik őt hozzá, egyébként pedig az istennyila csapjon minden csuhásba, valahány ezen a földön van.

Végül is a testvérek feladták a reménytelennek tűnő ellenállást, de még hátravolt egy kérdés eldöntése, hogy ki vezesse a katonát a perjelhez. A szerzetesek, ha lehet, még ennél a pokolból szalasztott ördögfinél is jobban tartottak a perjel szigorától, aki ilyen tájt szent elmélkedéssel töltötte az idejét, és nem szívesen vállalta egyikük se annak az ódiumát, hogy ilyenkor zavarják. Máté páter a többiek közül mindig is kitűnt együgyűségével, és így nem csoda, ha ezzel a feladattal is őt bízta meg.

...

Máté páter félszegen állt meg az ajtóban, látszott rajta, hogy mennyire tart a falon függő feszület előtt kukoricahalmon térdeplő, elmélyülten imádkozó szikár alaktól. A perjelről legendák keringtek a szerzetesek közt. Azt, hogy hány éves, senki se tudta, csak azt, hogy már a legöregebb szerzetesek előtt is itt volt. Cellája falán szöges ostor lógott, amelyet rettegve bámultak a novíciusok, és legendák keringtek róla. Azt beszéltek, hogy a perjel esténként azzal szokta magát

véresre korbácsolni. Mesélték, hogy egyszer, még az előző perjel meg is feddte túlbuzgalmaért. Többször volt már látomása is, álmában Szűz Mária jelent meg előtte, és óvta a veszedelmektől, amelyek Magyarországra leselkednek, ilyenkor aztán újult erővel kezdte önsanyargató életmódját.

A nép mindezt szentként tisztelte, hozzá vitték reménytelennek látszó betegeiket, és közbenjárását kérték a bajok elmulasztására. Ha szárazság tombolt és hullottak az állatok, ő tartott engesztelő misét, és napokon belül életet adó eső áztatta a kitikkadt földet. Most azonban minden szárazságnál pusztítóbb veszély fenyegette ezt a földet, ezért sanyargatta magát éjszakán át.

A látvány szemmel láthatóan még Márton hajdú harcokban edzett, kérges lelkére is hatással volt, megilletődötten kapta le fejéről süvegét, és tisztelettudóan várt. Amikor a perjel befejezte az ájtatosságot, intett Máténak, aki bár vonakodva, de eleget tett a néma felszólításnak, és kiment:

– Mi jót hoztál, fiam? – fordult a perjel Márton hajdúhoz, amint magukra maradtak.

– Hát én bizony csak rosszat hoztam, atyám. Ali pasa irdatlan seregével megindult a Felvidék ellen.

– Isten bocsátotta ránk a pogány csapását förtelmes bűneinkért.

– Meglehet, én csak azt tudom, hogy menekülni kell.

Mindezt Márton inkább csak a bajszába morogta, de a perjel figyelmét mégse kerülte el:

– Imádkozni fogunk, hogy Isten haragja enyhüljön.

– Engem a kapitányom azzal az üzenettel küldött, hogy meneküljenek, a török hamarost ideér.

– Oktalanság Isten haragja elől menekülni, fiam, hisz az mindenhol utolér minket, nem lehet előle elbújni, még a világ végén is megtalál, még a sziklába vájt vár is kártyavárként omlik össze, egyetlen fuvallatára.

– Palástnál gyűlik a sereg, Teufel generális vezetésével készül megállítani a törököt.

– Isten segítségével sikerülni is fog, ám ha mégsem... úgy fogja elsöpörni a török őt is, mint az őszi szél a falevelet. Mi nem megyünk, a jó pásztor nem hagyja el nyáját, hanem pont akkor van mellette, amikor farkasok támadnak rája.

– De hát most mindenki menekül, menti az irháját.

– Mi maradunk! Ha Isten úgy akarja, nem lehet-e az agyagvár is erősebb a legerősebb sziklavárnál, vagy nem omolhat-e agyagként porba a legerősebb sziklavár is? Lám, mennyi büszke vár hajolt meg Ali pasa serege előtt, melyeket pedig a legkiválóbb hadmérnökök erősítettek meg.

Márton hajdú még ellenkezni próbált volna, mivel a magyarok táborából azzal a megbízással bocsátották el, hogy mindenképpen bírja rá a menekülésre a szerzeteseket, de a másik szigorú tekintete, amellyel az egész kolostor életét megkérdőjelezhetetlen autoritással irányította, belé is beléfagyasztotta a szót, és hát úgy látszik, a perjel érvelése is meggyőző volt, mert menni készült, de hirtelen így szólt:

– Atyám, nem áldana meg? A török ellen bizony szükségem lesz az áldásra.

– Menj fiam, és az Isten áldása kísérsen! – mondta a perjel, és a kereszt jelével illette Márton hajdú homlokát.

...

Az alkonyi szürkületben szomorú menet hajtott ki a kolostor udvaráról. Rátértek arra az útra, amely a temetőhöz kapaszkodott föl, és azon túl az erdő fái közt tűnt el. A szekér elé két ökör volt fogva, de még így is nehezen kapaszkodott fel a meredeken, úgyhogy a mögötte ballagó embereknek is tolni kellett.

Elöl haladt a szekér, amelyen koporsó volt, a szekér után hat szerzetes ment lehajtott fejjel, mélyen az arcra húzott kámzsával, mint temetéseken szokás, úgyhogy a falubeliek nyugodtan hihették, hogy temetési menetet látnak. Legfeljebb az volt a különös, hogy nem megszentelt földben helyezték örök nyugalomra a megboldogultat. Éppenséggel azonban erre is lehetett magyarázatot találni, például hogy a megboldogult valami Istennek nem tetsző halált halt, esetleg a szentségek felvétele nélkül halt meg. Aztán különös volt még az is, hogy a perjel a szekéren ült, a koporsó mellett, mintha még ezen az utolsó útján is társául akarna szegődni a halottnak. No de ez is magyarázható volt a perjel hajlott korával, amely már nem bírta a hosszú gyaloglást.

Márk, a kolostor öreg szolgája a bakon ült, tekintettel bebarangolta a tájat, elkalandozott a völgy mélyén megbúvó kis falu viskóin, a völgyet átszelő patakon, mintha örökre az agyába akarná vésni ezt a képet. Tudta, hogy milyen sors vár rá, és belenyugodott. Öreg volt

már, nem bánta, hogy többé nem látja a felkelő napot, csak az unokájáért aggódott.

Már őt is a szerzetesek nevelték fel, az erdőben találták, ahova valami asszony nép tette ki a szégyenét, remélve, hogy az erdei vadak majd elvégzik, amit ő nem bírt megtenni, elpusztítják a kis jövevényt. Belőle is papot akartak nevelni, de neki nehéz volt ehhez a feje, így lett kolostorszolga, afféle mindenes. A fia az erdőre járt fát vágni, egy nap agyonütötte az egyik fa, egy kisfiú maradt utána, a felesége elment, rossz asszony lett belőle. A barátok megígérték, hogy felnevelik a kisunokáját. Papot nevelnek belőle, gondolta, én nem lehettem, de majd ő, tán még püspök is lehet.

...

Az út hosszú volt és sokáig tartott, többször is elhaladtak ugyanazon a helyen, hogy azt, aki a keréknyomokat akarná követni, összezavarják. Közben nemegyszer szükség volt a szekér mögött haladó szerzetesek segítségére is, hogy kimozdítsák a szekeret egy-egy kátyúból, amelyben elakadt.

Végül azonban csak megérkeztek céljukhoz, a szekér megállt egy tisztáson, amely semmiben sem különbözött az erdő megannyi más tisztásától, úgyhogy a felületes szemlélő könnyen összezavarodhatott volna. Csak az fedezhetett fel apró jeleket, aki alaposabban szemügyre vette a terepet. Ilyen volt az az alig észrevehető csermely, amely a tisztás szélén csordogált, és körülötte mindenféle lábnyomok arról árulkodtak, hogy a környék vadállatai gyakran itt oltják szomjukat.

A hold ekkor már teljesen beragyogta a tisztást, ahol ez a kísértetjáték a következő percekben le fog játszódni, és ez még hátborzongatóbbá tette a jelenetet. Az egész némajátékot csak az éjszakai erdő hangjai festették alá, egy bagoly szárnyának a suhogása, ahogy a fák közt szárnyra kel, vagy áldozatának a halálsikolya.

A szerzetesek leemelték a koporsót, és a vállukra emelték. Bár hatan voltak, még így is meggörnyedtek a teher alatt. Miután megásták a sírt, a koporsót leengedték, a földet elegyengették, gondosan ügyelve arra, hogy ne maradjon árulkodó jel:

– Most pedig esküdjünk, testvéreim! – szólalt most meg a perjel, aki eddig némán irányította a munkát, a hangja korát meghazudtoló eréllyel csengett, és csuhája alól egy Bibliát vett elő. – Esküdjünk, hogy titkunkat megőrizzük, bármily módon és eszközökkel próbálják is azt ellenségeink megtudni, mézes-mázos szavakkal, vagy cselvetéssel, ármánnyal!

A szerzetesek komor képpel állták körül a perjelt, és helyezték kezeiket a Bibliára, valamennyien tisztában voltak a most lejátszódó események súlyával. Némán mozgott az ajkuk, ahogy félhangosan ismételték az eskü szövegét:

– Esküszünk az élő Istenre, az Ő egy Fiára, annak kínszenvedéseire, hogy titkunkat megőrizzük! Égesse bár testünket máglyatűz, égjünk el elevenen, de titkunkat megőrizzük! Ha pedig eskünket megszegnénk, ne legyen többé nyugtunk se itt a földön, se a halálban! Amen.

A holdvilág fényénél még kísértetesebbnek tűnt a jelenet, és ha valaki tanúja a jelenetnek, az biztos, hogy hanyatt-homlok elrohan onnan.

II. Von Tielk kapitány

Szomorú, mikor a haza sorsa önhitt katonák kezébe van letéve. Matthias (Erazmus) Teuffel császári generális ennek volt jó példája. Pedig hosszú idő után olyan sereg gyűlt össze, amely képes lett volna megállítani a török terjeszkedését. Csakhát a magyar történelem egyik tragédiája az, hogy a seregeket túl sokszor irányították arra alkalmatlan vezérek.

Mikoron Ferdinánd hírért vette, hogy Ali budai basa seregével megindult, és sorra foglalja el a várait, haditanácsot tartott, amelyen Matthias Teuffel generálist bízta meg Felső-Magyarország védelmével. Mellé pedig vezértársul Sforza Pallavicinint jelölte ki, aki előzőleg Itáliában Ferdinánd megbízásából négyezeröttszáz olasz zsoldost fogadott fel. Egyben pedig a lévai várat jelölte ki serege gyülekezőhelyéül. Írt azonkívül a Győr vármegyei és a Kassa vármegyei uraknak, hogy ők is gyülekezzenek, megsegíteni az ő seregét.

...

Ulrich von Tielk meredten bámult a tábortűzbe, ami, mint mindig, most is elvarázsolta a lángok vad táncával, s amelyek közül időnként egy-egy nagy merészen fölcsapott, hogy egyesüljön égre kúszott társaival.

Alig néhány méterre voltak a nagy parancsnoki sáttortól, ahol most is folyt a tanácskozás, és a tábortűz

körül már az odabent elhangzottakról vitatkoztak, hiszen mindenről első kézből értesültek a sátor körül szolgálatot tartó katonáktól:

– Meglátjátok, hogy ez az ördögfia Teuffel a nagy ráartásával veszedelembe visz minket – jósolta egy öreg katona, mire mindenki elhallgatott, csak a rőzse ropogott a tűzben.

– Azt mondják, hogy annak a taljának okos tanácsai vannak, de hát ő rá se hallgat.

– Hasonszörű ez mind – szólalt meg keserűen egy fiatal katona –, a mi bőrünkre megy itt minden, még sincs magyar vezérünk, mert Ferdinánd fél a magyaroktól, jobban, mint a töröktől...

Von Tielk nemigen figyelt a katonák locsogására, bár mióta a parancsnokuk volt, értette már a nyelvüket. Fázósan összébb húzta magán köpenyét, a hajnalok ilyenkor a nyár vége felé csípősek voltak. Föltekintett az égre, mintha egy őrült felgyújtotta volna az égbolt kárpitját.

Mindig ilyen költői gondolatok fogalmazódtak meg a fejében, valahányszor tanúja volt, amint a felkelő nap első sugarai tovaűzik az éjszaka sötétjét, és sose mulasztotta volna el ezt a szertartást. Pedig nem volt mindig ilyen lírikus, „lehet, hogy öregszem”, gondolta. Egyre gyakrabban gondolt németalföldi otthonára is, ahol családját hagyta. Apja jómódú kereskedő volt, aki úgy gondolta, hogy elsőszülöttje követi majd őt az üzletben, mint ahogy ő is követte az apját, és az is az ő apját immár nemzedékek óta. Ám a kis Ulrichnak nem volt kedve a kereskedői mesterséghez, ő kalandosabb életre vágyott. Az iskolában professzorai nehéze-

jú tanulónak tartották, akinek ráadásul mindig máshol jár az esze. Sokkal szívesebben töltötte idejét parasztyerekek közt, akikkel birkóztak, naphosszat csatangoltak, a madárfészkeket fosztogatták.

Inkább járta az erdőt-mezőt, álmodozott hőstetekről, amelyeket majd véghezvisz, és nagy csatákról, mintsem egy levegőtlen teremben senyvedjen, és hiábavaló dolgokkal fájdítsa a fejét, amikre, tudta, sose lesz szüksége rájuk.

Nevelői örömet elnézték mulasztásait, mivel addig se tartotta fel társait a tanulásban, és hogy szüleinek ne tűnjön fel a turpisság, helyére fölvettek egy jó felfogású parasztyereket. Mikor tizenöt éves lett, apja úgy határozott, hogy elküldi fiát egy velencei barátjához, kitanulni a szakmát. Ulrich idejében megneszelte az atyai döntést, és megszökött a szülői házból. Felcsapott zsoldosnak egy herceg magánhadseregébe. Először még élvezte ezt az életet, de aztán nem fűlt a foga parancsnokai túlzott szigorához, innen is megszökött. Ezután haramiaéletet élt, csavargott a világban, és elvette másoktól, ami neki kellett. Társakat is talált, beállt közéjük a védtelen utasokat fosztogatni. Egy nap aztán rajtuk ütöttek a katonák, alig tudott elmenekülni.

Egy időre lenyugodott, és tisztos polgáreletet kezdett élni. Beállt segédnek egy kereskedő özvegyéhez, de valójában ő irányította az üzletet. Megnősült, elvette a fiatal özvegyet, de egy nap mégis elege lett a rőfökből, és továbbállt.

Aztán azt hallotta, hogy Magyarországon dűl a török, Ferdinándnak szüksége van katonákra, így került ide. A katonái szerették, sokat és szívesen volt köztük,

a csatákban mindig az első sorokban harcolt, személyes példájával bátorította őket:

– Herr kapitan!

Von Tielk összerezsent, a hang a sötétből érkezett:

– Mi van, Franz?

– Megérkezett Márton hajdú a papoktól.

Von Tielk felkelt, és hagyta, hogy Franz Márton hajdúhoz vezesse.

...

– Mi van Márton, a szerzetesekről mi hír van? – kérdezte von Tielk, a hajnali szürkületben csak Márton alakjának a körvonalait tudta kivenni.

– Kapitány úr, a szerzetesek nem hajlandók elhagyni a kolostort.

Von Tielk káromkodott egy cifrát, amiből persze Márton egy kukkot se értett, mivel kapitánya németül cifrázta.

– Megmondtad nekik, ha otthon maradnak, török kézre jutnak?

– Meg, de azt válaszolták, hogy nekik ott a helyük.

– Herr Gott!

Csak papok ne volnának a világon, olyan alázatosak, hogy az már bűn, és senki se lát a koponyájukba, ha az ember fia meg akarja menteni őket, azt felelik, hogy az Isten majd gondoskodik róluk, közben pedig senki se tudja, valójában mit is gondolnak. Hiába no, akinek egy csepp tudomány szorult a fejébe, az már csak ilyen, zárta gondolatmenetét von Tielk. Közben Márton mind sűrűbben pislogott a tábortűz felé, ahol

már süttették az ökröt a katonáknak, és a szél hozta az ínycsiklandozó illatokat felénk:

- Elmehetek, kapitány úr?
- Mehetsz, fiam.

...

Márton alakja eltűnt a hajnali szürkületben, von Tielk pedig tűnődve nézett utána. Vajon mit akarnak a papok, török kézre jutni? Hallott már olyan papokról, akik keresték a mártíromságot, sose tudta ezeket megérteni. Eh, mit törődöm én velük, sült bolondok mind.

Már éppen vissza akart menni a tábortűzhöz, amikor a semmiből egy alak termett előtte. Mintha csak a földből nőtt volna ki. Az első pillanatban visszahőkölt, de aztán ráismert, Korlstein volt az, akit azonban a katonák csak Falábú Sátánnak hívtak, falába és az arcán állandóan ott bujkáló hátborzongató vigyora miatt, amit egy kardvágás okozott. Korlstein egyike volt annak a szedett-vedett népségnek, amely a katonákat követte, mint hiénák az oroszánt, és a maradékon civódnak. Korlstein valamikor maga is zsoldos volt, mígnem egy csatában elvesztette a lábát, mások szerint viszont egyszerűen egy rablóportyán vesztett rajta. Egy szekérkaravánon készültek rajtaütetni, ami a harácsot vitte Budára, de a török parancsnok megnezelhetett valamit, mert a kíséőrsapattot kettőosztotta, így végül is őők kerültek csapdába. Társait mind lekasabolták, egyedül őt fogták el, és felakasztották, szerencsájére a hóhér kontármunkát végzett. Ha nagyon részeg volt, és a katonák fizettek neki, az egész történe-

tet elmesélte, bizonyságul pedig megmutatta nyakán a kötélnyomot:

– Te vagy az, Korlstein, mit akarsz?

– Megjijedtél? Látom, megismertél.

Korlstein arcán ugyanaz a sátáni vigyor jelent meg, amitől von Tielk késztetést érzett, hogy összeroppantsa a másik gigáját, és befejezze a török hóhér munkáját:

– Mit akarsz, jóraavaló keresztényeket ijesztgetsz azzal a rusnya pofáddal?

Korlstein gúnyosan felvihogott:

– Jóraavaló keresztények, mutass egyet... De nem ezért jöttem hozzád.

– Azt szeretném megtudni, hogy miért.

– És ha megtudod, majd hálás leszel, hogy hozzád jöttem, és nem valaki máshoz – mondta, és falábával közelebb bicegett von Tielkhez, aki önkéntelenül hátrált egy lépést, amint megcsapta az a kénköves bűz, amely már a poklot előlegezte, ahova Korlstein elkárhozott lelke majd jut. Korlstein tudatában volt annak, hogy pusztá megjelenésével is milyen hatást tesz az emberekre, és igyekezett is erre rájátszani, hogy fölébük kerekedjen.

– Nincs nekünk semmi dolgunk egymással.

– Mondtam, hogy egyszer még hálás leszel nekem – ismételte makacsul. – Ugye, a papoknál volt a katona?

Von Tielk már éppen mondani akarta, hogy semmi köze hozzá, de Korlstein folytatta:

– Követtem őt. És azt is tudom, hogy miért küldted, hogy rábeszélje őket a menekülésre, igaz?

– Te tényleg az ördöggel cimborálsz – fakadt ki von Tielkből az elismeréssel vegyes csodálkozás.

– Jegyezd meg, én mindent tudok, amit te, sőt, még többet is, mert veled ellentétben én a fejemet is használok, talán azért, mert nem vagyok olyan ökor, mint te.

Von Tielk éppen sértődötten távozni akart, de a Korlstein szavaiból áradó magabiztosság mégis maradásra bírta. Korlstein pedig megérezte, hogy most kell ütnie a vasat:

- Az én titkom drága titok.
- Mit tudsz te, és én még nem?
- Drága titok, nagyon drága!
- Milyen titokról beszélsz?
- Kincs, sok-sok kincs. Annyi, amennyi mindkettőnket gazdaggá tehetne.

Von Tielk fenyegető mozdulatot tett Korlstein felé, és a változatosság kedvéért most a másik hátrált rémul-
ten:

- Ha engem megölsz, maradsz ugyanolyan koldus, mint eddig voltál.

- Ha pedig nem beszélsz, magaddal viszed az átkozott titkodat a sírba!

Korlstein kénytelen volt belátni, hogy vesztett, de azért még alkudozni próbált:

- Elmondom, de előbb meg kell ígérned, hogy engem is beveszel.

- Megígérem!

- Fele-fele!

Von Tielk tétozózott, mielőtt rábólintott volna az alkura, de aztán úgy döntött, hogy egy Korlsteinnek tett ígéret semmire se kötelezi:

- Rendben!

Korlstein szemében felcsillant a kapzsiság fénye:

– Azt az ostoba katonát, akit odaküldtél, könnyűszerrel lerázhatták azok a ravasz csuhások, de én még tovább maradtam, mert valami azt súgta, hogy érdemes maradnom. Hát igen, a jó öreg Korlsteint még sose hagyta cserben a szimata, most sem. Igaz, sokáig kellett várni, de megérte. Egyszer csak nyílik a kolostor kapuja, és egy szekér jön ki rajta, amit hat szerzetes kísért. Először azt hittem, hogy valaki meghalt, és most temetik, és már éppen átkozni kezdtem a balszerencsém, hogy az egész napot eltékoztam, de azért csak követni kezdtem a szekeret. Már az furcsa volt, hogy nem állt meg a temetőnél, aztán végleg biztos lettem a dolgomban, amikor az erdőben összevissza kanyarogtak, mintha eltévesztették volna az utat, csak hogy megtévezzék az esetleges kíváncsiskodókat. Már tudtam, hogy miért nem mentek el a katonával, hogy volt egy sokkal fontosabb dolguk, amit nem akartak a katonára kötni.

- Mi?
- Hát a kincs, te ló!
- Honnan tudod, hogy kincs volt?
- Onnan, hogy nem vagyok olyan ökör, mint te
- mondta Korlstein dühbe gurulva.

III. A „rettenetes” bég

Kara Meszlert az egész török tábor vérengző vadállatnak tartotta, mert ha vérszagot érzett, megvadult; épp ezért senki se szerette. A felettesei azért gyűlöltek, mert úgy érezték, hogy a pozíciójukra tör, a beosztottai pedig azért, mert velük is kegyetlenkedett. A legkisebb fegyelemsértést is kegyetlenül megtorolta.

Pedig nem volt mindig ilyen megátalkodott, igaz, akkor még Gjonnak hívták, és egy albán falucskában élt a szüleivel, valahol a hegyek között. Aztán egy nap katonák törtek a falura, a négyéves Gjon tanúja volt, ahogy a szüleit lemészárolták, őt magát pedig társaival egyetemben rabszíjra fűzték és Törökországba hurcolták. A janicsáriskolában aztán mindent megtettek, hogy a szultánnak jó katonát neveljenek belőle.

Új nevet kapott, és naponta megkorbácsolták, hogy betörjék. A janicsáriskolában az volt a szokás, hogy az elkövetett vétségekért, fegyelemsértésért nem a tanárok büntették meg őket, hanem nekik kellett egymást megfenyíteniük. Természetesen, a diákok mindig megpróbáltak kíméletesek lenni társaikhoz. Kisebбекet ütöttek, esetleg egy ütést kétszer számoltak, hogy így spóroljanak a kiszabott büntetésből, és ezért a tanároknak mindig résen kellett lenniük. Nála azonban effajta trükköktől nem kellett tartani, sőt, mintha élvezte is volna, hogy a társaival kegyetlenkedhet, és így csakhamar már ő fenyítette meg a társait, mint az iskola

legjelesebb tanulója. Már akkor sem ismert kegyelmet, és nemegyszer úgy kellett kikaparni a kezei közül a szerencsétlen áldozatot, akit félholtra korbácsolt. Az iskolából úgy került ki, hogy már megveszekedett híre volt, és Perzsiába vezényelték, ahol éppen akkor a szultán ellen lázadtak.

Jó katona volt, mert feljebbvalói akaratát bármi áron és hallatlan kegyetlenséggel teljesítette. Isten irgalmazzon a fenséges szultán minden ellenségének, aki Kara Mészler kezei közé kerül, mondogatták róla felettesei. Egyszer egy egész falut perzselt fel, és lakóit felkoncoltatta, mert egy lázadót rejtegettek. Nem csoda, ha hamarosan a magas porta is felfigyelt Kara Mészlerre, és befolyásos támogatói lettek. Csakhogy ő katona volt, és az udvar intrikáiban kevésbé járatos, így hamarosan több és főleg befolyásosabb ellenséget szerzett a szultán környezetében, akik féltékenyek lettek felfelé ívelő pályájára. Így történt aztán, hogy kegyvesztett lett, és Magyarországra került, ahol a szultán egy újabb hadjáratra szánta el magát, hogy végképp bekebelezze ezt a gyaur fészket. Kara Mészler a sereg előőrsének az irányításával volt megbízva:

– Matt! – mondta Mehmed, Kara Mészler bizalmi embere, és megtolta a futót. Ő volt talán az egyedüli ember a világon, aki ezt meg merte tenni, és akitől Kara Mészler ezt eltúrte. De azért még ő se lehetett benne biztos, hogy ura hogyan fog reagálni erre a szemtelenségre.

– A fejdeddel játszol, hitvány szolga – bömbölte Kara Mészler, és lesöpörte a tábláról az összes bábút –, hogy merészelsz az uradnak mattot adni.

– Bocsáss meg merészségemért, nagy jó uram – mondta Mehmed alázatosan. – Akarsz még egy visszavágót?

– Nincs kedvem. Takarodj a szemem elől.

Mehmed sűrű hajbókolások közepette kihátrált, és Kara Meszler egyedül maradt. Napok óta kedvetlen volt, de senki se tudta, mi baja, pedig Mehmed még orvossal is megvizsgáltatta, igaz, csak egy gyaur orvossal, aki azt mondta, hogy kóros letargia, és az emésztésével van baj. Nem tudni, hogy igaza volt-e az orvosnak, mindenesetre Kara Meszler levágatta a fülét. Nem érdekelte semmi, ha valamibe belefogott, csakhamar unottan abbahagyta.

Lehangoltságának azonban volt egy másik oka is, ami már napok óta nem hagyta aludni. Az aggasztotta, hogy az embere, aki a gyaur táborban volt és a sereg minden mozdulatát jelentette neki, már hosszabb ideje nem jelentkezett. Pedig Mehmed azóta már kétszer is várta őt a megbeszélt találkozóhelyen, de sem őt, sem azokat az előre megbeszélt jeleket nem találta Mehmed, melyeket abban az esetben használtak, ha valamiért nem tudott elmenni a találkozóra.

Szóval, ez okozott fejfájást Kara Meszlernek, olyanynira, hogy már csak a sakkban lelte kedvét, de ez a koszos szolga mindig legyőzte.

Révedezéséből a müezzín minden igazhitűt imára szólító hangja riasztotta fel. Fölállt, az imaszőnyeghez ment, és leborulva kérte Allahot, hogy pusztítsa el a szultán minden ellenségét. Alighogy befejezte az imát, a sátor nyílásában megjelent Mehmed feje:

– Nem megmondtam, hogy takarodj a szemem elől!
– förmedt rá Kara Meszler.

– Bocsáss meg, nagy jó uram, de a katonák egy hitetlen kutyát hoztak, aki mindenáron veled akar beszélni, azt mondja, valami nagyon fontosat akar neked mondani.

– Engedd be.

Mehmed feje eltűnt a nyílásból, majd kisvártatva visszatért két katona kíséretében, akik egy rémült embert vezettek, jobban mondva vonszoltak maguk után. A sátorba lépve, mint egy zsákot lökték Kara Meszler elé.

– Mit akarsz, gyaur kutya, Allah férge, tőlem, Allah hitének védelmezőjétől?

– Hallgass meg, nagyuram, bizonyosan szívesen fogod hallgatni mondandómat. Csak arra kérlek, ha mondanivalóm elnyeri tetszésedet, rólam se feledkezz meg!

– Bizonyos lehetsz felőle, Kara Meszler eddig még mindenkinek megadta, ami jár neki. Ha mondandód elnyeri tetszésemet, annyi aranyat kapsz, amennyi csak a bőrdbe fér.

– Egész napomat az erdőben töltöttem, favágó vagyok, és esteledvén már hazafelé készültem, amikor egy szekeret pillantottam meg az erdei úton. A szekéren koporsó volt, és a szekér után hat pap ment.

Az ember elhallgatott, és félve sandított Kara Meszlerre, aki ráripakodott:

– Ezért zavarsz, hitvány gyaur, hogy átkozott papok vittek valahova egy koporsót? Azonnal ötvenet veretek a talpadra.

– A történetnek még nincs vége, nagyuram... Furcsálltam az egészet, és ezért követtem a szekeret. Egy

erdei tisztáson álltak meg, és a papok egy sírt ástak, ahova leengedték a koporsót. Ezután a földet visszahantolták, gondosan ügyelve rá, nehogy valami is elárulja az ásás helyét. Ezután mind körbeálltak, és szörnyűséges esküt tettek, hogy titkukat megőrzik.

Kara Meszler arca, mialatt az elbeszélést hallgatta, szokatlanul jóindulatú volt, amit Mehmed tapasztalából tudott, hogy nem jó jel, mert ilyenkor tör ki rajta a téboly, és kezd el kegyetlenkedni. A szerencsétlen azonban nem tudta ezt, és mindjobban felbátorodott. Mikor befejezte az elbeszélést, Kara Meszler kegyesen intett:

– Elbeszéléсед megnyerte a tetszésemet, és a jutalmad nem is marad el. Csakhogy nem tudom, mennyi arany fér el a bőrödben, ezért katonáim most megmériк.

A szerencsétlen csak most kapcsolt, hogy milyen sors vár rá, és ordítani kezdett, de Kara Meszler intett a katonáknak, akik kivonszolták a sátorból. Kara Meszler most Mehmedhez fordult:

– Holnap egy csapat katonával elmész, és elhozod a gyaur papokat!

IV. Kincsek nyomán

Ferdinánd serege tízezer főt számlált, és mikor már akkora lett, hogy kinőtte a lévai várat, kivonult az egegi mezőre, és tizenhat napig táborozott a Korpona patak szűk völgyében, ami már magában döntő hiba volt. A Korpona patak szűk völgye alkalmatlan egy ekkora létszámú sereg befogadására, kivált pedig egy csata megvívására.

Itt aztán naponta tartottak haditanácsot a vezéri sátorban, ahol minden parancsnok elmondhatta a véleményét:

– Úgy döntöttem, hogy itt várjuk be Ali basát, és itt vívjuk meg a döntő csatát, hátunkban a lévai várral, amit őfelsége tavaly jól megerősített – mondta ki Teuffel generális a döntő szót a tanácskozás végén.

A parancsnokok közt szinte tapintható volt a feszültség, erre azonban már felzúdultak. Sokan szívták a fogukat, mivel az otthonuk pont arra a területre esett, melyet Teuffel fel akart adni:

– Könnyű neki prédára adni a fél országot, hisz nem az ő hazája – dünnyögte Dombai Mihály, aki abban a reményben csatlakozott Ferdinánd seregéhez, hogy megvédheti birtokát.

– Én pedig püspöki székhelyemet hagytam ott – szólalt meg Sbardella, a váci püspök –, és most látnom kell, hogy Ali hogyan fészkei ott be magát. Az Úr templomából talán máris istállót csináltak, ahova a katonák a lovaikat kötik be.

– Márpedig innen nem mozdulunk, amíg az őfelsége által megígért ágyúk Zólyomból meg nem érkeznek – makacsolta meg magát Teuffel.

A hírt a keresztény sereg parancsnokai közti egyenetlenségekről Vácon jelentették kémei Ali basának, aki tenyerét dörzsölte elégedettségében, hisz tudta, ha egy sereg vezérei közt meg hasonlítás van, az már fél győzelem. Vácról Drégely felé vette az irányt... Teuffel halogató taktikája nagyon is megfelelt neki, mivel még nem akart nyílt összecsapást, hisz hadereje nagyrészt Temesvár ostrománál volt lekötve...

...

A pirkadat két lovast talált a poros úton, amely Százd felé vitt. Pontosabban csak egyet, egészen pontosan két lovas ült egy lovon. Elöl von Tielk, mögötte pedig Korlstein kapaszkodott. Még jókor este abban a reményben indultak útnak, hogy visszafelé már gazdag emberek lesznek. Bár von Tielk aggályoskodott, hogy mi lesz, ha a táborban észreveszik a hiányát, és egyszerűen katonaszökevénynek fogják tekinteni. A katonaszökevényeket pedig minden seregben rövid úton intézik el, volt már ebben von Tielknek bőven tapasztalata. Korlstein azonban, aki a legszívesebben azonnal indult volna, minden rábeszélő képességét latba vetve meggyőzte, hogy az egész vállalkozás mindössze egy napig fog tartani, és estére már gazdagok lesznek. Von Tielk azonban habozott, gondolkodási időt kért. Ismerte Korlsteint, és tudta, hogy nem véletlenül hívják Falábú Sátánnak, pénzért akár a saját anyját is eladná.

Estére aztán úgy döntött, hogy aki nem mer, az sosem nyer, és elindultak. Egész éjszaka megállás nélkül lovagoltak, ám a ló a kettős teher alatt csak poroszkált. Korlstein már többször próbálta jobb belátásra bírni, és nagyobb iramra ösztökélni.

– Ez a vén gebe csak poroszkál.

– Lassan már fél napja ülünk lovon, szegény pára nem bírja sokáig – válaszolta von Tielk. De közben már azon gondolkodott, hogyan szabadulhatna meg Korlsteintől, ha már kezében az arany. Az volt a terve, hogy a pénzből hajót szerel föl, és elhajózik az Újvilágba, hódító lesz, mint azok a híres kalandorok, akiket a spanyol király lovaggá ütött.

– Igyekeznünk kell, ha azt akarjuk, hogy az arany a miénk legyen – morogta Korlstein, és falábával oldalba rúgta a lovat.

– Minek sietni, senki se viszi el előlünk azt a kincset.

– Én már csak akkor leszek megnyugodva, ha kezünkben lesz az arany.

Elhallgattak, és egy ideig csendben folytatták útjukat, csak a ló patáinak kopogása hallatszott. Korlstein szeme lázasan csillogott, mint a kapzsi embereké, ha pénzt szimatolnak, s akik legszívesebben szárnyakat növesztenének. Tudta ő, hogy miért sürgeti von Tielket, megsejtette, amiként ő tudomást szerzett a kincsről, úgy más is tudhat róla, és bár ez csöppet se biztos, azért jobb nem kockáztatni. Dehogy akart ő von Tielkkel osztozkodni, mire ennek a tökfilkónak az arany, úgylis kifolyik a kezei közül, csak eldorbézolja. Ő már tudta, hogy mit fog kezdeni az arannyal. Vissza-

megy Flandriába, ahol született, és nemességet vásárol. Legalább egy grófi címet és egy jó zsíros hivatalt a herceg szolgálatában. Mesélni fog majd a törökkel vívott hősi csatákról, amelyekben részt vett, és ahol a fél lábát elvesztette.

...

A kis csapat óvatosan közelítette meg a falut az erdő fái közt, kantáron vezetve lovaikat, amelyeknek patáit előzőleg gondosan bebugyolálták, nehogy árulójuk legyen. A lovak szokva voltak az ilyen rajtaütésekhez, nem nyerítettek fel. A katonák némán végezték feladataikat, csak kézjelekkel érintkeztek. Mehmed volt a tízfős csapat vezetője, és minden mozdulatán látszott, hogy kiváló parancsnok. Büszke volt katonáira, akiket ő képzett ki, és akiknek az egész török táborban nem akadt párjuk, épp ezért a legveszélyesebb feladatokat bízták rájuk. Olyan helyeken is észrevétlenek tudtak maradni, ahol mások nem, a harcban pedig úgy küzdöttek, mint az oroszok.

– Szóródjatok szét! – súgta az utasítást Mehmed a mellette álló fülébe, az pedig továbbadta a többieknek. Ő maga eltűnt egy bokorban, ahonnan pont a falura látott. Szokása volt alaposan szemügyre venni a területet, melyet felderített, hogy aztán a harcban minden adottságát a saját hasznára fordítsa.

A falu most ébredezett éjszakai nyugalomból, időnként egy-egy álmosan nyújtózkodó alak bújt elő a viskókból, és a közelben csordogáló patak felé tartott. Azonban egészen más volt, ami most Mehmed

figyelmét felkeltette. Az úton egy lovast pillantott meg. Szemmel láthatóan hosszú út volt már mögötte, mert az út pora belepte, és a ló is csak lépésben haladt.

Amint az emberek a lovast észrevették, visszahúzódtak viskóikba. Mehmed jobban szemügyre vette a lovast, mert valami különöst talált benne, és csakugyan. Az elöl ülő lovashoz szorosan hozzásimult valaki hátulról, és ettől úgy látszott, mintha púpos volna. Csakhogy ez a „púp” most megmozdult, felemelte a fejét, és mondott valamit az elülső lovasnak. Mehmed holtra vált:

– Allah segíts! – nyögte rémülten. – Tényleg ő az, vagy csak a szemem káprázik?

Babonás félelmében máris megfutamodott volna, ha nem szégyellte volna magát katonái előtt. Tisztán fölsejlett előtte az a nyolc év előtti nap, amikor azt a feladatot kapta, hogy egy csapat élén egy szekérkaravánt kísérjen fel Budára, amely az adót vitte. Valahonnan azt a fülest kapta, hogy egy rablóbanda akarja megtámadni a karavánt. Kettéosztotta csapatát, így végül is a támadók kerültek kelepcébe.

Az emlék még most is élénken élt benne, csakhogy akkor annak az alaknak nem volna szabad most a lovas mögött ülnie, mert annak a nyolc év előtti rablóbandának ő is a tagja volt, és akkor saját kezűleg akasztotta föl!

...

– Itt megállhatunk – mondta Korlstein, amint beértek a viskók közé. – Lóháton már nem mehetünk tovább.

– Akkor talán meg is pihenhetnénk – vélte von Tielk.

– Még mit nem – tiltakozott hevesen Korlstein –, hosszú út áll még előttünk, legalább kétórás.

– Az én szemem pedig már kopog az éhségtől – replikázott dühösen von Tielk.

A szóváltás közben Korlstein lekászálódott a lóról. Von Tielk ekkor vette észre az első katonát, akinek a szablyáján megcsillant a nap fénye, és szó nélkül megsarkantyúzta lovát.

A rejtőzködők rájöttek, hogy felfedezték őket, és kiléptek az erdő fái közül. Korlstein csak most kapott észbe, és futni kezdett, ahogy falába engedte, de hamarosan elesett, és kétségbeesetten kiáltozott von Tielk után, de az vissza se nézve vágatott tovább, mentette a bőrét. Tudta, hogy ha a törökök kezére kerül, nem sok jóra számíthat, épp eleget hallott kegyetlenségükről. Azt rögtön kitalálta, hogy a törökök is ugyanazért vannak itt, mint ők. A katonák csak nagy időhátránnyal tudták üldözni, mivel előbb le kellett lovaik lábáról tekerni a pólyákat, és ez volt von Tielk szerencséje, hiszen az ő lovaik pihentek voltak, de nagy hátrányuk miatt csakhamar feladták az üldözést. Mehmed, aki még mindig rejtekhelyén kucorgott, megparancsolta egyik katonájának, hogy vágja le a földön fetrengő és sírva átkozódó Korlstein fejét. Csak ezután mert előjönni rejtekhelyéről.

...

A falu lángokban állt, az emberek közül, aki tehetett, elmenekült, de sokat meg is öltek, mivel első rémű-

letükben az erdő felé próbáltak menekülni. Mehmed számítása tehát bevált, az emberek egyenesen katonái karjaiba futottak, csak kevesen jutottak közülük a biztonságot nyújtó erdőbe. Válogatás nélkül gyilkoltak nőket, öregeket, gyerekeket. Ez után az öldöklés után emberei feldúlták a kolostort, de a szerzeteseket nem találták, csak egy vak öreget a harangtoronyban, aki a kötélbe kapaszkodott, és a támadás első percétől kongatta a vészharangot. Látván, hogy ebből ugyan semmit ki nem szednek, őt is megölték. Mehmed a lován ült, és egy asszonyt faggatott:

– Beszélsz, asszony, hova tűntek az átkozott gyaur papok?

Majd hogy az asszony továbbra is néma maradt, korbácsával viskójára mutatott:

– Látod, asszony, ha tovább hallgatsz, felgyújtjuk a viskót.

– Hidd el, uram, hogy nem tudom.

Mehmed intett, mire az egyik katona a kezében levő fáklyát a viskóra dobta. A kunyhó szalmafedele rögtön lángra lobbant:

– Jaj, édes lányom, egyetlenem, mi lesz velem nélküled! – jajdult fel az asszony, mire valahonnan bentről felhangzott a kiáltás:

– Ne sirasson, édesanyám, jobb lesz nekem meghalnom, minthogy a pogányok kezébe kerüljek!

– Egy arany üti annak a markát, aki kihozza a lányt!

Ezt Mehmed mondta katonáihoz fordulva, de egyiknek se volt ínyére a feladat, még az arany csillogása se tudta rávenni őket, hogy bemenjenek az égő viskóba, és kockáztassák életüket. Végül egyikük mégis meg-

mozdult, és eltűnt a házban. Rövidesen egy süldő lánnyal a karjában tért vissza, aki kétségbeesetten kapálózott, és minden eszközzel védekezett, csípett, harapott, karmolt.

– Jól van, Hasszán fiam, urunk örülni fog az ilyen ajándéknak.

Az asszony, látva lánya helyzetét, földre vetette magát, és átkarolta Mehmed kengyelben levő lábát:

– Mit akarsz tőle, hisz magad is láthatod, hogy még gyerek!

– Eh, mit káralsz, asszony! – mondta Mehmed, és elrúgta magától, úgyhogy az hanyatt esett. De ő nem adta fel, és újra átkarolta Mehmed lábát, mintha az volna utolsó mentsvára, és könyörgött:

– Kegyelmezz neki! Mi lesz velem nélküle, az első uramat a kolera vitte el, nekem ő a mindenem!

Mehmed újfent megpróbálta elrúgni az asszonyt, de az görcsösen kapaszkodott a lábába, így nem bírta vele. Ekkor korbácsával ráhúzott a fejére, mire holtan terült el a földön. A lány abbahagyta a sivalkodást, és esze-lősen nézte anyja kiserkenő vérért, majd Mehmedhez fordult.

– Nem tudom, ki vagy, de megátkozlak mindörökre. Akkor jöjjön el érted a halál, amikor a legjobban szeretnél élni!

V. Az ajándék

Von Tielk bevette magát az erdőbe. Alighogy a széléig elért, lova kimerülten összerogyott. Bár már nem látta üldözőit, nem volt benne biztos, hogy felhagytak az üldözésével, és nem szeretett volna éppen most a törökök kezére kerülni. Ezért jobbnak látta, ha az erdőben marad, mindazonáltal az se volt tanácsos, hogy túlságosan a belsejébe merészkedjen, mert könnyen eltévedhetett volna. Így aztán mindig csak annyira húzódott be a fák közé, hogy még szemmel tarthassa az utat, amely jó tájékozódási pontnak bizonyult. Csak most kezdett el azon gondolkodni, hogy ugyan mihez is kezdjen ezután. Vissza a táborba nem mehet, mert katonaszökevénynek számít, és fölakasztanak. Különben se tudta az irányt, hiszen az éjszaka felhők takarták el a holdat, és valószínűleg eltévedne a visszaúton.

A kincsekre már nem számíthat, akkor sem, ha sikerülne a nyomukra bukkannia azon apró információk alapján, amelyeket útközben a ravasz Korlsteinből kiszedett. Tudta, hogy a törökök nem véletlenül voltak ott, talán Korlstein tévedett, és más is tudott a kincsről. Ahogy azt a nyomorult Korlsteint ismerte, még azt se tartotta elképzelhetetlennek, hogy összejátszott a törökökkel. Hirtelen kocsizörgés ütötte meg a fülét, egy parasztszekér közeledett az úton. A bakon egykedvűen ült a paraszt, és időnként, inkább csak megszokásból, ostorával meglegyintette

a szekér elé fogott ökröket, amit azok föl se vettek. Von Tielk kilépett a fák közül, és elállta a szekér útját. Éhes volt, már több mint egy napja nem evett. A paraszt, megpillantva a katonasínt idegent, megállította az ökröket.

– Hé, paraszt, honnan jössz? – szólította meg von Tielk.

– Én bizony az uraságnak fuvarozok, adósság fejében, vitéz uram.

– És mit fuvarozol?

– Azt bizony nem kötötte az orromra, csak azt mondta, ezt vidd el, én meg elviszem, vitéz uram.

– Ki az az uraság?

– Az bizony a nagy úr, rettentő hajlama van, egyetlen ökölcsapással letaglózza a bikaborjút, pedig már közelebb van a koporsóhoz, mint a bölcsőhöz. Meg aztán nagy természete is van, a faluban nincsenek tőle biztonságban a jobbágylányok – mondta, és vidáman hunyorított.

– Hát a törökkel találkoztál már?

– Hál’ istennek, eddig még elkerült a rusnya férges – mondta a paraszt, és kiköpött.

– A rablóktól nem félsz?

– Én ugyan nem.

– Miért?

– Mert tőlem úgyse rabolhatna semmit.

– Éhes vagyok, adsz ennem?

– Hát, ha vitéz uram beéri azzal, amit az asszony csomagolt...

– Akkor hát paraszt – mondta von Tielk, miután jólakott a paraszt szalonnájával –, te adtál ennem, ezért

úgy járja, hogy megszolgáljam. Erre ne menj, mert odább törökök vannak, és elfognak.

– Pedig az nagy baj volna, vitéz uram – vakarta meg a fejét a paraszt –, ha az, amit én most viszek, a törökök kezébe kerülne. Az uraság lányának lesz az esküvője, odamegyek én most.

...

Mehmed belépett Kara Meszler sátrába, aki éppen egy rabszolgával sakkozott. Hasra vágódott Kara Meszler előtt, és ajkával érintette annak lábát.

– Visszajöttél, pokolfajzat?

– Vissza, nagy jó uram. Ajándékot is hoztam neked, kegyeskedjél megtekinteni...

– A papokról beszélj, átkozott!

– Parancsodra átkutattuk a kolostort, de nem találtuk a gyaur papokat.

– Mi? – hördült fel Kara Meszler. – Azt akarod mondani, kutya, hogy nem hoztad el a gyaur papokat?

– Az átkozott gyaur papok elmenekültek, de esküszöm, megtalálom őket, még ha a föld alá bújtak is, és akkor az ő istenük legyen irgalmas hozzájuk.

– A fejeddel felelsz, ha nem így lesz!

– Így lesz, nagy jó uram – mondta Mehmed, és érezte, hogy ezt a játszmát is megnyerte. Mert Kara Meszlert szolgálni semmi egyebet nem jelentett, mint sorozatos sakkpartikat, amelyekben neki arra kellett törekednie, hogy a királyt, azaz a fejét, megvédje. – Azonban ez a vállalkozás mégsem volt hiábavaló, mert ráakadtam egy mezei virágra, amit leszakítottam, és elhoztam

neked. Óhajtod megtekinteni az ajándékomat, nagy jó uram? Biztosra veszem, hogy örömed telik majd benne.

– Hozd elő!

Mehmed eltűnt, majd rövid idő múlva két janicsárral tért vissza, akik egy megkötözött lányt hoztak.

– Vágd el a köteleit! – parancsolta Kara Meszler, mire Mehmed lehajolt, és ügyes mozdulatokkal elmetsette a köteleket. A lány felült, meggémberedett tagjaival kezdte dörzsölgetni, majd felpattant, és pofon vágta Mehmedet:

– Te nyomorult!

Kara Meszler felnevetett:

– Szerencsés csillagzat alatt születted, Mehmed, mert már a hóhér fente a bárdot, amellyel leüti a fejed, de most ezzel a fésző bimbóval megmentetted nyomorult életedet. – Majd a lányhoz fordult. – Tetszel nekem, te vadmacska.

– Én pedig istenemre esküszöm, hogy megöllek, ha egy ujjal is hozzám mersz nyúlni! – sziszegte a lány, és elugrott Kara Meszler keze előtt.

– Ha szabadna javasolnom, nagy jó uram, bízzuk a lányt Babajga gondjaira – szólalt meg Mehmed álnokul, még mindig az ütés helyét tapogatva. – Majd ő megszelídíti a vadmacskát, kitűnő módszerei vannak rá.

– Okosan beszélsz, Mehmed, hívasd Babajgát!

– Engedelmeddel, már megtettem. Babajga kint várakozik a sátor előtt.

Abban a pillanatban szétnyílt a sátor bejáratát takaró ponyva, és belépett Babajga. Görnyedten járt, de nem a Kara Meszler iránti tiszteletből, hanem az évek

súlya görnyesztette meg. Általában senkit se tisztelt, üzletasszony volt, és szigorúan üzleti kapcsolatot tartott fenn üzletfeleivel, elvállalt bizonyos feladatokat, amiért azok kifizették a kialakult bért. Többnyire kerítőként dolgozott, de alkalmanként elvállalta azoknak a nagyuraknak a megbízását is, akik makrancos feleségük vagy ágyasuk megrendszabályozását bízták rá, természetesen illő honorárium fejében. Módszereiről sokat elárult az a korbács, amely most is ott fityegett az övéen.

Azt beszélték róla, hogy egykoron maga is egy hatalmas méltóság kedvenc felesége volt, aki azonban valamiért kegyvesztett lett. Urával együtt ő is bukott, és kikerült a hárem kényelmes védettségéből. Ezután abból élt, hogy szerelmi szolgáltatásait bocsátotta áruba, de ahogy vénült, szépsége is elhervadt, és most már mások szépségét bocsátotta áruba. Szegény, nincstelen árvákat fogadott örökbe, akiket kitanított a szerelem művészetére, és jó pénzért módos ügyfeleinek adta el őket. Vendéglőt nyitott a Boszporusz partján, ahol vendégei a test gyönyöreinek minden fajtájában részesülhettek. Virágzott is az üzlet, csak hogy a lebujt túl gyakran és szívesen látogatták a szultán ellenségei, és egy összeesküvésben találkozóhelyül is használták. Így aztán menekülnie kellett, és meg sem állt Magyarorszáig.

– Parancsodra, megjelentem – szólalt meg tettetett alázattal, hangja hideg volt és vészjósló, olyan, mint a varjú káromlása.

– Itt van ez a vadmacska – mondta Kara Mészler, és a lányra mutatott –, rád bízom.

– Rám bízhatod őt, most sem fogsz bennem csalódni – mondta Babajga, és tekintetét végigjáratta a lány nyúlánk, karcsú termetén, majd nyelvével csettintett, elismerése jeléül. Tekintete azonban nem sok jót ígért.

VI. A szökés

Esteledett már, mikor a vezéri sátorban újabb tanácskozásra gyűltek össze Ferdinánd sergének parancsnokai. Jelen volt mindenki, a nagy bajuszú magyarok, akik elégedetlenek voltak Teuffel vezérségével, a simára borotvált képű németek vagy a cifra öltözetű olaszok.

A sátor elé épp ekkor érkezett egy küldönc lóhalában, a magyar hajdúk ruhájában. A ló már a végkimerülés határán volt, a lovas leugrott, és belépett a sátorba:

– A Kassa vármegyei nemesi sereg levele Teuffel generális úrnak.

A generális a katonához lépett, elvette tőle a levelet, feltörte a pecsétet, és olvasni kezdte. Mikor befejezte, továbbadta a levelet Sforzának.

– A Kassa vármegyei nemesek őfelsége parancsának engedelmeskedve Fülek várában összegyűltek, de félő, hogy nem érkeznek meg idejében. Ezért hát arra kérnek minket, hogy ugyan csalogatnánk a törököt közelebb hozzájuk, ők majd kelepécét állítanak neki, és közös erővel megverjük az ellenséget. – Teuffel rövid szünetet tartott, végighordozta tekintetét a jelenlevőkön, de mindenki komor hallgatásba burkolózott, csak a levél járt kézről kézre. – Én azonban úgy vélem, van még időnk bőven. Ali csak most kezdte el Drégely várát ostromolni, azonkívül az ő serege szét van apró-

zódva, azt is össze kell gyűjtenie. Tehát úgy gondolom, hogy a nemesurak még ideérhetnek... Különben ma egy másik levelet is kaptam, őfelségétől, amelyben arról értesít, hogy Zólyomból hét ágyút küld a megsegítésünkre, melyeket a kékkői várban kell átvennünk. Én Rátkai Pál uram vezetésével küldök egy csapatot erre a feladatra.

A megszólított Rátkai uram nem szólt semmit, csak megmozgatta nagy harcsabajszát, nem tudni, elégedetlensége vagy elégedettsége jelül-e.

A ravasz basa, aki ekkor már jobban előrehaladt Drégely ostrománál, mint azt Teuffel gondolta, és aki a hadművészetben mindig többre értékelte a furfangot a nyílt harcnál, mintha a sakktábla mellett akarná megnyerni a csatákat, nagyon jól ismerte Teuffelt azokból a jelentésekből, amelyeket róla kapott. Most még került a szemtől szembe összecsapást, mintha tartana ellenfelétől, mert tudta róla, hogy egyik legnagyobb hibája az elbizakodottság, ez az ő Achilles-sarka, ahol halálosan meg lehet őt sebesíteni.

...

Mehmed éppen aludni tért, kimerítő napja volt, még mindig a gyaurlakok miatt átkozódott. Nem olyan ember volt, aki el bírta viselni a kudarcot, benne a szerzetesek egy életre halálos ellenséget szereztek maguknak, olyan ő, aki szívósságban még a kopón is túlszár, nem nyugszik, míg csak el nem éri célját. Hirtelen szétcsapódott a sátor nyílását takaró ponyva, és egy janicsár rontott be. Mehmed felcsattant:

– Nem látod, ó, Allah barma, hogy aludni készülök?

– Hidd el, nem szívesen zavarlak, hisz külön meghagyta, hogy ne háborgassunk...

– Mi történt?! – rivallt rá Mehmed a szerencsétlenre, aki rémülten hátrahőkölt, és sápadtan hebegte:

– Babajgát megölték.

Mehmedet mintha darázs csípte volna meg:

– Mit beszélsz, te szerencsétlen?

– Babajgát holtan találták a sátrában.

– És a lány?

– Megszökött.

– Keresitek?

– Igen, de sötét van, nehéz lesz a nyomára bukkanni.

Mehmed dermedten állt, tudta, hogy el kell mondania a lány szökését Kara Meszlernek... De csak reggel... Remélte, hogy addigra megtalálják.

...

A szökevény úgy futott, ahogy még soha életében, már a füle is zúgott a megerőltetéstől, de most nem volt ideje ezzel törődni, hiszen az élete múltott a gyorsaságán. Szíve a torkában vert, egyrészt az erőlködéstől, másrészt a rémülettől. Koromsötét volt, a holdat egy felhő takarta el, csak vaktában futott, ezért az irányban se lehetett biztos, lehet, hogy egyenesen üldözői karjába rohan.

Riadtan sikoltott, amikor nekifutott „valakinek”, aki karjaival gúzsba kötötte, és idő kellett, hogy rájöjjön,

csak egy bokor ágai azok. Csupán árnyakat tudott ki-
venni, és egy-egy fa előtt nemegyszer torpant meg ijed-
ten, mert azt hitte, hogy üldözői akadtak nyomára. Az
éjszakai erdő hangjai csak fokozták rémületét.

De nemcsak az éjszaka hangjai rémítették, hanem
azok az események is, amelyeket eddig átélt. Olybá tűnt
az egész, mint egy rémálom. Mikor beléptek Babajga
sátrába, egy katonát pillantottak meg, aki Babajga hol-
mija közt kutatott. A vén banya nyomban tisztában
volt a helyzettel, és gúnyosan megszólalt:

– Ne ott keresd, fiam, ott úgyszincs!

A katona megfordult, döbbenet tükröződött az ar-
cán.

– Ki akartál rabolni, hitvány kutya? Ezért megfi-
zetsz, keservesen fogsz bűnhődni, siratni fogod azt
a napot, amikor anyád a világra hozott – károgtá
a vénasszony, de a katona elkapta a torkát, és szoron-
gatni kezdte:

– Hova tetted a pénzedet, vén banya? Nekem na-
gyobb szükségem van rá, te már csak a másvilágra vi-
heted magaddal.

– Engedj el, Allah megbüntet.

– Ide a pénzzel!

– Megfulladok.

Az első percben segítséget akart hívni, de képtelen
volt megmozdulni, a félelem megbénította. Aztán már
csak arra eszmélt, hogy a katona otthagyja a halott
Babajgát, és ő futni kezdett. Szerencsére Babajga sá-
tra a táboron kívül állt, ahol már nem voltak őrk, így
aztán akadálytalanul jutott el az erdő biztonságába. Itt
azonban az éj sötét leple vette körül...

Ebben a pillanatban az áthatolhatatlan sötétséget villanás hasította ketté, amit rövidesen követett a féltelmetes mennydörgés is, mintha ágyút sütöttek volna el közvetlenül a füle mellett, ami már az ő túlfeszített idegeinek túl sok volt, és felsikoltott. Eszelősen sikoltozott mindaddig, amíg a vihar tartott, és egy fa tövébe kuporodva reszketett, hogy az özönvíztől, amennyire lehetséges, megóvja magát. Szerencsére az égiháború nem tartott sokáig, és a zuhé is csendes esővé szelődült.

Hirtelen ágreccsenést hallott a közvetlen közelében:

– Ki az? – kérdezte riadtan.

– Én – felelte egy lágyan csengő férfihang, amely azonban még magán hordozta a fiúkorból épp csak kinövő férfi kamaszos nyegleségét. – Nem kell tőlem félned.

– Fázom – mondta a lány panaszosan, és csakugyan, a rémület elmúltával most már didergett.

– Várj, rád terítem a köpenyemet – mondta a másik.

Érezte, hogy a vállára terítenek valamit, amibe beburkolózott, és csakhamar csillapult a didergése.

– Most már jobb – mondta.

– Már egy ideje itt vagyok melletted, de nem akartalak megijeszteni. Hallottam, ahogy futottál, és gondoltam, hogy üldöznek, de nyugodt lehetsz, senki sincs a nyomodban.

– Olyan jó, hogy itt vagy.

A másik felkuncogott:

– Én is így gondolom.

– Annyira féltem – pityeredett el a lány.

– Most már megnyugodhatsz, ebben a sötétben senki sem fog üldözni.

– Fogd meg a kezem! – kérte, és érezte, hogy egy meleg kéz fogja meg az övét.

– Hogy hívnak? – hallotta a másik hangját.

– Jurica.

– Engem Dienesnek.

– Te is bujdosol?

– Már jó pár napja az erdőben húzom meg magam. Az erdei vadak mostanság veszélytelenebbek, mint az emberek, nekem ugyanis senkim sincs, árva vagyok. A törökök hajnalban törtek a falunkra, mindenkit megöltek vagy rabságba hurcoltak, aki nem tudott elmenekülni. Én is csak úgy menekedtem meg, hogy vásáron voltam. Íródeák vagyok, és a vásárokon mindig akad megírandó levél. Egy falumbéli hozta a hírt, hogy szüleimet megölték, húgomat pedig rabságba hurcolták. Nem volt hova és nem volt kihez hazamennem, így hát az erdő vadjainak a társaságát választottam.

Jurica arra gondolt, hogy ő is egy nap alatt veszített el mindent, és bizony sírásra görbült a szája:

– Az én anyámat is megölték, nekem csak ő volt.

– Lám, csak pár perce ismerjük egymást, mégis mennyi mindent tudunk már egymásról.

– Úgy félek.

– Ne félj. Mellettem biztonságban vagy, nem kell félned, amíg veled vagyok.

VII. A szekérkaraván

A tájat még friss hajnali harmat vonta be, melyet csak egy óra múlva itat fel a nap perzselő sugaraival. Most azonban a ló még szügyig gázolt a nedves növényzetben, és hát, mivel a lovasa nem ösztökélte gyorsabb haladásra, időnként jóízűt harapott a harmatos fűből, amit aztán menet közben elropogtatott. Ilyenkor még a madarak is teli tüdővel cifrázták, mintha az ő saját nyelvükön zsoltárt énekelnének, amellyel köszöntik az új, Isten ajándékozta napot.

A lovasnak láthatólag semmi sietős dolga nem volt, mintha csak a véletlen vetette volna erre, lova is arra ment, amerre ő akart.

Köpenyébe állig be volt burkolózva, ami így nemcsak a hajnali hideg és a harmat ellen védte, hanem az arcát is eltakarta. Ha mindehhez még azt is hozzátennénk, hogy a lovas a köpenye alatt török öltözetet viselt és alaposan fel volt fegyverkezve, a látvány már korántsem lenne olyan ártatlan, mint az első pillantásra tűnt.

A gondos szemlélő ezenkívül még azt is felfedezhetné, hogy a lovas nem is annyira gondtalan, mint amennyire mutatja magát. Sőt, olyan, mint az íjon a megfeszített húr, minden neszre hegyezi fülét, szeme sarkából pedig környezetét fürkészi.

Végtére is úgy látszott, megérkezett céljához. A lovát kikötötte egy fűzfához, majd a nyeregtáskából egy rongyba burkolt csomagot vett elő, amit egy kőre helye-

zett. Mikor kitakarta a csomagot, annak láttán minden igaz keresztény ereiben meghűlt volna a vér. Ugyanis a rongyokból egy levágott emberi fej bukkant elő! De micsoda emberi fej! A mi jóra való keresztényünk bizonyára keresztet vetett volna babonás félelmében. Nem is lehetett az keresztény ember feje, hanem csakis valami pokolra való pogányé, hiszen még holtában is úgy vicsorgott, mintha mindenkibe bele akarna marni, aki eleven.

Emberünk percekig olyan gyönyörködve nézte, mint apa az elsőszülött fiát, majd munkához látott. Egy gallyat vett föl a földről, amelyből két kisebb darabot vágott, és késével addig farigcsálta őket, amíg szálkák nem lettek. Ezután odalépett a fejhez, és ügyesen felcsippentette az egyik szemhéjat, melyet kitámasztott az egyik szálkával, majd ugyanezt tette a másik szemhéjával. Mikor végzett ezzel a hátborzongató művelettel, elégedetten vigyorgott.

Figyelme azonban máris másra terelődött. Minden idegszálát megfeszítve, hosszasan hallgatózott, még a földre is lehasalt, és fülét a földhöz szorította. Mikor felkelt, az ábrázata komor volt.

Tekintetét körbejártatta a ligeten, mígnem megállapodott egy fán, amelynek az oldalában odú volt. Odament a fához, és benyúlt az odúba. Mikor kihúzta a kezét, a tenyerén egy halott madárfióka feküdt, melyet a nyakára kötözött hurokkal fojtottak meg. Egy darabig tűnődve nézte a tenyerén a halott madarat, majd a köpenye alá rejtette.

...

Von Tielk immár negyedik napja járta az erdőt, mezőt. Napközben az erdőben bujdosott, hiszen neki is, miként az erdei vadaknak, volt oka félni az emberektől. Csak éjszakára merészkedett lakott helyekre, és kért szállást jó embereknél; volt, ahonnan kutyával kergettek el. Egyszerre csak a törvényenkívüliség állapotában találta magát, amely állapot nem volt számára ismeretlen, és már éppen azon gondolkodott, hogy fölcsap zsványoknak, ha egyszer így hozta a sors. Csakhogy olyan szegény volt errefelé a nép, hogy még zsványként is felkopott volna az álla; nem is találkozott eggyel sem vándorlásai során.

Lassanként rászoktatta magát, hogy úgy éljen, mint az erdei emberek: éhét azokkal a bogyókkal csillapította, melyekkel, így vége felé a nyárnak, az erdő megkínálta a bujdosót, s amelyeken az erdő vadjaival kellett megosztoznia. Először ugyan még hiányzott neki az emberi táplálék, de utóbb rájött, hogy ez is csak szokás dolga. Az utakat továbbra is figyelte, ha katonák mentek rajta, beljebb húzódott az erdőbe, ha pedig parasztok, kimerészkedett az útra. Ugyancsak foglalkoztatta a kérdés, hogy mi lehet a haddal, melyet hátrahagyott, és hírekre éhesen minden útjába kerülőt erről faggatott, de a parasztokat úgy látszik hidegen hagyta, hogy Ferdinánd király a törökkel készül csatázni, mert csak kevesen tudtak híreket mondani. Ők is azt mondták, nekik mindegy, ki az uruk, Ferdinánd-e vagy a török, és a vállukat vonogatták. Von Tielk kezdte azt hinni, hogy a nép belefásult a csatározásokba, és már csak a béke után vágyódik.

Most is az úton bandukolt, amikor a távolban egy cigánykaravánt pillantott meg, melyet azonnal fel lehe-

tett ismerni utasaik rikító ruháiról és félmeztelen-meztelen purdéiról.

Az öregek és az asszonyok a szekereken ültek purdékka. A férfiak a szekerek mellett ballagtak, vagy éppen le-lemaradva követték a karavánt. Von Tielket megpillantva, gyanakvón méregették, köszönését ridegen fogadták, bár egy kicsit enyhített a gyanakvásukon, hogy a kérdező a saját nyelvükön szólt hozzájuk:

– Honnan jöttök?

A kérdés látható zavart okozott közöttük, majd egyikük megszólalt:

– Hát, tudja az úr, mi csak úgy vándorlunk.

– A vajdátok hol van?

– Itt – lépett elő egy tekintélyt parancsoló külsejű férfi. Vállal magasodott ki társai közül, fél karja azonban hiányzott.

– Törökkel találkozatok-e az úton?

– Szerencsére elkerült eddig a pokolfajzatja – mondta a vajda, és kiköpött.

– Miért gyűlölöd ennyire őket?

– Van rá okom. Ezt nekik köszönhetem – mondta, és megmozgatta a csonkot, amely egykor a karja volt.
– De Isten engem úgy segéljen, egyszer még megfizetek érte.

– Hát most hova mentek?

– Idáig futottunk a török elől, de az átkozottja ide is utánunk jött, most megyünk tovább.

Von Tielk eddigi kalandos élete során élt már cigányok közt, és most hirtelen egy ötlet merült fel benne:

– Veletek tarthatok? Senkim és semmim sincs ezen a kerek világon, ugyanolyan földönfutó vagyok, mint ti.

A vajdát láthatóan meglepte az idegen kérése, nem is tudott azonnal válaszolni, hanem félrevonult a férfiak egy csoportjával tanácskozni, miközben időnként gyanakodva végigmérték von Tielket. Aztán visszajöttek, és a vajda szólalt meg:

– Nem bánom, gyere csak, úgyis kevés a férfierő, sokat megöltek a katonák. Ruhádról látom, hogy te is katona vagy, szükségünk lehet még a segítségedre.

...

Hajnalodott. Az erdő jótét rejtekében két fiatal bujdosott úzött vadként. A nap éppen hogy csak fölkel, első sugaraival, áthatolván a fák sűrű lombkoronáján, eljutott oda is, ahol ők jártak, az erdő vadjainak a csapásaira. Jurica az éjszaka folyamán elmesélte Dienesnek az őt ért szerencsétlenségeket, hogy egyetlen nap leforgása alatt veszítette el az édesanyját és az otthonát, őt pedig a törökök elhurcolták, s miután megszökött a táborukból, bizonyára azt hiszik, hogy ő ölte meg Babajgát is.

Most volt hát az első alkalom, hogy szemtől szembe láthatták egymást, hiszen erről eddig csak elképzeléseik voltak. Bár ki nem mondták, a másik látványa a meglepetés erejével hatott mindkettejükre, mert a kép, amit magukban kialakítottak a másíkról hangja, viselkedése alapján, nem mindenben egyezett a valósággal.

Jurica egy kis csalódást érzett Dienes láttán, hisz hatalmasnak és erősnek képzelte éjszakai védelmezőjét, olyannek, amilyennek az édesapja élt az emlékezeté-

ben, ehelyett Dienes a sihederkorból alig kinőtt legényke volt, akinek még az álla is épphogy pelyhedzett. De azért meg is nyugtatta őt Dienes közelsége, mintha egy védelmező bátyat kapott volna.

– Bevallom neked – kezdte félénken –, most, hogy látlak, már nem is félek annyira.

– Tudom – mondta Dienes. – Még a barátban is bizonytalanok vagyunk, ha beszéd közben nem látjuk az arcát, a szép szavak aljas szándékot is takarhatnak.

– Mihez akarsz most kezdeni? – kérdezte Jurica, állig beburkolózva Dienes köpenyébe a csípős hajnali hideg ellen.

– Talán beálllok katonának valamelyik végvárba. Megesküdtem, hogy megbosszulom a szüleim halálát és a húgomat.

– És velem, velem mi lesz?

Dienes gyöngéden végigsimított Jurica hollófekete haján:

– Ne félj, téged nem hagylak el!

– Velem ne is törődj, én sok mindent kibírok. Csak maradj velem!

– Veled maradok!

...

A török táborban senki sem bánkódott Babajga halála miatt, sőt, sokaknak inkább megkönnyebbülést jelentett, akik így vagy úgy, ki voltak neki szolgáltatva. Mert Babajga, sok más sötét dolga mellett, uzsorakamatra adott kölcsönöket, és a táborban nem egy katonának a zsoldja egyenesen az ő ládikájába vándorolt.

A sátra is azért állt a táboron kívül, hogy ne legyen szem előtt, és nyugodtan felkereshessék azok is, akik nem szerették volna, ha a vénasszonnyal együtt látják.

Így hát a vizsgálat is csak tessék-lássék folyt a gyilkosság ügyében. Kara Meszler sem sürgette a nyomozást, hisz nem szerette a vénasszonyt; sőt, ő is tartott tőle. Sokkal inkább bánkódott a zsenge virágszál miatt, aki megszökött előle.

A gyaur lány szökése sokaknak még kapóra is jött, hiszen azzal zárhatták le a nyomozást: ő ölte meg Babajgát; a táborban senki se kételkedett ebben. Mehmed volt az egyedüli, aki nem hitte, hogy Jurica a gyilkos. Tapasztalatból tudta, hogy a vén banya meglepően erős volt, és egy gyereklány képtelen lett volna megfojtani őt. A tábor pedig hemzsegett az életerős fiatal katonáktól, akiknek igenis érdekükben állt a szipirtyó halála.

Azonkívül a gyilkosság után a sátor fel volt dűlva, mintha a gyilkos keresett volna valamit. Na már most, egy halálra rémült fiatal lány, aki még azt sem tudja, hogy Babajgának pénze van, miért forgatta volna fel a sátrát?

Mehmed tehát gyanakodott, egyelőre azonban senkinek sem szólt a gyanújáról. Várt és figyelt, remélve, hogy valamiképp majd a hasznára fordíthatja megfigyeléseit.

VIII. A csata

A ló felhorkant, amikor megérezte, hogy gazdája a szokásosnál keményebb kézzel bánik vele. Mehmed máskor valami csemegével engesztelte volna ki az állatot, de most éppen nem volt itt az ideje a kedveskedésnek.

Kara Meszler alig egy órája küldte ki a csapatot, melyet Mehmed vezetett, hogy derítsék fel Ferdinánd se-regének az állásait, és Mehmed sose szerette ezeket az éjszakai portyákat.

Idegésítette őt, hogy ilyenkor a szeme jóformán használhatatlan, így kénytelen a hallására bízni magát.

Emiatt történt, hogy Mehmed hirtelen megrántotta a ló zabláját. Lehet, hogy csak egy ragadozó madár rikoltott, de az is lehet, hogy a hatodik érzéke jelzett veszélyt.

Éppen egy mederben vezette csapatát, melyet a tavaszi áradás rendszerint feltölt vízzel, mindkét part bozótos, ahol könnyű elrejtőzni. Kell-e ennél jobb hely a törvetésre?

Várt egy kicsit, hogy a szívdobogása elmúljék és tudjon figyelni a legapróbb árulkodó jelre is. Szerencsére nyolcszáz emberét hátrahagyta a gyaur tábortól nem messze, elrejtőzve, hogy siessenek a segítségükre, ha ők csapdába kerülnének, és ő csak egy kisebb csapat élén hatol be a táborba.

Ebben a pillanatban egy ág alig észrevehetően megrezzent, mintha valaki óvatosan mozogna a bokorban,

mire a visszavonulás jelét mutatta a kezével. Ekkor azonban a rejtőzködők is támadásba lendültek.

Tulajdonképpen a szabályák ki se kerültek a hüvelykből, inkább csak menekültek, amazok pedig üldözték őket.

...

A magyar táborban hamar elterjedt a hír, hogy éjszaka portyázó törököt fogtak, aki elmondta, a basa azért küldte őket ki, hogy szemre vegyék a vidéket, vajon alkalmas-e a terep a csata megvívására. Ebből arra következtettek a vezérek, hogy hamarost számítani lehet a támadásra, és hadállásokba rendezték a csapatokat, aminek a hosszú tétlenségbe beleunt katonák ugyancsak megörültek.

Teuffel, a fővezér azonban nem örült ennek a váratlan fordulatnak, mivel tegnap kapta meg Miksa főherceg levelét, amelyben megparancsolta, hogy egyesüljön a Füleknél lévő sereggel, ráadásul még Rátkai se érkezett meg az ágyúkkal. De amit még ennél is súlyosabbnak ítélt meg, az az volt, hogy Ali magához ragadta a kezdeményezést, és a jelek szerint rákényszeríti az akaratát.

Aztán felvirradt Szent Lőrinc napja, a magyar sereg pedig végignézhette, ahogy Ság felől megérkezik a török tábor, lófarkas zászlaik lobogtak a szélben. A törökök egy másik dombon vertek tábort, és a két tábor közt ott feküdt a hatalmas mező, három falu határa. A törökök szinte azonnal harci alakzatba szerveződtek, ágyúikat a szomszédos dombokra vontatták, hogy kö-

zelebb legyenek a magyarokhoz. Ekkor megszólaltak a császári tarackok, és a küzdelem váltakozó szerencsével megindult.

Mint mikor a víz kétfelől zúdulni kezd, és mikor találkoznak, egy hatalmas hullámban egyesülnek, ami mindent, embert, állatot magával ragad, úgy zúdult le a két dombról a két sereg, hogy aztán valahol a közepén összegabalyodjanak, egymásnak feszüljenek az izzadó testek.

A magyar sereg első érzékeny vesztesége az volt, amikor Dezsőfi Ferenc lábát, aki századmagával derekasan küzdött, elvitte egy török ágyúból kilőtt golyóbis, amely pont a lovát lőtte ki alóla. Az összezavarodott katonák először azt hitték, vérbe fagyott vezérüket látván a csatamezőn, hogy meghalt, és csak később fedezte fel az egyik katona, még pislákol benne az élet. Hamarjában egy takarót feszítettek ki két ló közé, arra tették rá a sebesültet, és megindultak vele vissza a táborba. Ám ekkor egy török csapat oldalba kapta a visszavonulókat, és ádáz viaskodás alakult ki a sebesült körül, de végül is a törökök kerekedtek fölül, és levágták Dezsőfi Ferencet.

...

Kara Meszler nyugodtan ült a sátrában, vezértársával sakkozott, mintha kint nem is életre-halálra menő öldöklés folyna. Szétcsapódott a sátor nyílását takaró ponyva, és egy lihegő katona lép be rajta:

– Ali azt üzeni, hogy fél napi járásra van innen, csak addig kell kitartanotok.

Kara Meszler felpillantott, de tekintetében inkább ingerültség volt látható, hogy megzavarták a gondolatmenetét. A szemlélő számára még az sem biztos, hogy fölfogta az üzenet szavainak értelmét. Alighogy a katoná távozott, feltűnt Mehmed maszatos ábrázata. Felragadott az asztalkáról egy serleget, és mohón kiitta:

– Az átkozott gyaur sereg fölényben van, a mi veszteségeink pedig túl nagyok.

Kara Meszler, mintha nem is hallotta volna Mehmed szavait, megtolta az egyik bátyát:

– Matt! – mondta.

...

Még a csata elején a magyarok elkövettek egy huszáros csínyt. Elfoglalták az egyik dombot, ahova a törökök három ágyút vontattak föl, és ahonnan erősen lőtték a magyarok sorait. Többek közt szegény Dezsőfi alól is innen lőtték ki a lovat, úgyhogy a huszárok őt is megakarták bosszulni. Nem kértek és nem adtak kegyelmet, legázolták a védőket, mint fergeteg a zsenge búzát, hogy azoknak még egy „Allah” kiáltásra sem maradt idejük.

Ennek a fergetegnek az élén pedig mindenhol ott lovagolt Sbardella Ágoston, a vitéz váci püspök, akiben még a keserűség is ott munkált, hogy püspöki székhelyét el kellett hagynia. Nem egyházi személyként harcolt ő, vagy ha már mindenképpen egyházi személyre kell gondolnunk, gondoljunk Tomori Pálra, aki a mohácsi mezőn halt mártírhálát a hazáért.

A sikertől vérszemet kaptak a magyarok, és fejtellenül rohantak a törökre. Buzgón aprították is őket,

ám az ő soraikból is zálogot vett a halál, többek közt Dombai Mihály és Sándor Ferenc vesztek oda, két vitéz katona, akik a haza ügyét mindennél előbbre valónak tartották.

Az öldöklés hevében annyira előre haladtak a török sorokban, hogy félő volt, bekerítik őket, ezért hát Sbardella megfűvatta a kürtöt, és visszavonulót vezényelt. Csakhogy csapdába esett jó negyven talján, akik egy patakocska kiszáradt medrébe szorultak, és rögvest ellepték őket a pogányok, úgyszólván a magyarok csak az üvöltésüket hallották, ahogy segítségül hívták őket. Észbe kaptak a huszárok, és ráfordultak a törökre. A csapatot, amelyik a taljánokat szorongatta, a budai kincstartó vezette, egy ősz szakállú, turbános török, az, akit az előbb még Kara Meszlerrel láttunk sakkozni. Szerencsétlenségére pont Sbardellával került szembe, aki ádáz dühvel rontott rá.

Szikráztak a testét védő lemezek Sbardella kardjának a csapásai alatt, a török csapásait pedig rendre könnyű pajzsával védte. Az egyik kardcsapás aztán két lemez összeillesztésénél érte, mire a főtörök meginogott a nyeregben, majd lebukott, és a nagy kavarodásban a lovak agyontiporták. Vezérük halálát látva a törökök megzavarodtak, és már csak azért harcoltak, hogy a holttestet elragadják az ellenségtől. Az olaszok is észbe kaptak, és támadásba lendültek, így a törökök két tűz közé kerültek, könnyű prédává válva.

A basa azonban eddig csak fárasztotta az ellenséget, és csak később, a nap derekán jelent meg személyében is a csatamezőn, seregének élén, ráadásul tizennégy ágyúval megerősítve, amelyek nyomban bekapcsolód-

tak a csatába. A tábor sípolva, dobolva jelezte a harcolóknak az érkezését, ami nem is maradt hatástalan. A mezőn harcoló török katonák üdvívalgással fogadták a felmentő sereget, a magyar katonák közt pedig már-már pánik tört ki, de ekkor a király táborának a kapui is kinyíltak, és onnan is megindult a felmentő sereg a csatamezőre.

Csakhogy mindez szemfényvesztésnek is rossz volt, hiszen pusztá ránézésre is meg lehetett állapítani, hogy a török sereg lélekszáma tízszerese a magyarnak. A tetejébe a törökök még ennek a seregnek is kelep-cét állítottak, és öldöklő csata alakult ki nem messze a magyarok táborától, úgyhogy még a mezőről kellett felmenteni őket. Mintegy háromszázan a törökök közé ékelődve megosztották erőiket, és többségükben levágták őket.

És ekkor az öldöklő küzdelem nyugvópontra jutott, mint mikor ősszel a szarvasbikák a mindent eldöntő összecsapás előtt fújtnak. A katonák mindkét fél részéről visszamentek a táborba, hogy a vezérek újrendezhessék a sorokat.

Végül is, a csata első részét a magyarok nyerték, és egészen a felmentő sereg megérkezéséig úgy tűnt, hogy övék lesz a végső győzelem. Csakhogy Ali basa seregének feltűnte megváltoztatta az erőviszonyokat.

...

A dráma, jobban mondva a magyarok tragédiájának második felvonása előtt Teuffel úgy rendezte el a sorokat, hogy a friss erők a szárnyakra kerüljenek, középre

a talján és a német gyalogosok, az élre pedig az ágyúkat vonatta. Azonmód lövetni is kezdett belőlük, amit a törökök sűrűn viszonzottak.

Egyszer csak akkora lökés rázkódtatta meg a földet, hogy sokan földrengésnek vélték. A katonák közt hamar pánik tört ki, sokan már azt kiáltották, hogy az ellenség elfoglalta a tábornok.

Mások pedig ebben a szerencsétlenségben is égi jelet láttak, hogy a gondviselés nem a magyarok diadalát akarja. Nem sejtették, hogy a „gondviselés” ebben az esetben egy török kém volt, akinek valamiképp sikerült közel férkőznie a löporos szekerekhez, és tűzcsóvát vetni rá.

Mindenesetre elszabadult a pokol, és itt is, ott is rémült kiáltozás, „Jézus segíts!” keveredett mindenféle nyelvű szitkozódással, és a törökök „Allah akbar!” kiáltásával. Ali basa ugyanis, kihasználva az általános fejtelenséget, rohamra vezényelte seregét. A katonák úgy üvöltöttek, mintha az alvilág összes ördöge a felszínre jött volna, és azok csinálnák ezt a szörnyű zenebonát. Az egyik oldalon azért üvöltöttek, hogy így biztassák magukat, a másikon pedig félelmükben.

És tényleg, a turbános-fezes katonák olyanok voltak ebben a pillanatban, mintha ők maguk lennének a pokol megelevenedett harcosai. A rémület lidércnyomása már ott látta az apró szarvacskákat a homlokukon, és gonosz, sátáni vigyorra torzította pofájukat. Ennek a mindent elsöprő áradatnak senki se tudott ellenállni. Elsőként a németek futamodtak meg, majd sorra a többi, akiket magával ragadott az áradat.

Aratott a halál, akit nem a török szabályja terített le, azt a saját lovai taposták halálra. Teuffel, a vezér se-

besülten esett foglyul, és később Budáról Ali basa diadala jeléül negyven zsákmányolt zászló kíséretében Sztambulba küldte. Teuffel sztambuli viselkedése sem nevezhető hősieknek, mivel a szultán előtt letagada fővezérségét, akit ez a konokság annyira felbőszített, hogy bőrzsákba varratta, és a Boszporuszba dobatta.

Sbardella Ágoston hősi viadalban esett el, amikor igyekezett egy kisebb csapattal kijutni a fejetlenségből és újjászervezni a sorokat, de a túlerő őt is legyűrte. A kései századok pedig úgy emlékeznek meg róla mint az utolsó magyar főpapról, aki karddal a kezében esett el a hazáért vívott csatában.

IX. A szerzetesek

Sforza Pallavicini olasz zsoldosaival az erdőbe vette be magát, és az éjszaka ott húzódott meg. Abban reménykedett, hogy másnap majd sikerül kitörnie a bányavárosok felé, és ott már biztonságban lesznek. Még magának sem merte bevallani, milyen hiú remény ez, hiszen kevés a hadra fogható embere, a sebesültje annál több. Még sebesültek nélkül volna valami esélyük, de hát a katonák semmi pénzért nem hagynák sorsukra sérült bajtársaikat. A zsoldos életben kevés a biztos dolog, de a bajtársiasság az.

Sikerült rálelniük egy nagyobb tisztásra, amely tulajdonképpen egy sziklás domboldal volt, csak pár cse-nevész bokor vegetált rajta. Éjszakára Pallavicini öröket állított, nehogy a törökök rajtuk üssenek. A katonák ki-merültek voltak, így az öröket sűrűn kellett váltani, nehogy elaludjanak. A sebesülteket éjszakára úgy-ahogy ellátták, de jajgatásukkal még így is elárulhatták őket.

Alig hogy pirkadt, mikor útra keltek, a súlyos sérülteket ágakból rögtönzött hordágyakon vitték bajtársaik, míg a könnyebben sérültek, lemaradva a csapattól, bicegtek.

Az erdő hirtelen véget ért, és mintegy százméteres nyílt terep következett a következő erdőig. Mihelyt az első katona kilépett a fák közül, nyíl fúródott a mellkasába, és holtan rogyott a földre; mintegy erre a jelre, mindenhol katonák rohantak rájuk. A küzdelem

egyenlőtlen volt, mivel egy olaszra két török jutott, de az olaszok még így is derekasan helytálltak.

Sforza az egyik rárohanó janicsárt leterítette, de eközben egy másik a szablyájával a karjára sújtott, s el-sötétült előtte a világ.

...

Mikoron a törökök rajtaütöttek a falun, a szerzetesek épp hajnali imára gyülekeztek a refektóriumban. Egyszer csak halálra váltan megjelent Máté páter, aki a kapunál volt szolgálatban, és közlte, hogy a falut megtámadták a törökök. Az általános fejetlenségben, ami ezután következett, egyedül a perjel őrizte meg a nyugalmát, akin látszott, hogy ezen az éjszakán se alvással töltötte az idejét.

Egyetlen szavával csendet teremtett, a hangja ércesen zengett, mint a templom öreg harangja, ami a nép hite szerint még a garabonciásokat is elűzte a környékről. Olyan sziklaszilárd volt, mint Péter, akire az Úr az ő egyházát építette, s még a gyávák lelkét is megerősítette.

Először is összegyűjtötte a szerzeteseket és a kolostor szolgaszemélyzetét, majd a templomba vezette őket, ahol az oltár alatt egy csapóajtó volt, az alagút lejárata, amely kivezetett az erdőbe. Csak az öreg Márk nem tartott velük, aki az óta a nap óta csak ült, és vaksi szemeivel a semmibe bámult. Nem akarta őket a menekülésben akadályozni, és csak azt kérte, hogy vezessék őt a templomtoronyba.

...

A szerzetesek kínvallatása immár két napja tartott. Mehmed személyében valóban szívós és ravasz ellenségre leltek, aki álnokságban még a kígyón is túltett. Amikor katonáival nem tudott a szerzetesek nyomára bukkanni, mert azok behúzódtak az erdő legmélyére, összefogdosott annyi bujdoklót, amennyit csak tudott, és kihirdettette, ahol csak tudta, hogy amennyiben a szerzetesek nem kerülnek elő, úgy ezeket a szerencsétleneket végezteti ki.

Számítása bevált, mivel a papok úgy döntöttek, Isten szolgálóihoz nem méltó, hogy mások szenvedésével váltásák meg a magukét, és önként dugták a Mehmed előkészítette hurokba a fejüket. Mindazonáltal a túszokat sem engedte szabadon, hanem Allah nagyobb dicsőségére kivégeztette valamennyit. Így két legyet ütött egy csapásra: egyrészt a papok a kezére kerültek, másrészt az igaz hitnek ennyivel is kevesebb ellensége maradt.

Mehmed a vallatásban sem volt kevésbé ravasz, mint az üldözésben. Figyelme még arra is kiterjedt, hogy a szerzetesek tömlőce a kínzókamra szomszédságában legyen, így kénytelenek voltak végighallgatni társaik jajkiáltásait. Mehmed éles szemével az első percben észrevette, hogy a perjel a kulcs, ő az, aki a többiekben a lelket tartja, s bár ő szenvedte el a legborzalmasabb kínzásokat, nélküle a szerzetesek olyanok, mint a pásztorát vesztett, riadt nyáj. Ezért aztán pár nap után a perjelt elkülönítette a szerzetesektől, de számítása nem vált be.

Bármennyire is dühöngött, mind nehezebb volt újabb és újabb kifogásokat találnia, hogy mért nem bírta még szóra a gyaur papokat. Kara Meszler egyre

türelmetlenebb lett, így Mehmed a fejével játszott, ha nem mutat fel hamarosan eredményt.

A szerzetesek elgyötörve feküdtek a mocskos szalmán, volt, akinek a szeme lázban égett, és csak percekre nyerte vissza öntudatát. Kínjaikat csak fokozták azok a borzalmas sikolyok, amelyek a szomszédból áthallatszottak. Nyikorogva nyílt az ajtó, és belökték rajta Máté pátert. Látszott rajta, hogy szörnyű kínokat állt ki, testén cafatokban lógott a hús, szemgolyói kifordultak, mint a tébolyultaké. A hozzá legközelebb fekvő társa odakúszott, és gyöngéden megérintette a vállát. Máté páter mozdulatlan maradt, mint a halott, szemei felakadtak, majd óriási erőfeszítéssel felemelte fejét:

– Bocsássatok meg, testvéreim – suttogta –, bocsássatok meg, nem bírtam!

Feje visszahanyatlott a szalmára, és elájult:

– Testvéreim, imádkozzunk testvérünk lelki üdvéért!

...

A magányos török befordult a fogadó udvarára, lovát kikötötte a tornáchoz, majd betért az ivószobába. Az ivószoba üres volt, az üzlet pangott, ilyen időben az emberek inkább nem keltek útra, mert túl nagy volt a kockázata, hogy nem érnek célhoz. Az utakon haramiák és martalócok fosztogatták a békés utasokat.

Így aztán érthető volt a fogadósne csodálkozása, amint belépett a magányos utas. Egyszersmind azonban össze is szorult a szíve, hisz az utóbbi időben nem túl jó jel törökkel találkozni. Az utas leült a sarokba,

és türelmesen várta, hogy a fogadósne odamenjen az asztalához. Ő azonban csak úgy foghegyről szólt oda, onnan, ahol állt:

– Hé te, mit akarsz?

– Allah kegyelméből bort adhatnál a tikkadt vándornak! – mondta az utas, és végigsimított szakállán.

Bár Allah törvényei tiltották az igazhitűek számára a borivást, ő megalkudott vele. Ha Neki nem tetszik, hogy bort igyék, akkor az Ő kegyelméből csoda is történhet, és a bor vízzé válhat. Allah a leghatalmasabb! Egy kádi nem biztos, hogy helyeselte volna ezt az eljárást, de mióta Magyarországon volt, megkedvelte a gyaurok italát, amelytől sok ostoba igazhitű fosztja meg magát.

A fogadósne időközben térült-fordult, és az asztalra tette a kancsót meg a poharat. Már menni készült, de az utas megragadta a karját. Mióta belépett, megbabonázta a fogadósne szépsége, és ha nem lett volna sürgősebb dolga, bizony mindenáron megszerezte volna őt magának.

– Férjnél vagy, angyalom? – kérdezte, miközben töltött a poharába.

– Nem, özvegyasszony vagyok.

– Az ilyen virágot kár a mezőn hagyni, hogy elhervadjon. A te szépségedet még a szultán háreme is megirigyelhetné. Nem akarsz velem üzletet kötni?

– Miféle üzletet?

– Kereskedő vagyok, egyenesen Kínából jövök, selymeket hoztam. Akarod látni?

A fogadósne szeme felcsillant, a török a legérzékenyebb pontjára tapintott, a hiúságára:

– Mutasd !

A török kiterítette az asztalra a kelméket, Kelet szebbnél szebb remekeit, amelyek minden asszony szívét megdobogtatják. A fogadósnet sem hagyta hidegen a látvány, csillogó szemeiből a ravasz török mindent kiolvasott:

– Ebben még Ali baba háremében is te lehetnél a királynő.

– Mennyit kérsz érte? – mutatott az egyik kelmére.

– Egy aranyat. Hidd el, úrnőm, még így is ráfizetek, de nem visz rá a lelkem, hogy tőled többet kérjek.

– Megbolondultál, te török! – csattant fel a fogadósne.

– Ingyen csak a mennyországba juthat az ember – mondta a török, a szakállát simogatva.

– Nem kell, vidd a portékádat!

A kereskedő összecsomagolt, egyre azon sajnálkozva, hogy nem sikerült az üzlet. Ám a fogadósne még nem tett le róla, hogy megszerzi azt a selymet, amelybe beleszeretett; úgy érezte, belepusztul, ha nem lesz az övé. Megvárta, amíg a török kifordul a fogadó udvaráról, aztán hívta a legényt:

– Szaladj a török után, és hívd vissza!

A kereskedő mosolyogva tért vissza, őszbe csavardó szakállát simogatva.

– Mennyit engedsz?

– Röstellem, de nem engedhetek. Ne kívánd, úrnőm, hogy tönkremenjek!

– Tudom, hogy hazudsz, de legyen – a fogadósne a szobájába ment, ám nem a pénzesládához, hanem a férje törét vette magához, és a kebelébe rejtette:

– Most megbosszullak, szegény férjem – suttogta, és visszament a törökhöz.

A kereskedő háttal állt neki, és a portékáját rendezgette. A fogadósne habozott, majd a háta mögé lopózott. A másik az utolsó pillanatban fordult meg:

– Olyan nesztelenül jársz, úrnőm, akár a macska.

Az asszony rosszkedvűen csatolta le övéről az erszényt.

– Itt a pénz, de lássam az árut!

A kereskedő elfordult, hogy a ládából a kelmét kivegye. Ekkor a fogadósne előhúzta a tört, és a török hátába szúrta. Az megfordult, mint aki nem érti, miféle varázslat történik vele, de kérdezni már nem tudott, összeesett. Ekkor az asszony behívta a legényt, aki iszonyúan megrémült, amikor meglátta a halott törököt:

– Mit csinált, gazdasszony, ha ezt itt találják...

– Ne sopánkodj, inkább segíts, te szerencsétlen! – förmedt a legényre.

– Mégis, miért csinálta, gazdasszony?

– Szegény uramat bosszultam meg – mondta könnyes szemmel.

A legény eltátotta a száját:

– De hát gazduramat a kese rúgta agyon.

– Eh, ne fecsegj, félnótás!

X. Mehmed

– Lódulj! – mondta Mehmed, és megasztította a papot, de annak pár lépés után megfeszült a kötele, és hasra vágódott. A katonáknak felettébb tetszett a jelenet, amit durva röhögéssel juttattak kifejezésre. Mehmed azonban korántsem volt jó kedvében.

– Nyomorult gyaur – morogta, és mintha csak a boldogtalan tehetne minden bajáról, végighúzott rajta korbácsával. Már napok óta dühöngött, és most ezen a szerencsétlenül bosszulta meg valamennyi megaláztatását.

Régi ellensége, Juszuf, aki szüntelenül ellene áskálódik és Kara Meszler talpát nyalja, mert az ő helyére akar kerülni, az elmúlt napok kudarcait látva úgy ítélte meg, hogy Mehmedet kivetheti Kara Meszler kegyéből. A katonák pedig mintha máris bukottnak látnák, esténként a tábortűz mellett nyíltan tárgyalják, hogy melyikük pártjára álljanak. Igaz is, nekik mindegy, ki fogja őket a legkisebb fegyelemsértésért is megkorbácsoltatni, gondolta Mehmed, csakhogy nekem nem.

De nem ez volt az, ami igazából Mehmed babonás lelkét nyugtalanította, hanem a lány átka. Remélte, hogy rá tudja őt venni, vonja vissza, ha másképp nem, hát Babajga segítségével, de a szökéssel megghiúsult minden terve.

Azóta már egy javasasszonynál is járt, aki átkok levételével is foglalkozik, de ő azt mondta, hogy a gyaur

lány boszorkány volt, csak ő veheti le róla az átkot, így neki mindenképpen meg kell őt találnia.

Rosszkedvűen rávágott a lovára, amitől az megriadt és megugrott, maga után vonszolva a pap tehetetlen testét. Rövid vágta után azonban megnyugodva lassított:

– Pihenő! – adta ki az utasítást. – Amal fiam, rád bízom ezt a gyaur kutyát, vigyázz rá, mint a szemed fényére!

Lekaszálódott lováról, és a pányvát odadobta Amalnak. A lovak őrzésére kiválasztotta egy másik emberét, a többiek pedig leheveredtek a fűbe.

A katonái közt egy ideje az a hír járta, hogy Mehmed elvesztette az eszét, mert egy levágott fejjel beszélget, amit mindig magával hordoz. Már többször is látták, hogy amikor egyedül hiszi magát, kiteszi maga elé egy kőre, és úgy beszél hozzá, mintha élne. Egyikük, Szandzsák, aki mindennek szemtanúja volt, elmondta, hogy egy gyaurnak a feje, s ritka egy ronda látvány, még halálában is úgy vicsorog, mint valami veszett kutya. A legfélelmetesebb azonban az volt, mesélte, hogy mintha holtan is figyelné az embert. Ő, Szandzsák, a saját szemével látta, amint Mehmed kivájta a levágott fej szemeit, s utána csak az üres szemgödrök meredtek a világba...

Mehmed most is ott ült, elvonulva a csapattól, előtte egy fatörzsön a levágott fej, és beszélt hozzá:

– Nem tudom, miféle varázslat hozott újra az utamba, de most már végképp megszabadultam tőled. Már a szemeddel sem tudsz figyelni engem – felnevetett, az örültek nevetése volt ez. – Bárhogy vicsorogj is, többé nem árthatsz nekem...

Monológiát láрма szakította félbe, a katonák felugráltak fektükből, és a lovak felé rohantak. Amal holtápadt arca tűnt fel előtte:

– Kegyelmes jó uram, a gyaurlak megfolyt! – lihegte.

Mehmed felpattant, korbácsával végighúzott az előtte reszkető szerencsétlenül:

– Hogy vigyáztál rá, hitvány kutya! – rivallt rá. – Kössétek a gyaurlak helyére – parancsolta katonáinak –, majd nagy jó urunk ítélni fog felette!

...

A cigánytábor ébredezett, sorra bukkantak elő a borzas üstökök a szénából, ahova éjszakára fűrték be magukat. Von Tielk is előbújt a vackából, melyet éjszakára készített magának. A félkarú vajdát pillantotta meg, aki egy kőn ült, és egykedvűen pipázott:

– Már harmadik napja vagyok veletek, éjszakára letáborozunk, napközben pedig megyünk tovább, de csak céltalanul bolyongunk.

– Az a pokolfajzat török úgy körbekerített minket, hogy mi csak forgunk, mint róka a tyúkólban – mondta a vajda, és szájából kivette pipáját. – Hanem miattad zúgolódnak a férfiak, hogy nem kellett volna befogadnom téged, mert még bajt hozol ránk. Azt mondják, nem vagy közölünk való, ha baj lesz, te egyszerűen odébálsz, nem köt ide semmi, és van is benne valami igazság. Túl sok a keserű tapasztalatuk. Bebarangoltuk Európát, de a cigányt sehol sem nézik jó szemmel, csak addig vagyunk jók nekik, amíg a hasznukra lehetünk.

Ezért aztán ne csodálkozz, ha gyanakvóak az idegekkel.

– És te? Te sem vagy közülük való.

– Én azért fogadtalak be, mert katona vagy, és én szeretem a katonákat, hisz magam is az voltam. Én is bujdokoltam, amikor hasznavehetetlenné váltam katonaként, és amíg maguk közülük nem fogadtak. Azóta sok helyen megfordultam, kóbor népség ez, nem elég széles nekik a világ, de ha álmodom, még mindig arról álmodom, hogy katona vagyok, és harcolok. Nem is kívánnék szebb halált magamnak, mint harcban halni meg.

Elhallgatott, és von Tielk is csendben maradt, a másik szavait emésztette, végül megszólalt:

– Elküldesz?

– A szavamát most már nem változtatom meg. Maradj, de vigyázz, hogy ne okozz nekem gondot.

Egy darabig mindketten szótlanul ültek, csak a vajda pöfékelt a pipájával. Egyszer csak egy hangoskodó lánycsapat vonult el mellettük, a közeli folyóhoz mentek. Von Tielk egy büszke járású lányra lett figyelmes, aki olyan volt a többiek közt, mint valami királylány, hollófekete hajába mezei virág volt tűzve, és ahogy kacéran rápillantott, tekintete égetett:

– Ki ez a lány? – kérdezte von Tielk megbabonázva.

– Coki az neked – mordult rá a vajda. – Van már annak embere.

XI. Halott török, nem jó török

Ebben az időben történt, hogy két szomszédos falu határában egy halott törököt találtak.

Egy hódító hadjáratra induló sereg táborá általában úgy néz ki, mint egy felbolydult méhkas, és éppúgy, mint abban a királynő helye, itt is csak egyetlen biztos pont van, a vezér sátra a tábor közepén. Nem volt ez másként a török táborban sem, talán csak a sátor volt díszesebb, ám ugyanúgy naplopók hada lebzselte körülötte. Ha pedig Ali budai pasa volt ez a vezír, akkor a pompa is sokkalta nagyobb volt, mert szerette hatalmát így is fitogtatni. Most is ott hevert nemtörődöm nyugalomban a kereveten, egy rabszolga pedig a legyekeket hajtotta róla, amikor megzavarták semmittevését. Ahmed volt az érkező, a pasa titkára, egy ravasz tekintetű eunuch, a kiváltságos, aki urát a nappal és az éjszaka bármely órájában zavarhatta. A sátorba lépve homlokát a földhöz érintette, és csak utána kezdett beszélni:

– Nagy jó uram!

Ali fintora elárulta, hogy nem jókor zavarták meg délutáni pihenőjét:

– Mit akarsz, mért zavarasz?

– Fontos közlendőim vannak számodra.

– Beszélj!

– Személyes megbízottad, Kafim meghalt.

A pasa intett a rabszolgának, aki macskaléptekkel hagyta el a sátrat.

– Mikor?

– Egy átkozott gyaur talált rá, két napja. Nem zavartalak volna, de tudom, mennyire a szívügyed volt Kafim küldetése...

A pasa egy intéssel jelezte, hogy Ahmednek nem kell magyarázkodnia:

– Tudod-e, hogy Kafim milyen megbízást kapott?

– Igenis, nagy jó uram! Kafim a te személyes megbízottad volt, hogy kémkedjen a még meg nem szállt területeken. Most pedig azt a feladatot kapta, hogy kiderítse, hol vannak azok a kincsek, amelyek a megszállt területek templomaiból eltűntek. Úgy tudom, már nyomon volt, márpedig ha ő nyomot fogott, azt biztosabban követte a legjobb vadászkutyánál is.

– Hívasd be a gyaurt, aki megtalálta Kafimot!

Az örök bevezettek egy halálra rémült parasztot. Szegény alig állt a lábán, mert azt hitte, egyenesen a bitó alá viszik.

– Borulj le urad előtt! – rivallt rá Ahmed, a pasa íródeákja.

– Kegyelem – borult le a paraszt –, én csak megtaláltam!

– Senki se gyanúsít.

– Bár lehattél te is az a kutya! – tette hozzá Ahmed fenyegetően. Megszokott játék volt ez köztük, hogy a pasa eljátszotta a kegyes nagyúr szerepét, ő pedig szüntelen fenyegetőzéseivel halálra rémítette azt a szerencsétlent, akit épp kihallgattak. Ura azonban intett neki, és ezzel lecsillapította, mint gazdája a vicsorgó kutyát:

– Mit tudsz arról a halotról?

– Kereskedő volt – hebegte rémulten a paraszt –, úgy tudom.

– Ha kereskedő volt, kiraboltad, majd megölted!

– Nem én csináltam – zokogta a paraszt. – Kegyelem!

A pasa intett Ahmednek.

– Nem lesz semmi bántódásod, ha őszintén elmondasz mindent.

– Elmondok mindent, jó uram! – bőgte a paraszt.

– Mikor találtál rá a kereskedő hullájára?

– A szomszéd faluból tartottam haza, amikor szerencsétlenségemre rátaláltam.

– Helyes. Most pedig elmehetsz.

A paraszt először nem akart hinni a fülének, de aztán olyan gyorsan takarodott ki a sátorból, ahogy csak tudott. Mikor magukra maradtak, a pasa gondolkodóba esett, Ahmed pedig jó titkár lévén szeretett volna osztozni ura gondjaiban:

– Min töröd a fejed, nagy jó uram?

– Azon, hogy Kafim nyomon volt, és meggyilkolták.

– Gondolod, nagy jó uram, hogy ellenségeid keze van Kafim halálában? De hát honnan sejthették meg Kafim célját?

– Allah segítségével ezt is kiderítjük.

– Ne feledd, nagy jó uram, hogy Kafim kereskedőként utazott, sok pénz volt nála, gyilkosai lehettek rablók is.

– Igazad van, de ezt mi nem tudjuk kideríteni. Hívasd Murátot!

– Engedelmeddel, nagy jó uram, már kint várakozik.

A pasa elismerően pillantott Ahmedre:

– Látod, Ahmed, azért szolgálsz te engem, mert szeretem az olyan szolgálkat, akik uruk gondolatait is kitalálják.

...

Mehmed nyugtalanul forgolódott az ébrenlét és az álom határán, és ha lett volna mellette valaki, azt is hallhatta volna, hogy úgy vinnyog álmában, akár egy halálra rémült kölyökkutya. Meztelen szablyája ott hevert a keze ügyében, és időnként úgy hadonászott vele, mintha láthatatlan ellenséggel vívna, félő volt, hogy magában tesz kárt.

Végezetül is felpattant a szemhéja, sikerült magát kiszakítani a lidérces álom karmaiból, de ez az erőfeszítés annyira kimerítette, hogy mikor felült, minden tagja reszketett:

– Kegyelem, Babajga – nyögte –, ígérem, megkeresem a gyilkosaidat.

A csillagok bekukucskáltak a sátorba, és fényüknél Mehmed is megláthatta, hogy mekkora pusztítást végzett fekhelye körül, míg az álombéli rémképekkel viaskodott. A látványra elszégyellte magát, és a szablyát visszacsúsztatta hüvelyébe:

– Átkozott dzsinnek – dünnyögte.

Hozzálátott az előkészületekhez, hogy elhagyja a sátrat. Egy fekete köpenyt terített magára, majd kilépett az éjszakába.

Babajga sátra a tábor szélén állt, ezért is tudtak a gyilkosai észrevétlenek maradni, de most ez volt az

ő szerencséje is, hisz senkinek nem tűnt fel, mit keres a sátor közelében. Belépett, és mindent úgy talált, ahogy azon az estén volt. Még a fosztogatókat is távol tartotta a babonás félelem.

Útközben már azt is eldöntötte, mit kell keresnie. Egy listát, melyet minden uzsorás vezet az adósairól. Azon biztosan rajta lesz a gyilkosainak neve is.

Meggyújtotta a lámpát, és körülnézett a sátorban, ahol nagy volt a felfordulás. Az öregasszony fekhelye feltúrva, a szőnyegek szétdobálva, a nagy láda felfeszegetve. Mehmed a ládához lépett, és átvizsgálta a tartalmát, de csak ócska kacatok voltak benne, eszközök Babajga hókuszpókuszaihoz.

Csalódottan nézett újra körül a sátorban, majd visszatért a nagy ládához. Hirtelen ötlettel eltolta a helyéről, és ott volt. Első pillantásra közönséges vakondtúrásnak látszott, de Mehmed benyúlt a lyukba, és egy zacskót húzott elő, amelyben aranyak csörögtek. A tartalmát kiszórta a földre, és az aranyakkal együtt egy papírdarab is kihullt. Izgatottan kisimította, és olvasni kezdte a reszketeg kézírással rótt neveket...

XII. Az erdő vándorai

Jurica furcsa foglalatosság közben találta Dienest, amelyet azelőtt csak a papoknál látott, ha anyjának éppen a kolostorban volt dolga, és ő elkísérte. Egy kidőlt fa előtt térdelt, és különös jeleket firkált egy papírra... A papok egykor elmagyarázták Juricának, hogy ezt nevezik írásnak, és mert olyan aranyos kislány volt, hát adtak neki egy szép piros almát is, aztán tovább nem törődtek vele.

– Mit csinálsz?

Dienes felnézett, és rámosolygott:

– Írok.

– És mit írsz? – kérdezte Jurica még mindig ugyanolyan komolyan.

– Leírom mindazt, ami most velünk történik, hogy a kései korok emberei megtudják belőle, hogyan élünk; mi is azért tudjuk, hogyan éltek a régi korok emberei, mert akkor is voltak olyanok, akik ezt megírták.

– Aztán mindez mire jó? – kérdezte Jurica félénken.

Dienes elmosolyodott:

– Ezt nevezik tudománynak.

Jurica emlékezett rá, hogy a papok ugyanezt a szót mondták, és akkor sem értette, de hát ő olyan buta, és Dienes olyan okos, hogy biztosan valami nagyon fontos dolog lehet az a tudomány.

A fiú még beszélt volna tovább, de Jurica már nem rá figyelt, hanem az erdő hangjaira.

Dienes is hallgatózni kezdett, és az erdei neszek közül csakhamar kiszűrődni vélte egy gyereksíráshoz hasonló hangot. Összeszorult a szíve, de aztán úgy vélte, hogy egy őzike sírását hallja. Már éppen figyelmeztetni akarta Juricát, ám ő elindult a hang nyomán, és egy bokor mögött tűnt el. Utánament, és ott találta őt egy aranyszőke kisfiúval az ölében. Könnyes szemmel nézett rá, miközben egyre simogatta a szipogó kisfiú arany haját:

– Én ismerem ezt a kisfiút. Ő is a kolostorban lakott az öregapjával.

Dienes megrendülten állt, a családjára gondolt, s ha nem szégyellte volna, ő is csatlakozik hozzájuk. Neki is pont ekkora a húga, akit a törökök elhurcoltak, amikor rátörtek a falura. Ki tudja, hol lehet most. Biztosan Budára vitték, ott adják-veszik az embereket, mint a barmokat.

Azonban egy másik kérdés is felmerült benne, ami nem volt ennyire szentimentális, inkább gyakorlatias. Mi most a teendő? Vegyen a nyakába egy újabb koloncot? Hisz Juricával már így is éppen eléggé gúzsba kötötte magát. A kérdést hangosan is kimondta:

– Most mit csináljunk?

Jurica ránézett. Még mindig könnyes volt a szeme, de az arcán elszántság látszott:

– Ha már egyszer az utunkba küldte őt az Isten, nem hagyhatjuk el!

Dienes nem szólt semmit, mert nem volt jobb gondolata. Tényleg, mi mást is csináljanak.

– Hogy hívnak? – kérdezte a kisfiút

– Ellák.

– Velünk jössz, Ellák.

A kisiú riadtan nézett rájuk:

– De hát öregmama nélkül nem mehetek.

– És hol van öregmama?

A gyerek valahova a bokron túlra mutatott. Dienes megkerülte a bokrot, majd szólt Juricának, hogy tartsa vissza a kisiút. Mikor visszatért, megrázta a fejét:

– Most velünk jössz, Ellák.

– De hát öregmama nélkül nem mehetek – makacs-kodott a kisiú.

– Öregmama elfáradt, pihennie kell.

– És majd utánunk jön?

Jurica Dienesre pillantott:

– Igen.

A kisiú elszántsága láthatóan megingott, csak még egy utolsó ellenvetése volt:

– Ha felébred és nem talál itt, haragudni fog.

– Nem ébred fel.

Ellák engedte, hogy Jurica megfogja a kezét, és vezesse. A leány érezte, hogy valahogy ennek az apró, meleg kéznek az érintése megerősíti őt, mert most ő a felelős, hogy ezt a nála is gyámoltalanabb kicsi lényt megóvja a veszedelmektől. Érdekes módon ez a gondolat most egy csöppet sem rémítette.

Dienes pár lépéssel előttük haladt, hogy kitapossa az utat. Dél felé egy bokrot találtak, amelynek a gyümölcsseivel jóllaktak, és rövid pihenő után indultak tovább.

XIII. A cigány lány

A cigányok életvidámak voltak, bár ezt mostoha sor-suk csak ritkán indokolta. Néha elég ok volt a mulatozásra az is, ha egy jobb táborhelyre bukkantak, ahol pár napra letáborozhattak, mert sehol sem látták őket szívesen. Megesett, hogy a földesúr kergette el őket a birtokáról, máskor meg a falubeliek a határból. De a katonáktól is óvakodniuk kellett, mert könnyű prédát láttak bennük.

Von Tielk azelőtt sose látott olyan önfeledt mulatozást, mint itt a cigányok közt, mintha csak sanyarú életüket akarnák pár órára elfelejteni. Az est közeledtével a lányok tüzet raktak, és a körül táncoltak, a legények éhes tekintete pedig rájuk tapadt. Előkerültek a pálinkásbutykosok, és szájról szájra jártak. A férfiaknak forrt a vérük, és ilyenkor elég volt egy rossz pillantás, hogy kitörjön a verekedés, amelybe rögtön bekapcsolódtak mindkét fél részéről. A férfiak mindig a kezük ügyében tartották a kést, és bizony sokszor megesett, hogy az egyik fél véres fővel hagyta el a csatateret.

Von Tielk nem vett részt ezekben a mulatozásokban, erre a vajda kérte, de magától is tudta, hogy a cigányok ferde szemmel néznek rá, így kerülte a bajt. Most is félrehúzódva nézte a tűz körül táncoló lányokat, ám hamarosan megunt, mert épp az a lány hiányzott a táncból, akit akár reggelig is elnézett volna. Leheveredett

a fűbe, és a holdat bámulva ábrándozni kezdett. Hirten Ilka bukkan elő a sötétből:

- Min gondolkozol?
- Terajta járt az eszem.

Von Tielk megbabonázva nézte a lányt, képtelen volt a szemét levenni róla, amit a másik rögtön észrevett, és még inkább keltette magát:

- Aztán csak meg ne ártson az a sok gondolkodás
- mondta gúnyosan, s letelepedett melléje, hajával végigcirógatva a férfi arcát, aki elhúzódott tőle:

– Ilka, Ilka, ne játssz velem! – fakadt ki keserűen von Tielk.

A cigány lány ráemelte szénfekete, izzó tekintetét, amely most olyan ártatlan volt, mint egy kisgyereké:

- Én játszom veled?
- Próbállak kivenni a fejedből, de nem megy. Csak rád tudok gondolni – mondta von Tielk szemrehányóan.

– Aztán mért akarsz te engem kivenni a fejedből?

– Mert tudom, hogy neked már van párod.

Ilka szeme vészjóslóan megvillant:

– Hát ezt meg ki mondta?

Ilka szikrázó tekintetét látva von Tielk el nem tudta képzelni, hogy van a földön férfi, aki ezeknek a szemeknek ellen tudna állni:

– A vajda figyelmeztetett, hogy ne nagyon kacsin-gassak rád, mert van már neked párod.

– Lehet, hogy neki van, de nekem nincs.

– De hát a saját szememmel láttam, hogy az a legény úgy jár utánad, akár a medve a mézesbödön után.

Ilka megvetően köpött egyet:

– Ennyit jelent ő nekem, se testem, se lelkem nem kívánja.

– Nemhiába beszélnek rólad, hogy boszorkány vagy, bizonyára őt is megbabonáztad, hogy szolgáljon téged.

– Akkor neked is ajánlatos velem jóban lenni, nehogy megharagítsál, és varangyos békává változtassalak. Különben az is lehet, hogy már megetettelek valamivel – tette hozzá gúnyosan.

– Engem meg.

– No lám, és mivel?

– Valami bűbajos itallal, amitől csak rád tudok gondolni.

Elhallgattak, von Tielk egyre csak a lányt nézte:

– Mit nézel annyira, tán még sose láttál?

– Sajnálod?

– A végén még kinézed a szemed.

Von Tielk majd beleőrült, hogy nem tudja kifejezni az érzéseit, amelyek pedig belülről szétfeszítették:

– Herr Gott! Sose voltam a szavak embere!

– Akkor hallgassunk.

XIV. Az összeesküvés

Mehmed sok gazságot elkövetett életében. Gyerekkorában, ha egy kóbor kutya ment el mellette, nem állhatta meg, hogy jól oldalba ne rúgja. Most pont úgy érezte magát, mint ahogyan azok a szegény párok érezhették magukat, amikor ő esztelen, gyerekes csínytevésből bántotta őket. Mikor aznap a kudarcba fulladt vállalkozásból visszatért, egész úton azon törte a fejét, hogyan magyarázkodják ki Kara Meszler előtt. Az az átkozott gyaurlak nyomtalanul eltűnt, hiába tették tűvé utána a környéket, bizonyára ez is egy volt a gyaurlak bűbájosságai közül.

Kara Meszlert azonban nem érdekelte holmi bűbáj, ő a kincseket akarta; éktelen haragra lobbant, és mikor ő dühöngött, még a legutolsó rabszolga is reszketett. Amalt azonnal felkötötte, őt pedig megkorbácsoltatta. De ami még ennél is fájdalmasabb volt Mehmed számára, megérezte, mint veszíti el Kara Meszler bizalmát, és nála senki se tudta jobban, mit is jelent Kara Meszler bizalmát elveszíteni. Versenyt futott az idővel, és ennek a versenyfutásnak az egyetlen tétje a feje volt.

Rejlett azonban ezekben a szörnyűségeken egy biztató mozzanat is, és Mehmed reménykedett, hogy ezt a hasznára fordíthatja. Amal, mikor akasztani vitték, a félelembe beleőrülve, összevissza kiabált. Azt is elárulta, hogy ő ölte meg Babajgát. Valami összeesküvésről is beszélt, ami Kara Meszler ellen irányult. Beszélt

volna még tovább is, csakhogy a társai sietve nyakába dobták a hurkot, és felhúzták. Mehmed azonban ekkor már tudta, amit tudni akart, vagy legalábbis megsejtette a többiek sietségéből.

Még azon az éjszakán újabb látogatást tett a vén banya sátrában, és újból átkutatta. Csakugyan, különböző rejtekhelyekről több levél is előkerült, amelyek a budai pasa környezetéből származtak. Kiderült belőlük, hogy Babajga a budai pasának kémkedett, és rájött, hogy Kara Meszler a pasa ellenségeivel áll kapcsolatban. Az utolsó levélben pedig már egy összeesküvést emlegettek, amelyben Kara Meszler környezetéből többen is részt vesznek, és ezt az összeesküvést Babajga irányítja.

Mehmed lelke ujjongott, amikor ezt a levelet olvasta, mert úgy érezte, megint sikerült kihúzni a fejét abból a hurokból, ami már-már megfojtotta.

...

Mehmed a folyó partján lebzsel, és azon gondolkozott, hogyan tovább, amikor Szandzsákot pillantotta meg, aki a lovát csutakolta. Úgy érezte, itt a kedvező alkalom, kézbe veheti a szálakat, és ő mozgathatja tovább. Megszólította a katonát:

– Béke veled, Szandzsák!

– Veled is, Mehmed!

– Szegény Amal, még most is a fülemben cseng az a kétségbeesett ordítása, amikor akasztani vitték, aztán a csigolyák roppanása, ami után még percekig rángatózott a teste. Bizony, bármilyen nagy gazember volt is,

ilyen sorsot azért nem érdemelt – kezdte a beszélgetést ravaszul. Tudta, hogy a katonák közt mekkora felzúdulást keltett a kegyetlen büntetés, és Szandzsák még Amal barátja is volt. – Ráadásul mindezt egy átkozott gyaur pap miatt.

– Mindenki ismeri nagy jó urunk szigorúságát – válaszolt Szandzsák egykedvűen.

– Bizony, ezt magam is megtapasztaltam. Nem ismer a mi urunk sem hálát, sem irgalmat. Olyan, mint a veszett kutya.

Szandzsák rábámult.

– Mit bámulsz, mint borjú az új kapura?

Szandzsák elkapta a tekintetét, és újfent a lovát kezdte csutakolni.

– Szegény Amal. Ugye, ti földik voltatok?

– Igen.

– Honnan is? Anatóliából?

– Onnan. Ott hagytam anyámat és két húgomat.

– Szegény Amal, már sose fogja meglátni szülőfaluját, otthonát, szüleit, testvéreit.

Szandzsák hallgatott, és úgy tett, mintha nem hallaná, amit Mehmed mond, de az észrevette, hogy mondanivalója szíven találta. Mintha csak most jutott volna az eszébe, megjegyezte:

– Úgy hallottam, nálatok szokás a vérbosszú.

Szandzsák nem bírta tovább, felkiáltott:

– Mit akarsz tőlem?

– A barátod akarok lenni.

– Hogyan lehetnénk mi barátok, hisz én csak egy egyszerű szpáhi vagyok, te pedig Kara Meszler kegyence.

– Csak voltam.

– Honnan tudjam, hogy igazat beszélsz? Mindenki tudja, hogy nyelved akár a kígyóé, mérget lövell.

Mehmed megremegett, mert elérkezett a döntő pillanat, jól kell játszania szerepét, különben elveszett:

– Bizonyítékot akarsz? Tessék, itt van.

Mehmed előhúzta a listát, és oda akarta adni Szandzsáknak:

– Egy lista, melyen rajta van a te neved is, és azt ugye tudjuk, hogy Amal nem egyedül ölte meg Babajgát. Ezt elárulhatnám Kara Meszlernek.

– Kara Meszler nem szerette Babajgát, a gyilkosa neki is szívességet tett.

– Csakhogy én egy levelet is találtam, amely egy Kara Meszler elleni összeesküvésről szól, és amelyben többen benne vannak az ő környezetéből.

Szandzsák magabiztossága odalett, idegesen körbepillantott, vajon van-e tanúja a beszélgetésüknek:

– Mit akarsz?

– Van egy tervem, hogyan szabadulhatnánk meg Kara Meszlertől, de szükségem van a segítségetekre.

XV. A remete

– Fáradt vagyok, vegyél föl! – nyűgösködött Ellák, amikor már egy fél napja mentek megállás nélkül. Jurica karjába vette, magához szorította a kicsi testet, s meglepődött, hogy milyen könnyű. Ellák ösztönösen átkarolta a nyakát, fejét a vállára hajtotta.

– Éhes vagyok – nyafogott tovább.

– Mindjárt megpihenünk – csitította Jurica.

– Amint alkalmas helyet találunk – tette hozzá Dienes.

Néhány percig megint némán mentek, csak a gallyak roppantak a lábuk alatt, és a madarak szüntelen trillázása kísérte útjukat. Az erdő fái közül kiléptek egy tisztásra, melyet a zenitjén álló nap beragyogott. A tisztás szélén tiszta vizű forrás csörgedezett, a partján egy terebélyes diófa állt, mely alatt egy rozoga viskó volt.

– Egy tisztás, itt megpihenhetünk.

Jurica megszorította lépteit.

– Nicsak, egy kunyhó. Vajon ki lakhat benne?

– Mindjárt megnézzük – mondta Dienes, és elindult a viskó felé.

– Hahó! Lakik itt valaki? – kiáltotta, de minthogy választ nem kapott, a picike ablakhoz ment, és bekukuskált. – Úgy látszik, ez lakatlan.

– Vagy épp az erdőben tartózkodik, aki itt lakik.

– Akárhogy van is, menjünk be – mondta Dienes, és elsőnek ő indult meg –, reméljük, hogy nem zavar el minket, ha megjön a ház gazdája.

Ahogy betaszította az ajtót, az kiesett sarkából, és orrfacsaró bűz csapott az arcába, mintha nem is emberek lagnának itt, hanem állatok. Még levegőt is csak nehezen tudtak venni, és olyan sötét volt, hogy tapogatózniuk kellett.

– Valaki van itt – suttogta riadtan Jurica.

– Olyan sötét van itt, mint egy verem mélyén. A pokolban lehet ekkora sötétség.

– Hallom a szuszogását.

Szemük lassacskán hozzászokott a sötéthez, és már képesek voltak néhány körvonalat is megkülönböztetni. Bár még így is ijesztő volt, mintha a sötétség birodalma lett volna ez a csöppnyi viskó.

– Itt az ágy, valaki fekszik rajta.

Jurica letette az időközben elszenderedett Ellákot, és az ágyhoz lépett, kezét az ágyon fekvő alak homlokára tette.

– Forró – suttogta.

– Ne! – nyögött föl kétségbeesetten az alak, és meredt szemét egyenesen Juricára szegezte, de mintha nem is őt látná, hanem valami mást, ami elborzasztaná, mert karját védekezve emelte fel. Jurica ijedten kapta el a kezét, és ekkor a másik zihálva beszélni kezdett.

– Ne, Istenem! Könyörülj meg rajtam, szegény bűnösön, irgalom Istene! Nem akarok örök tűzön égni, félek, Istenem! Érzem, hogy a tűz már belülről éget, kegyelem! Tudom, nagyot vétkeztem ellened. Rútul megszegtem eskümet, amit a Te nevedre tettem, és ezért

a pokol tüzében fogok égni, de nagy a Te kegyelmed, és én már jóvátettem bűnömet. Igen, én Máté páter, vétkeztem, de vétkemet jóvátettem! – felsóhajtott, teste görcsberándult. – Istenem, ez a tűz!

– Félrebeszél a szerencsétlen, magas láza van – mondta Jurica. – Ki tudja, mióta fekszik itt.

Ekkor Dienes, aki eddig a háttérbe húzódva állt, odalépett Jurica mellé, és halkán megkérdezte:

– Most akkor mit csináljunk?

– Mást nem tehetünk a szerencsétlenért, minthogy mellette maradunk, aztán pedig keresztény módon eltemetjük.

XVI. A megbeszélés

– Bocsáss meg, úrnőm, hogy zavarlak, de hoznál a vándornak valami harapnivalót? – szólította meg Ahmed a szép fogadósnet.

– Remek fácánpecsenyét hozhatok.

– Hozzál azt, úrnőm!

Ahmed kedvtelve nézte a távolodó fogadósne ringatózó járását és szépen ívelt nyakát, amelyet dús kontyba tűzött haja szabadon hagyott. Ilyennek képzelte a hurrikát, akik a mennyországban minden igazhitű harcos kedvét fogják keresni.

A szobában rajta kívül még két paraszt volt, akik tőle nem messze ültek, és időnként sanda pillantásokat vetettek feléje. Fél órával ezelőtt érkezett, és véletlenül pont arra a helyre ült, ahova pár napja Kafim. Ahmed a pasa megbízásából érkezett; az volt a feladata, hogy a hivatalos nyomozás mellett folytasson magánnyomozást, s kiderítse, a pasa ellenségei megsejtették-e Kafim célját, vagy egyszerűen csak egy rablógyilkosságról van szó, ahogy azt Ahmed is bizonygatta.

Nem kellett sokáig várnia, alighogy elfogyott tányérjáról a fácán, Murát lépett be az ivóba, és Ahmedet megpillantva egyenesen az asztalához ment:

– Allah éltesen ezer évig!

– Téged is, barátom!

A másik leült.

– A ruhádról látom, hogy hosszú út van mögötted
– szólalt meg Murát.

– Kereskedő vagyok, Allah kegyelméből.

– És mivel kereskedsz?

– Gyöngyökkel, Allah kegyelméből – válaszolta Ahmed, majd körülnézett, vajon figyeli-e valaki a társalgásukat. – Beszélj, mit tudtál meg Kafim haláláról!

– Nem sokat, uram, az emberek mindjárt olyan némák lettek, mint a sír, mihelyt Kafim halála került szóba. Szükszavú mostanában a népség errefelé. Mindazonáltal sikerült egy keveset megtudnom, azonban ez is egy aranyamba került.

Ahmed türelmetlen mozdulatot tett, mint aki nem kíváncsi a köntörfalazásra, csak a lényegre akarja halni:

– Beszélj!

– Egy embertől, aki azon az éjszakán arra járt, megtudtam, hogy egy szekér állt ott, ahol Kafimot megtalálták.

– No és?

– Gondolkodj, uram, ez azt jelenti, hogy Kafimot nem ott gyilkolták meg, ahol megtalálták, hanem odavitték. Én láttam Kafimot, amikor ráleltek, a hátán feküdt, és a szúrás is hátulról érte, márpedig ha a szúrás hátulról érte, előre kellett hogy bukjon, arccal a föld felé.

– Vág az eszed, Murát, nem csalódtam benned.

– Ha szabadna valamit javasolnom, uram, menjünk innen.

– Miért?

– Nem tetszik ez a hely nekem. Látod ott azt a két gyaurt? Minket figyelnek.

Ahmed bólintott. Nem tudott rá magyarázatot adni, hogy miért, kezdettől fogva rosszul érezte itt magát:

– Gyerünk!

Amint a két török után becsukódott az ajtó, megszólalt az asztalnál az egyik paraszt:

– A halott törökről beszéltek, hogy vinné el az ördög valamennyi pokolfajzatot!

XVII. Cigányok közt

A cigánytábor, amikor éppen nem volt úton, a szokásos életét élte. Félmeztelen purdék szaladgáltak és zsvajogtak mindenfelé, a férfiak a hasukat süttették a napon, mert naplopó volt valamennyi és tolvaj népség, akik csak az alkalmat lesték, hogy lopjanak. Von Tielknek voltak már tapasztalatai a cigányokkal, és undorodott tőlük; nem is maradt volna tovább köztük, ha nem lett volna egy éjfekete szempár, amely marasztotta.

Pedig nem kis veszélynek tette ki magát, mert a cigányok nagyon fenekedtek rá, ugyanakkor tartottak is tőle, mióta egy verekezésben betörte ellenfelének az orrát, aki azóta is fancsali képpel jár-kezel a táborban, és uszítja ellene a többieket. Azonban senkinek sincs kedve úgy járni, mint ő, ezért inkább békén hagyják. Von Tielk tapasztalatból tudta, hogy az elején kell köztük kivívnia a tekintélyt, aztán ha látják, hogy ők csak a rövidebbet húzhatják, nem kötekednek többet vele.

De még így sem volt biztos, hogy egy nap nem fog össze az egész törzs, és elkergetik, vagy pedig egyszerűen megölik. Kivált az a legény és a családja bujtogatott ellene, aki már egészen a tulajdonának tekintette Ilkát, mielőtt ő megérkezett. Von Tielk nem tudta megfejtetni, miféle kapcsolat lehet a lány és a fiú családja között, mert úgy bántak vele, mintha legalábbis a rabszolgájuk lenne. Ugyanakkor tartottak is tőle, ugyanis az a hír

járta, hogy a lány örökölte nagymamája képességeit, aki boszorkány volt.

Von Tielk a nap legnagyobb részét a táboron kívül töltötte, hurkot állított az apróvadnak, vagy éppen a folyónál próbált szerencsét. Most is az erdőből tért vissza rosszkedvűen, mert hátrahagyott csapdáit üresen találta. Már napok óta került a szerencse, de még reménykedett, hogy az utolsó hurokban lesz valami. Hirtelen zajra lett figyelmes.

A közelben Ilkát pillantotta meg, amint éppen egy nyúl lábát szabadította ki a hurokból. Hamarjában nem is tudta eldönteni, hogy dühös legyen-e vagy áldja a szerencséjét.

– Hát te mit csinálsz?

A lány minden ijedtség nélkül pillantott hátra, és mikor ránézett, von Tielk úgy érezte, hogy a forró nyári nap ellenére is hideg futkos a hátán.

– Szegény tapsifüles felsebezte a lábát.

– És arra nem gondolsz, hogy most engedted el valakinek a vacsoráját?

– De mikor olyan fájdalmasan sírt szegény.

– És ha most én is elkezdenék sírni? Engem is ölbe vennél és dajkálnál, mint az előbb ezt a tapsifülest?

– Aztán miért sírnál?

– Mert az én vacsorámat engedted el.

Ilka kacéran félrebillentette a fejét, úgy nézett rá:

– Sajnálom, majd kárpótollak. Megosztom veled a vacsorámat.

– Ne játssz velem, Ilka!

Von Tielk gyöngéden átkarolta a lány derekát, magához vonta és megcsókolta.

– Szeretlek!

A lány szabadulni próbált az ölelésből, de von Tielk gyöngéd erőszakkal visszatartotta:

– Szökjünk meg!

Ilka szemében egy pillanatra hamisság csillant, de aztán megrázta a fejét:

– Nem lehet.

– Miért?

– Mert férjhez megyek.

Von Tielk elengedte:

– Szóval férjhez mész.

– Egy hónap múlva, amint betöltöm a tizenhetet, azon a napon lesz az esküvőm.

Mert így szól az egyezés.

– Egyezés? Miféle egyezés?

– Tizenhét évvel ezelőtt az apám egy verekezésben megölte jövendő férjem anyjának egyik fivérét, és hogy a vérbosszútól megmeneküljön, odaígért engem a rokonságának, aki akkor még meg sem születtem, csak áldott állapotban volt velem az anyám. Az egyezés úgy szólt, hogy ha apámnak fia születik, az az ő valamelyik lányát fogja elvenni, és ha lánya, az az ő fiához fog férjhez menni. Anyámnak ikrei születtek, és jövendő férjem családja a fiút választotta, mert hát egy fiú mindig többet ér, csak hogy a testvérem pár napos korában meghalt, így maradtam én.

– És te ezt mindvégig tudtad, mégis hitegetél – mondta von Tielk keserű szemrehányással.

Ilka felemelte a tekintetét, a szeme már könnyes volt.

– Nem volt az hitegetés, mert az én szívem már csak a tied.

– De hát akkor miért nem jössz velem? Téged nem kötelez apád ígérete, hisz akkor még meg sem születél.

– Férjhez kell mennem, máskülönben megölik az apámat.

– Nem szabad feláldoznod magad. Én szeretlek, gyere velem!

– Nem lehet – mondta Ilka, és mielőtt az még válaszolhatott volna, eltűnt a szeme elől.

XVIII. A remetelakban

Esteledett. Immár egy fél napja voltak a remetelakban, vigyázva a haldokló utolsó óráit, ami Juricát a lelke mélyéig megrendítette. A saját halottaira gondolt. Apjára, akit alig ismert, testvéreire, akik annyira kicsik voltak, hogy szinte ideje sem volt őket megszeretni, olyan hamar elmentek, és az anyjára, akinek az elvesztése még oly elevenen fájt.

Dienes nem bírt a haldokló közelében maradni; ki-menekült az erdőbe, magával vitte Ellákot is, de már onnan is visszatértek, és most Ellák félve kapaszkodott Jurica szoknyájába. Az ágyon a remete lázalmában félrebeszél, Istent szólongatta, és bocsánatáért könyörgött valamely rettenetes bűne miatt.

– Félek – mondta Ellák.

– Csitt, bogaram – nyugtatgatta Jurica, és megsimította szöszi fejét. – Nem kell félned. Imádkozz!

A kisfiú engedelmesen összetette a kezeit. Az ágyon a remete kinyitotta szemét, és Dienest megpillantva, magához intette.

– Akárkik legyetek is, hálás vagyok nektek, hogy utolsó óráimban mellettem vagytok. – Olyan halkan beszélt, hogy Dienesnek a szájához kellett hajolnia, hogy értse szavát. – Már azt hittem, egyedül, a világból kirekesztve kell elpusztulnom, akár az erdei vadaknak, és most Isten különös kegyelmét és megbocsátását látom abban, hogy ti itt vagytok mellettem.

– Ki vagy te, és milyen bűn nyomja a lelkedet, hogy így bűnhődsz?

Dienes megrendülten hallgatta a haldokló el-elakadó beszédét, látszott rajta, hogy minden szót csak óriási erőfeszítéssel tud kipréselni magából:

– Nagy az én bűnöm, annál nagyobb csak az Úr kegyelme lehet – suttogta, és beszéd közben hol kapkodta a levegőt, hol pedig hosszú percekre elájult, úgyhogy Dienes már azt hitte, meghalt, de aztán magához tért, és folytatta. – Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!... Egész életemet Istennek szenteltem, egy kolostorban éltem békésen testvéreimmal. Egy nap katonára jött, és azt mondta, hogy meneküljünk, mert jön a török, és mindent elpusztít, ami az útjába kerül. Mi nem menekültünk, hiszen a kolostorunkban volt elrejtve az a kincs, amit a megszállt területek templomaiból sikerült megmenteni. A perjelünk elhatározta, a kincseket elrejtje, nehogy a török kezébe kerüljenek. A pogány azonban valamiképpen tudomást szerzett róla, és valótóra fogott minket. Társaim túrták a szenvedéseket, én azonban gyenge voltam, és elárultam őket... – Elhallgatott, megint elájult, majd amikor magához tért, folytatta. – Bűnömért bűnhődnöm kell, azonban a kincseket mégis megmentettem, itt vannak elásva, ennek a fának a tövében – hirtelen olyan erővel szorította meg Dienes karját, hogy az kis híján felszisszent. – De téged Isten irgalmára kérlek, ha tenni akarsz valamit egy kárhozott lélek lelki üdvéért, juttasd vissza a méltó helyükre! – Amint befejezte mondókáját, megnyugodva hanyatlott vissza, és elaludt. Hosszú idő óta ez lehetett az első nyugodt álma. Rövidesen pedig a szíve szűnt

meg dobogni. Dienes sírt ásott a fa alatt, eltemetve a re-
metét, és miután ezzel elkészültek, Juricához fordult:

– Mi legyen a kincsekkel? Utolsó kívánsága az volt,
hogy juttassuk méltó helyre.

– Ezeket a kincseket már annyi szenvedés és vér
szentségtelenítette meg, hogy képtelenek volnának su-
gározni a szentséget.

Dienes hallgatott, majd kisvártatva megszólalt:

– Azt hiszem, igazad van.

XIX. Összeesküvők az éjszakában

– Matt! – mondta Kara Meszler, és arcán önelégült mosoly jelent meg. Immár hatodik éve sakkozik ezzel a hitvány szolgálival, de még sose győzte le, most végre ez is sikerült.

– Elismerem, nagy jó uram, legyőztél.

– Kegyes hangulatomban vagyok, megjutalmazlak.

– Köszönöm a nagylelkűségedet, nagy jó uram – hajolt meg Mehmed.

– Megajándékozlak a fejeddel. Mikor a sátramba léptél, még azt terveztem, hogy a reggelt már egy fejjel rövidebben éred meg. Remélem, elégedett vagy az ajándékkal – mondta, és arcán széles vigyor jelent meg.

– Drágább ajándékot még maga a fényességes padisah sem adhatott volna – hajolt meg ültében Mehmed.

A sátorba belépett Szandzsák.

– Mi van, mit akarsz? – kérdezte Kara Meszler még mindig vidáman.

– Nagy jó uram, beszélnem kell veled!

– Hallgatlak.

Szandzsák a ruhája alól kötelet húzott elő, és azt a sátor egyik tartóoszlopára kötötte, a másik végén előre elkészített hurok volt. Kara Meszler először meghökkenve nézte a műveletet, majd amikor fölfogta, hogy mi történik, Szandzsákra rivallt:

– Megőrültél, uradra mersz kezet emelni? Ezért meglakolsz, hitvány szolga – majd látva, hogy Mehmed

nem mozdul a helyéről, folytatta. – Mindketten kötélén fogtok lógni, húsothok madarak tápláléka lesz! Hívom az őrseget!

– Az őrök mind átálltak hozzánk, ők is éppúgy gyűlölnek téged, mint én – mondta Szandzsák.

– Nagy jó uram, te megajándékoztál engem az élettemmel – szólalt meg Mehmed –, most könyörögi Szandzsáknak, talán ő is megajándékoz téged a tiéd-del!

Kara Meszler elsápadt, nem tudni, inkább a félelem vagy a megaláztatás miatt-e, hogy egy nyomorult katonának könyörögi az életéért, de nem volt mit tenni:

– Kérj tőlem bármit, csak az életemet hagyd meg!

Szandzsák lassan megrázta a fejét.

– Te sem ismertél irgalmat soha, most az én szívem lesz kőből. Elbúcsúztál már a világtól?

Mehmed eközben Kara Meszler háta mögé került, és rongyot tömött a szájába, amitől fuldokolni kezdett. Még megpróbált védekezni, de Szandzsák, a kétméteres óriás úgy kapta fel, mint pihét a szélvihar. Amint a hurok megszorult a nyaka körül, hörgött, teste rángatózott, majd mozdulatlanra dermedt.

– Bevégeztetett! – szólalt meg Mehmed, s kiléptek a sátorból. – Nagy jó urunk pihenni kíván, megtiltotta, hogy bármivel is zavarják! – mondta az őrsegek.

...

A tábortűz körül ezen az éjszakán szokatlanul kevesen ültek, szép lassan heten szállingóztak el. Juszuf, az öreg katona gyanút fogott, hogy a katonák készülnek

valamire, talán meg akarnak szökni. Fejében legott kirajzolódott egy összeesküvés képe, amit majd ő leplez le. A legjobb persze az lenne, ha Mehmed is köztük volna, és ő bukkanna a nyomára ennek az összeesküvésnek. Akkor Mehmed testét reggelre már a szél himbáztatná, húsa a hollók tápláléka lenne, ő pedig a helyére kerülne. Így gondolkodott Juszuf, és az egyik távozó után osont.

Gyanúja nem volt alaptalan, mert a katona, miután a tábort elhagyta, társaival találkozott, akik már lovakkal várakoztak egy ligetes részen, a tábortól nem messze. Juszuf elégedetten dörzsölte össze tenyerét, fogadni mert volna, hogy ebben a szökésben Mehmed is benne van. Talán érzi, hogy szorul a nyaka körül a hurok, és hamarosan elveszti Kara Meszler kezét, akkor pedig... ha ő most ezt az összeesküvést leleplezi, akkor a jutalma nem maradhat el.

...

Mehmed és Szandzsák a táboron kívül levő gyülekezőhely felé tartottak, ahol Szandzsák ígérete szerint hét társa várta őket, akik szintén úgy döntöttek, elég volt Kara Meszler szolgálatából.

– Igyekeznünk kell – dörögte Mehmed, akit baljós előérzet gyötört –, szeretnék minél előbb túl lenni ezen az éjszakán.

– Nemsokára odaérünk – nyugtatta Szandzsák.

– Ki az? – hallatszott egy hang a sötétből.

– Jó barát – felelte Szandzsák.

A homályból egy alak lépett elő:

– A többiek a lovaknál vannak.

– Állj, be vagytok kerítve! – kiáltotta egy hang, és előlépett a sötétből Juszuf. – Nem is tudod, mennyire örülök, hogy téged is látlak, Mehmed!

Szandzsák Juszufnak akart ugrani, hogy ledöfje, de Mehmed visszatartotta.

– Látom, Mehmed, te bölcsőbb vagy, tudod, hogy semmi esélyetek.

Alig fejezte be a mondatot, mikor Szandzsák kardja átdöfte.

– Aki életben akar maradni, az harcol! – kiáltotta, és rávetette magát a hozzá legközelebb álló katonára. A következő néhány percben véres küzdelem alakult ki, s bár az összeesküvők derekasan harcoltak, az éjszából sorra bukkantak elő a katonák; és ekkor Mehmed hirtelen ötlettel elkiáltotta magát:

– Nagy jó urunk életére törnek, mentsétek meg!

A csel bevált, a katonák vezér nélkül megzavarodtak, mindenki a saját feje után ment, és volt, aki már el is hagyta a csatateret, hogy ura segítségére siessen. A maradékat pedig könnyedén megfutamították.

XX. Cifra

Cifra hároméves volt, mikor Ilka megszületett, és Ilka alig volt egyhetes, amikor Cifrának megmutatták mint az ő jövődő feleségét. Akkor még kézzel-lábbal tiltakozott ellene, hogy ez a csupa ránc, sivalkodó poronty legyen a felesége, akinek a haja már akkor is koromfekete volt, és a szeme olyan, mint a boszorkány nagynyjájé. Ilka később nemegyszer ríkatta meg, mert Cifra attól félt, hogy őt is szemmel veri; zsarnokoskodott felette, mintha a rabszolgája lett volna, s azzal fenyegette meg, hogy varangyos békává változtatja. Cifra ilyenkor sírva futott az anyjához, mert nem akart varangyos békává változni.

Aztán persze mindez megváltozott. Cifra egy idő után úgy tekintett Ilkára, mint a tulajdonára, s ez anyyira izgalmas volt. Már nem ijedt meg tőle, ha megfenyegette, mert az anyja elmagyarázta neki, hogy felette nincs hatalma.

Mikor Ilka szépsége kezdett mindinkább kibontakozni, és Cifra észrevette a többiek szemében az irigységet, már büszke volt. Ekkor kezdett a lánnyal úgy bánni, mintha a rabszolgája lenne, amit ő most már alázatosan túrt. Élvezte, hogy a lány mindent megcsinál, amit parancsol neki, és barátainak sokszor dicsekedett: van egy rabnője, mint az igazi nagyuraknak.

Ez így ment mindaddig, míg az idegen meg nem érkezett közéjük, és szőke fürtjeivel, kék szemével meg

nem bolondította Ilkát, aki egyszerre lázadni kezdett, és Cifra érezte, mint csúszik ki a kezéből, s hogy már nem az, aki volt.

Pedig olyan jól eltervezett mindent. Mióta a cigányok emlékezete tart, ennek a törzsnek az élére mindig az ő családjából került vajda, csak hogy ez a jöttment, aki a mostani vajda, elragadta tőlük a törzs vezetését, mert éppen akkor nem volt a családjában olyan férfi, aki ellenfele tudott volna lenni. Cifra azonban elhatározta, hogy visszaszerzi ezt a tiszteletet, és ő lesz a következő vajda.

Most tehát kétszeresen is veszni látta minden tervét. Megpróbálta a cigányokat fellázítani, mondván, hogy az idegen csak bajt hoz rájuk, de a vajda, mintha megsejtette volna a szándékát, minden tekintélyével az idegen mellett állt. Ekkor arra gondolt, hogy megöli, de barátai mind cserbenhagyták. Cifra azelőtt nemegyszer dörgölte az orruk alá, hogy Ilka az ő tulajdona, most pedig nem titkolt kárörömmel figyelték, hogy mégse lesz az övé.

– Márpedig meglátjátok, hogy ő az enyém lesz!

Késő este volt, de Cifra még nem aludt, tudta, hogy Ilka az idegennel van. Lesben állt, és várta a lányt. Ilka csakhamar előbukkant a sötétből, egyedül. Cifra eléje lépett.

– Kémkedsz utánam? – kérdezte Ilka minden riadalom nélkül, ahogy megpillantotta a fiút.

– Hol voltál?

– Mi közöd hozzá?

– Úgyis tudom, hogy azzal a másikkal voltál.

Ilka megvonta a vállát:

- Ha úgyis tudod, minek mondjam.
- Cifra az öklét harapdálta, hogy ne ordítson:
- Boszorkány!
- Az vagyok, már az öreganyám is az volt, és jobban teszed, ha vigyázol, mert még megitatlak valamivel.
- Vigyázz, Ilka!
- Fenyegetsz?
- Egyszer még megöllek!
- Csakhogy nekem hét életem van, mint a macskának.
- Akkor én mind a hetet megölöm.
- A feleséged leszek, mert az apám egykor odaígért a családnak, de többet ne kívánj!
- Te az enyém vagy!
- Soha! Tudd meg, hogy mindig utálkozni fogok, ha hozzám érsz, és gondolatban a szemed közé köpök. A testemet elveheted, de a szívem soha nem lesz a tied, az meghal abban a pillanatban, amikor magadhoz ölelsz.

XXI. Egy újabb szereplő jelentkezik

Murát, Ahmed embere már régóta dolgozott bűnügyek kivizsgálásánál, és meglehetősen nagy tapasztalatokkal rendelkezett a Kafiméhoz hasonló halálesetek felderítésében. Ahmed választása is ezért esett rá. Murát eszén nem egykönnyen lehetett túljárni, és gyakran a szerencse is a pártfogásába vette. Kezdetől fogva furcsának találta, hogy a budai pasa olyannyira fontosnak tartja egy kereskedő meggyilkolását, hogy magánnyomozást indítson, hiszen a hivatalos nyomozás is folyt. Bár Ahmed azt mondta neki, hogy Kafim a pasa barátja volt, és ezért akarja a gyilkosát mindenáron megbüntetni, Murát mégis megsejtette: Kafim nem egyszerűen kereskedő volt és a pasa barátja. Ismerte annyira a nagyurakat, hogy tudja, hamar megfélemedeznek a barátságáról, ha az kényelmetlen lesz számukra.

– Beszélsz, gyaur kutya? – ripakodott rá a parasztra, aki előtte reszketett.

– Miről, nagyuram?

– A halott kereskedőről! Tudom, hogy ismerted.

– Igen, ismertem, bár ne ismertem volna – nyöszörgötte a szerencsétlen.

– Ha nem beszélsz, kutya, azt is megbánod, hogy megszületted – fenyegetőzött Murát, és vérben forgó szemei nem sok jót ígértek.

– Egy levelet kellett elvinnem.

– Hova? Beszélj, mert megismered a korbácsomat!

- Lévára, nagyuram.
- Hazudsz, átkozott! Mit akarhatna egy igazhitű abban az átkozott gyaur fészekben?
- Nem tudom, csak azt, hogy a kapitány úrnak kellett a levelet átadnom. Egy aranyat kaptam tőle ezért.
- Tőle egy aranyat, tőlem pedig korbácsot, ha nem beszélsz! Elevenen nyúzlak meg, és a bőrdet kitömöm szalmával.
- Jaj, ne! – nyögött föl a paraszt. – Esküszöm, mindent elmondtam, amit tudok.
- Egy gyaur esküje nekem semmit se ér, de most még megkímélem az életed! Elmész abba az átkozott fészekbe, és elviszel egy levelet!
- Elviszem én, nagyuram, csak adja oda.
- Átkozott, még azt se tudod, hogy kinek kell átadnod a levelet.
- Hát akkor mondd meg, nagyuram!
- Elmész abba a várba, és a levelet odaadod egy vitéznek, a neve Hlokovits István!

...

- A bokám! – jajdult fel Jurica, és a lábához kapva le roskadt a földre. Figyelmetlenül egy gödörbe lépett, és kibicsaklott a bokája. Dienes, aki Ellákkal pár lépéssel megelőzte, most visszafordult:
- Pihenő! – adta ki Dienes az utasítást.
- Mikor megyünk már ki az útra? – kérdezte Ellák, és Dienes látta Jurica szemében, hogy legszívesebben ő is ugyanezt kérdezné.

– Nemsokára – válaszolta kitérően, és ez tökéletesen kielégítette a kisleányt, Juricát azonban nem. Látszólag fájdó bokájával volt elfoglalva, de Dienes tudta, hogy valami nyomja a begyét:

– Beszélni akarsz velem? – kérdezte egy idő után, s Jurica bólintott:

– Már napok óta céltalanul bolyongunk az erdőben, mint a zsványok, akiknek félniük kell az emberektől.

– Hidd el, én is sokat gondolkoztam már ezen. Eredetileg vándor énekmondó akartam lenni, mint Sebestyén diák, aki várról várra jár, és nagyurak asztalánál zengi a hősök dicséretét, megénekli a törökkel vívott csatákat.

– Szóval mi csak kerékkötők vagyunk a számodra – hajtotta le a fejét Jurica.

– Félreértesz, én nem így gondoltam – próbált meg tiltakozni Dienes.

– Akkor magyarázd meg, mégis hogyan gondoltad. Dienes összezavarodott.

– Még azt sem tudjuk, hogy Elláknak van-e valakije.

– Meg akarsz tőle szabadulni! – kiáltotta Jurica sírásra görbült szájjal.

– Lehet, hogy az apja, anyja él valahol, és most őt keresi égen-földön.

Jurica elgondolkozott:

– Azt hiszem, igazad van, csak hát annyira megszerettem, nekem rajta kívül nincsen senkim.

Dienes maga se tudta, miért, elszégyellte magát, megfogta Jurica kezét, és mielőtt még meggondolhatta volna, megcsókolta:

– Neked itt vagyok én.

XXII. Az ünnepség

A cigánytábor ma ünnepelt. Nem tudni, hogy miféle ünnep volt ez, valami zavaros elegye különböző hagyományoknak, amibe belekeverték a vallást is, az ő babonás hitük szerint, ugyanakkor az őshazából hozott pogányság elemeit is. Az volt az ember érzése, hogy az egész csak ürügy a lerészegedésre, duhajkodásra, kicsapongásra.

Mindenesetre hajnaltól kezdve érthetetlen feszültség vibrált a levegőben. Együgyű, babonás istenfélelmük valamiért pont ezt a napot jelölte ki különlegesnek, s az ünnep valamennyi kelléke hűen tükrözte a cigányok lelkivilágát: jól megfértek egymással az őshazából hozott hitvilág jelképei és a kereszténység kegytárgyai. A lányok erre a napra gondosan megtisztálkodtak, még előző nap megfürödtek a folyóban, és a legszebb ruhájukba öltöztek. Az ünnep valamiféle körmenettel kezdődött, melyet pap híján a vajda vezetett tisztehez illő komolysággal, már-már komorsággal. Valahonnan még egy ütött-kopott feszület is előkerült.

A körmenet végeztével azután mindenki elfeledte előbbi ájtatosságát, s kezdetét vette a vigasság. Már javában folyt a mulatozás, amikor egy ember lélekszakadva jött, hogy katonák tartanak a tábor felé.

– Ugye megmondtam, hogy az idegen csak bajt hoz ránk! – kiáltotta Cifra, és a szeme gyűlölettel égett. A többiek helyeslően morogtak.

– Csönd! – bömbölte a vajda, aki fél karjával is tekintélyt parancsolón uralkodott köztük, majd a hírhozóhoz fordult: – Milyen katonák?

– Magyarok.

– Hányan vannak?

– Hárman.

– No, azokkal magunk is elbírunk.

A domb tetején ebben a pillanatban jelent meg a három lovas, leszálltak a lovukról, – úgy ereszkedtek le.

– Kik vagytok? – fogadta őket a vajda.

– Magyar katonák – felelte egyikük.

– Mit akartok?

– A seregünket szétverte a török, már három napja bujdokolunk. Éhesek vagyunk, gondoltuk, ti megszántok minket.

– Szívesen látunk titeket, annál is inkább, mert ma ünnep van nálunk, és ilyenkor nem illik a vendéget éhesen továbbengedni.

A jövevények leültek, és jóízűen falatozni kezdtek.

– Kapitány úr! – kiáltott fel egyikük, amint megpillantotta von Tielket. – Megismer?

– Márton, maga az?

– Mi pedig már holtnak hittük kapitány urat – mondta Márton. – Senki se tudta, hova tűnt... Bizony, kapitány úr – folytatta aztán szomorúan –, jól szétverték minket azok a fertelmes törökök. Legjobb pajtásaim a szemem láttára hullottak el. Mi, ötvenedmagammal, a csata után beszorultunk a palásti templomba, és ott töltöttük az éjszakát, de az a pokolfajzat, aki nem ismeri Krisztus Urunk nevét, ránk gyújtotta a templomot. Csak kevesen tudtunk kimenekülni, és szétszóródtunk

a szélrózsa minden irányába, bajtársaimmal is csak tegnap találkoztunk. Gondoltuk, beállunk haramiának, de hát a törökkel harcoltunk mi, nem a szegény nép ellen.

– Derék ember vagy!

– S a kapitány úr hogy került ide?

– Az az átkozott Korlstein vett rá, hogy menjünk kincset keresni, de kincs helyett csak törököt találtunk, ők kergettek idáig.

...

Mehmed babonás lelke rettegett a baljós előjelektől, és hitt a jóslatokban, gyakran járt jósokhoz és mindenféle kuruzslókhoz. Egyszer, mikor egy szent életű dervistől azt kérte, adjon neki valami talizmánt, amely megvédené a gonosz és ártó dzsinnektől, azt válaszolta, hogy van már neki talizmánja, ha nem is tud róla. Elgondolkozott, mi is lehet az a talizmán, amelyről ő még nem tud, s ekkor a dervis rejtélyesen elmosolyodott, és azt mondta, hogy nem mi, hanem ki, vagyis ne tárgyra, hanem emberre gondoljon. Az ő szerencséjének kovácsa nem egy amulett, hanem egy ember. Ha sikerül elhódítania és megtartania a szerencse fiát, nagy ember lesz. Amikor megkérdezte, hogyan fogja őt megismerni, azt válaszolta, a kellő pillanatban majd felismeri.

Ekkoriban került Kara Meszler szolgálatába Szandzsák, a fiatal szpáhi, és Mehmed karrierje is ekkor kezdődött. Egy csatában megmentette Kara Meszler életét, és minden vállalkozása sikerült, amelyben Szandzsák is vele tartott. Ezek után már semmi kétsége nem volt,

hogy Szandzsák a szerencse fia, akiről a dervis beszélt. E perctől kezdve úgy vigyázott rá, mint valami jószágos dzsinn, egyetlen lépést se tehetett a tudta nélkül. A lelkébe vésődött a dervis jóslata, hogy nagy ember lesz, ha el tudja hódítani és képes megtartani a szerencse fiát. Mikor elhatározta a szökést, azt is eldöntötte, hogy Szandzsákot is beszervezi. Külön szerencséjének tartotta, hogy Szandzsák gyűlöli Kara Meszlert, ebben is a sors kezét látta. A kezére játszotta Kara Meszlert, akinek a haláláért semmiféle lelkifurdalást nem érzett. Elvégre egyszer ő mentette meg a haláltól, most aztán joga volt megölni, így okoskodott. Most, hogy az özszeesküvőket vezetve sikerült megszöknie és üldözőik elől egerutat nyertek, úgy döntött, megkeresi a kincset, amit már Kara Meszler is keresett. Ám ami még a kincsnél is sokkal jobban foglalkoztatta, az a gyaur lány volt, aki megátkozta. Őt akarta felkutatni, hogy vegye le róla az átkot.

Azt tervezte, visszamennék a faluba, és keresnek valakit, aki nyomra vezetheti őket.

Budára csak utána mennek vissza, mert katonáival ellentétben ő nem bízott a pasa nagylelkűségében. Felhasználta őket, mint ügyes sakkozó az összes figurát a táblán, de ugyanakkor nem habozik feláldozni társait, ha érdekei úgy kívánják.

Tapasztalatból tudta, hogy a hatalmasok hálájára számítani balgaság. De hogyan értesse ezt meg a katonáival?

XXIII. Egy fontos beszélgetés

Aznap reggel végre kimerészkedtek az útra. Igaz, erre is csak a kényszer vitte rá őket, Jurica bokája annyira bedagadt, hogy nem tudott ráállni, így fél lábon ugrált.

Nem is ment tovább, az erdőből kiérve leheveredett a fűbe, hogy megvárja, amíg jön valami úti alkalmatlóság, amelyre fölülhet. Addig is gyógynövényeket szedtetett a kisfiúval, s bekötötte a bokáját.

Szerencsájük volt, mert alighogy Jurica bepólyálta a lábát, egy szekér tűnt fel. A kocsis hozzájuk érve megállította az ökröket, Dienes pedig felkérdezkedett. Jurica a kisfiúval hátul a saroglyában fészkelte be magát, ahol Ellák a puha szalmán elaludt, elől pedig Dienes ült a bakon, mellette a paraszt, aki az ökröket hajtotta.

- Aztán hova mennek?
- Mi bizony keresünk.
- Hát aztán mit keresnek?
- Rokont, ennek a kisfiúnak.

A paraszt hátranézett az alvó Ellákra.

- Hol találtak rá?
- Az erdőben, a halott öreganya mellett.
- A török elől menekültek oda – tette hozzá Jurica hátulról, a saroglyából.

– Bizony – mondta a paraszt, és megpattintotta osztorát –, sokat szenved a nép az átkozott pokolfajzattól.

– Most valami rokont keresünk neki, aki magához vennie – ismételte Dienes.

– Ennek ugyan hiába, olyan árva ez, mint a kisujjam.

– Talán ismeri?

– Az öreg Márk unokája, a kolostorszolgáé, akit a papok megvakítottak, mert tudta a kincsek rejtékhelyét. Én is sokszor megfordultam a kolostortorban, de mondhatom, hogy nem szívesen, és örültem, ha a kapu becsukódott mögöttem. Olyan volt az a hely, mintha a pokol tornácáról nézné valaki a kárhozott lelkek szenvedését. Mikor jött a török, elásták a kincseket, amelyek a kolostorban voltak, ők pedig elrejtőztek, de a török túljárt az eszükön. Elhurcoltak minden férfit a faluból, és megüzente nekik, hogy megölik őket, ha nem jönnek elő. Az asszonyok elmentek a szerzetesekhez, és addig sírtak-ríttak, amíg elő nem jöttek.

– A kincsek említésére Dienes felkapta a fejét, és hegyezni kezdte a fülét:

– Kincseket mondott, jóember?

– Azt – mondta a paraszt, és egykedvűen megsuhintotta ostorával az ökröket, akik ezt fel se vették, ugyanolyan lomhán húzták a szekeret, mint eddig.

– Mifélek azok a kincsek?

– Hát, amit a papok elrejtettek, nem tudni, hova. Azt keresik a törökök.

Erre már Jurica is előremászott a saroglyából, és tekintete találkozott Dienes tekintetével:

– Kend most hova megy? – kérdezte Dienes, hogy témát váltson.

– A töröknek fuvarozok, hogy a rosseb vinné el valamennyit. Megüzenték a bírónak, hogy elfogyott a kenyér a várban, küldjön egy szekérrel, ha nem akarja,

hogy ők jöjjenek el érte. A bírónk okos ember, tudja, hogy abból nagy baj lesz, ha a török jön el. Hallott már a fedémesiek esetéről? – fordult Dieneshez.

– Az erdő madarai nemigen csiripelték, márpedig mi hosszú ideig az erdőben bujdokoltunk, – válaszolta Dienes.

– A fedémesi bíró hírére vette, hogy jön a török harácsolni. Erre aztán az egész falu kivonult a határba, hogy most aztán megütköznek a törökkel, de minden hiába. A török leverte őket, a falut kirabolta és felgyújtotta. Pedig a bíró hogy biztatta a népet: Ne félj addig, Szent Mihály, míg Fedémes talpon áll! Azt beszélik, hogy Isten büntetése volt Fedémesen, amiért nem akarta elismerni, hogy a halott törököt a falu határában találták meg, ezért kellett Koncz Ambrusnak meghalnia. Cifra egy história, meg kell adni – mondta a paraszt, és hitetlenkedve csóválta meg a fejét.

...

Hlokovits Istvánt vitéz katonának, jó bajtársnak ismerte mindenki, akinek egy kis bátorságért nem kellett a szomszédba mennie, sőt, sokszor az esztelenségig vakmerő volt. Szívesen vett részt portyákon, kalandos vállalkozásokban, pusztán a harc kedvéért, no meg a pénzre is szüksége volt. Szeretett mulatni, kedvelte a jó bort és a takaros fehérnépet, de a császár igencsak szűken mérte a zsoldot, ráadásul rendszertelenül is. Szüksége volt hát az aranyakra, amit ezeken a portyákon szerzett, csakhogy portyázni se minden nap mentek, ezért állandó pénzzavarral küszködött.

Ekkor hozta össze a sorsa Kafimmal, a török kereskedővel, aki megemlítette, hogy néhány hírért bőségesen megfizetné. Hlokovits kapott az alkalmon, akkor éppen súlyos adósságokba keveredett, és szüksége volt pénzre.

Csak később értesült róla, hogy Kafim valójában a budai pasa ügynöke volt, illetve hírkereskedő, ahogy ő magát nevezte. Amikor ezzel tisztába jött, véget akart vetni minden kapcsolatnak vele, csakhogy a török most már zsarolta. Kafim ravasz ember volt, tudta, hogyan tartsa a markában áldozatait. Őt is azzal zsarolta, hogy leleplezi árulását a bajtársai előtt, akkor aztán istenítélet se kell, mert társai miszlikbe vágják.

Már arra is gondolt, hogy végez Kafimmal, csak-hogy ő mindig résen volt, nem adott rá lehetőséget, hogy megölje. Amikor Kafim halálhírért meghallotta, fölélegzett, úgy vélte, megszabadult rossz szellemétől, de miután megkapta Murát levelét, rá kellett jönnie, hogy abból a hurokból, melybe önként dugta a fejét, nem szabadulhat.

Murát a levelében egy, a vártól nem messze levő helyet jelölte meg a találkozó színhelyéül. Éjfélre járt az idő, már egy órája várt Murátra, amikor lódobogást hozott feléje a szél, s a sötétségből kibontakozott a férfi alakja.

- Te vagy az?
- Megismersz, Hlokovits István?
- Sokszor láttalak Kafim társaságában.
- Igen, én is dolgoztam neki, mert megfizette.
- Mit akarsz?
- Látom, nem szívesen jöttél.

– Elátkozom a napot is, amikor Kafim az utamba került.

– Márpedig nekünk most róla kell beszélünk!

– Miért?

– Megölték. Remélem, tudod?

– Bárki volt is, jól tette, kétszínű alak volt.

Murát olyan mozdulatot tett, amit lehetett helyeslésnek is értelmezni, de a hangja megkeményedett:

– Hlokovits István, te voltál?

– Tudom, hogy nagy jót tettem volna vele a világnak, de nem én voltam.

Murát türelmetlen lett:

– Engem most nem az érdekel, hogy te mennyire gyűlölted Kafimot. Mit tudsz róla?

– Pedig érdekelhetne, mert Kafim kettős játékot űzött, két urat szolgált. Egyszer kelepécét állítottam neki, és bajtársaimmal elfogtuk, de a kapitányom elengedte. Utána azzal hencegett, hogy legközelebb kénytelen leszek őt megölni, ha meg akarok tőle szabadulni.

Murát eddig is sejtette, hogy Kafim kettős ügynök, így hát gyanúja bizonyossá vált, de most nem ez érdekelte:

– Ezt eddig is tudtam – hazudta. – Arról beszélj, amiről kérdeztelek!

– Azt mondtad, dolgoztál neki. Te többet tudhatsz róla, mint én.

– Kafim ravasz ember volt, még előttem is titkolózott.

– Miből gondolod, hogy én többet tudok, mint te?

– Gyakran a kérdések többet elárulnak, mint a válaszok. Mi érdekelte mostanában Kafimot?

Hlokovits elgondolkozott, mint aki erősen fel akar idézni valamit:

– Legutolsó találkozásunkkor volt egy furcsa kérdése.

– Mi?

– Az érdekelte, hogy érkezett-e a várba szekér, amelyet katonák kísértek.

– És ez miért érdekelte?

– Nem tudom.

Murát agya lázasan dolgozott. Szekér, melyet katonák kísérnek. Lehet, hogy Kafim a pasa megbízásából az után kémkedett, milyen erősítések érkeztek a lévővárba az utóbbi időben?

Ez azonban nem magyarázza meg, hogy a pasa miért akarja kideríteni halálának a körülményeit. A háttérben tehát megbújik valami, ami van annyira értékes, hogy még Kafim halálát is érdekessé teszi. Ekkor, mintegy isteni ihletre, rájött a megoldásra. Arany, megvan, arany! Szeme előtt megcsillant az arany fénye, úgyhogy önkéntelenül behunyta a szemét. Izgalmát azonban ügyesen leplezte Hlokovits előtt.

– És te mit válaszoltál?

– Hogy nem érkezett.

– Jól van, Hlokovits István, elmehetsz!

XXIV. A szökevények

A nyolc főre fogyatkozott csapat békésen poroszkált az úton, még a csetepatéből két sebesültjük maradt, de egyik sem volt súlyos. Mehmed vezette a kis csapatot, aki az útjukba került, azt kirabolták, és még örülhetett a szerencsétlen, ha csak az értékeitől fosztották meg. A katonák többsége abban a reményben csatlakozott az összeesküvéshez, hogy visszatérhet a szülőföldjére, azonban addig is élni kellett, és ami nekik nincs, elveszik másoktól.

A táborban csak szökésük után fedezték fel Kara Meszler halálát, és azonnal üldözőbe vették a szökevényeket, de ők akkorra már jókora előnyt szereztek, úgyhogy az üldözők is hamarosan feladták a reménytelen vállalkozást. A csapat kettesével, libasorban haladt. Szandzsák, aki a katonák közt még Mehmednél is nagyobb tekintélynek örvendett – kiváltképp azután, hogy megtudták, megölte Kara Meszlert –, Mehmed mellett lovagolt.

- Allah szakállára, hova vezetsz minket?
- Nyugodj meg, jó helyre.
- A katonák már zúgolódnak, szeretnének visszatérni a szülőföldjükre. Azt mondják, te azt ígérted, visszavezeted őket Budára, de ha nem, visszamennek ők maguk.

Mehmed dühbe gurult, megállította lovát:

– No és mit gondolsz, Budán majd tárt karokkal várnak rátok? Ne feledjétek, hogy ti összeesküvők vagytok, akik megölték urukat.

– Amit tettünk, a pasa parancsára tettük – védekezett Szandzsák.

– Az olyan kutyával, aki belemart előző gazdájába, a következő gazdája már óvatosabb lesz, és láncra veri. Ti se várjátok, hogy a hatalmasok majd másként fognak veletek bánni – mondta Mehmed, majd békítőleg hozzátette: – Amit megígértem, teljesíteni is fogom, mondd meg nekik, csak türelemmel legyenek. Mit gondolsz, én nem akarok ugyanúgy hazamenni, mint ők?

Szandzsák hümmögött, mint aki hiszi is a választ meg nem is, és Mehmed érezte, nem győzte meg egészen.

...

Rekkenő volt a hőség, már a reggel előre ígérte, hogy napközben fullasztó lesz a meleg. Von Tielk kiment a folyópartra, reggel óta nem látta Ilkát, és ez nyugtalanította. Maga sem tudta, miért, el volt rontva az a napja, amelyen nem látta a lányt. A cigányoknak semmi kedvük nem volt ebben a hőségben vándorolni, inkább a táborban maradtak, a szekerek ponyvája alá húzódva vagy egyéb árnyékot adó helyet keresve.

Ám von Tielk képtelen lett volna nyugton maradni, vére egy izzó fekete szempár miatt pezsgett, amely már az álmait is elrabolta.

Az évnek ez a szaka volt a legmelegebb, szinte a folyó vize is forrt ilyenkor, mely olyan alacsonyan állt,

hogy át lehetett gázolni a túlsó partra. Von Tielk hirtelen egy fürdőző alakot pillantott meg, aki önfeledten lubickolt a folyóban, nagyokat sikkantva, de ahhoz túl messze volt, hogy megállapítsa, férfi-e vagy nő. Közélebb lopakodott, és egy bokor mögé rejtőzött, ahonnan jól rálátott a folyóra. Szíve nagyot dobban, mert bár a fürdőző arcát még most sem látta, felismerte Ilka számára oly kedves alakját. A szerelem ritka, lopott pillanatainak egyike volt ez. Legszívesebben odarohant volna a lányhoz, hogy összecsókolja, így elfeledkezett az óvatosságról, és hogy az ágak ne zavarják a kilátásban, felállt. A lány azonnal észrevette.

– Menj innen! – kiáltotta von Tielk felé, és nyakig merült a vízbe.

– Eszem ágában sincs.

– Ha nem mész el, nagyon megharagszom – mondta Ilka duzzogva.

– Úgyis tudom, hogy nem tudsz rám sokáig haragudni – mondta von Tielk komoly hangon.

– Jól van, akkor legalább fordulj el! – próbálkozott egyezkedni a lány, és Von Tielk elfordult.

– De ne less!

Behunyta szemét, és arcát a nap felé fordította, melyet kis idő múlva verejtékcseppek leptek el.

– Kész vagyok – szólalt meg a háta mögött Ilka. Megfordult, a lány immár felöltözve, teljes életnagyságában állt előtte. Önkéntelen mozdulattal akarta megfogni, de a lány ügyesen kisiklott a karjai közül.

– Kémkedsz utánam?

– Elveszed az eszemet, Ilka.

– Csakugyan?

– Már álmomban is a te arcod látom. Elátkozom azt a napot, amikor találkoztam veled.

– Te elátkozod, én pedig áldom – mondta a lány szomorúan.

– De hát miért? Miért, ha egész életünkben csak szenvedni fogunk?

– Én nem fogok szenvedni, ha szomorú leszek, majd rád fogok emlékezni, a boldogságra.

Von Tielk megfogta a lány kezét, most Ilka sem ellenkezett.

– Szökjünk meg!

A lány megrázta a fejét.

XXV. Gyilkosok bére

Éjszaka volt, az élet zajai elcsendesedtek, csak a természet hangjai hallatszottak, ami itt, a falu határában zavartalanul folyt. A tulajdonképpeni falutól is messze kívül állt a fogadó, az út szélén, háta mögött jó száz méterrel már az erdő kezdődött. Errefelé csak az apróvad jár, mezei nyúl, pocok, ürge, s a tyúktól réme, a menyét, amely ilyenkor indul vadászni.

A padláson nyest surran, hallani az apró lábak dobogását, amit az ijedősebb lelkek gyakran hisznek szellemjárásnak. A fogadósné azonban nem tartozott közéjük, bár rajta kívül csak a béreslegény tartózkodott valahol az istállóban. Az idő már éjfélre járt, de az ő szobájában égetta világ, ő maga pedig nyitott szemekkel feküdt ágyában. Nem tudott elaludni, az óta a nap óta nem jött álom a szemére, ha pedig igen, az borzalmas volt, úgyhogy azt kívánta, sose jöjjön el az este. Bárhogy próbálta is háborgó lelkét megnyugtatni, lelkiismeretét nem tudta úgy becsapni, mint másokat... Hirtelen kopogásra rezzent össze:

– Ki az?

– Én – hallatszott a szolgállegény hangja. – Engedjen be!

– Fekszem.

– Fontos mondanivalóm van.

A fogadósné felkelt felöltözött, kinyitotta az ajtót.

– Mit akarsz?

A szolgálégény érdekes módon most nem tűnt olyan együgyűnek, mint máskor, a legjobb ruháját vette fel erre az alkalomra, mintha bálba készülődne. Arcán öntudatos kifejezés ült. Rejtélyes mosollyal egy zacskót húzott elő az inge alól:

– A halott töröknél találtam – mondta, és megrázta a zacskót.

– Uramisten, mennyi arany!

– Megszámoltam, ötvenhárom.

A fogadósne önkéntelenül a zacskó után kapott, ám a legény ügyesen elkapta.

– Mikor kivitem a halott törököt, gazdasszonyom azt mondta, hogy amit nála találok, megtarthatom.

– Mit akarsz csinálni?

– Most már cinkosok vagyunk, és én megvehetném gazdasszonyomtól ezt az egész fogadót, ha ahhoz lenne kedvem, csak hogy én nem akarom megvenni, hanem gazdasszonyom tudja, mit akarok. Eddig mindig azt mondta, hogy koldus vagyok, de most már van pénzem. Azonban csak egy szavába kerülne, és mindenem a magáé lehetne, és gazdasszonyom tudja, mi az a szó.

A fogadósne szép szemében kapzsi fény csillant:

– Tudom – bólintott, és kihúzta magát, hogy a legény hadd legeltesse a szemét királynői termetén, hadd csorogjon a nyála. És ez a csalafintaság nem is tévesztett célt; a legény szemei kimeredtek, s egyszerre olyan lett, mint a dürrögő fajdkakas:

– Tudja, hogy már régóta szeretem, de eddig minden alkalommal visszautasított, mert nem tartott magához méltónak. Jöjjön hozzám feleségül!

- Tudod, hogy a férjem...
- Hat éve halott.
- Mikor meghalt, megesküdtem, hogy soha nem megyek újra férjhez. De ha akarod, ezután már nem fogom elrekeszelni a szobám ajtaját.

...

Az ivószoba telve volt vendégekkel, útjukat rövid pihenőre megszakító utasokkal, vagy éppen a környéken dolgukat végző parasztokkal. Jurica és Dienes is betértek Ellákkal, hosszú út állt mögöttük, amit jórészt gyalog tettek meg. Bár Juricának a bokája a gyógynővényeknek köszönhetően már lelohadt, még mindig bicegett, így nem erőltethette meg túlságosan. Úgy döntöttek hát, hogy a fogadóban megpihennek.

Kiválasztottak egy asztalt, és letelepedtek hozzá. A szemlélődő azonnal felfigyelt volna rájuk, hiszen alig voltak idősebbek a kisfiúnál, akit gyámolítottak, csak-hogy ebben a forgásban senki se ért rá elgondolkozni, vajon ki is lehet ez a három árva.

- Éhes vagyok – türelmetlenkedett Ellák.
- Mindjárt kapsz enni – csitította Jurica.
- Csak egy a baj – szólalt meg Dienes –, az erdőtől ingyen kaptuk az élelmet, s a jó emberek se kértek fizetséget pár falatért.
- Nincs pénzünk?
- Majd megpróbálok megalkudni a fogadósnéval. Ha kell, ledolgozzuk az ebéd árát.

A fogadósne odajött az asztalukhoz, és játékosan belétúrt Ellák szőke fürtjeibe.

– Éhesek vagyunk – kezdte Dienes –, de fizetni nem tudunk. Gondoltuk, ledolgoznánk az étel árát.

A fogadósné végigmérte Dienest, azzal a kacér pilantással, amely sose maradt hatástalan a férfiakra, úgyhogy most Dienes is zavartan lesütötte a szemét.

– Diákfélének látszol, fiú, és nekem az uram után maradtak írásaim, melyekkel nem boldogulok. Ha megfejted ezeket az írásokat, kaptok ételt, és még éjszakai szállást is.

XXVI. A jóslat

Mehmed úgy ült a lován, mint egy hadvezér győztes csata után, mégis rosszkedve volt, mert még mindig nem jutottak az átkozott kincsek nyomára, és a gyaur lányt is mintha a föld nyelte volna el. Ha pedig Mehmednek rosszkedve volt, az nem lehetett jó jel, olyankor az egész világon szeretett volna bosszút állni. Most is úgy viselkedett, mint egy eszement, már saját katonái is félték tőle, válogatás nélkül rabolt, gyilkolt, gyújtogatott.

Nézte az égő viskókat, és élvezte a látványt. Hajnalban törtek a falura, kirabolták, majd felgyújtották a kunyhókat. Az emberek az erdőbe menekültek, aki nem menekült el, azt megölték. Szandzsák jött, és egy megkötözött aggastyánt vezetett Mehmed elé.

– Az egyik házban találtuk – mondta –, amikor ráakadtunk, nem is próbált meg elmenekülni, azt hiszem, bolond.

Az öreg némán, megkötözve állt, szemét a földre sütötte.

– Miért nem menekültél el a többiekkel, öreg?

Az öreg Mehmedre emelte vaksi tekintetét, aki jeges borzongást érzett a gerincén, mintha csak a halállal nézne farkasszemet.

– Eleget éltem már.

– Nem félsz a haláltól?

– Nyugodt szívvel halok meg.

– Van családod?
– A fiammal lakom, van két unokám.
– Hány éves vagy?
– Csak az ostoba ember számolja az éveket, egyik tavaszra jön a másik, egyik tél múlik a másik után, mindössze arra emlékszem, hogy már éltem, amikor Mátyás király meghalt. Aztán megszülettek a gyerekeim, majd felnőttek, és nekik is gyerekeik születtek, közben pedig mindig bőven aratott a halál. Tudtam, előbb-utóbb rám is rám kerül a sor.

– Bölcs embernek látszol, öreg.
– Isten hosszú élettel ajándékozott meg, a faluban csak én emlékszem Mátyás király halálára. Megjártam Mohácsot is, a faluból egyedül én tértem vissza, bizony sok asszony öltözött akkor gyászba.

Mehmed hirtelen az öreghez hajolt.

– Hol van az adótok, amit a nógrádi bég vetett ki?
– A bég megüzente, hogy szállítsunk a várba kenyeret, mert éheznek a katonái.
– Hazudsz, öreg, meghalsz!
– Szívesen halok meg, mert a falumért teszem. De mögöttem ott látom a halál angyalát, és tudom, hogy hamarosan te is követni fogsz.

Mehmed önkéntelenül a háta mögé pillantott, de rögtön el is szégyellte magát.

– Meghalsz, kutya! – ordította, s intett Szandzsáknak, aki a kardjával keresztülszúrta az öreget, ezután pedig felgyújtották a falu maradék részét is.

...

Murát tehát már tudta az igazságot, Kafim arany után szimatolt a pasa megbízásából. Most már csak azt kell kideríteni, hogy Kafim miféle aranyat keresett, és az hol van, de nem volt kétségbeesve, bízott az eszében és a tapasztalatában.

Az az információ is a hasznára lehetett, hogy Kafim kettős játékot űzött, ha esetleg Ahmed türelmetlenkedni kezd. Így lovagolt elandalodva, arra gondolva, mire is fogja a töméntelen aranyat költeni, amikor hirtelen hangok ütöttek meg a fülét, valaki énekelt a közelben, még hozzá a fülemüle hangján. Leszállt a lováról, és egy bokor mögött rejtőzött el, óvatosan félrehajtva az ágakat. A fák között egy csodálatos szépségű cigány lány énekelt.

- Allah vezérelt az utamba, angyalom – suttogta.
- Az ilyen szépséges madárnak kalickában a helye, aranykalickában!

Előlépett a bokor mögül. A lány összerezsent, amint megpillantotta.

- Allah áldjon meg minden jóval, mezők szép virága!

- Téged is, török.
- Megijedtél?
- Errefelé nemigen jár senki.
- Én erre jártam, és nem bántam meg.
- Tán biz kincset találtál?
- Kincset bizony, téged, angyalom.

Ilka megrettent, csak nem akarja ez a török bántani? Sok rémhistóriát hallott már, hogy a törökök fiatal lányokat hurcoltak el, akik aztán valamelyik pasa háremében penészedtek. Tudta, hogy ijedelmét nem sza-

bad kimutatni, ezért régi fegyveréhez, a kacérsághoz fordult:

– Erdei mézet gyűjtöttem, a vadméhek megosztották velem, kérsz?

– Nem.

– Édes.

– Csakhogy én másfajta édességre vágyom, a te ölelő karodra – mondta, és közelebb lépett Ilkához. – Allah-ra mondom, nálad szebb virágszálat a mennyországban se találni.

Ilka kezdte magát kényelmetlenül érezni, a menekülésre gondolt, de Murát megfogta a karját:

– Velem jössz, angyalom!

– Aztán hova?

– Majd meglátod.

– Nem megyek! – mondta Ilka, és beleharapott Murát kezébe. Murát felordított, elengedte Ilkát, aki elkezdett futni. Rögtön az elején többméteres előnyt szerzett, de Murát mindig is jó futó volt, és egy tisztáson utolérte. Ilka próbált védekezni, ám Murát erős karjai átölelték, abroncsként tartották fogva. A lány felsikoltott, és elájult.

Ekkor az erdő mélyéről futó léptek zaja hangzott fel, ágak reccsentek, és egy kiáltás harsant:

– Ne félj, Ilka, itt vagyok!

Murát villámgyorsan megfordult, pajzsként tartva maga előtt a tehetetlen testet. Von Tielk állt a tisztás szélén.

– A lány kell? Gyere érte!

Von Tielk kezében megvillant a mezítelen kard. Murát nem örült a fordulatnak, azt hitte, a lány könnyű

préda lesz. Nem volt felkészülve rá, hogy harcolnia is kell. Már arra gondolt, engedi futni Ilkát, de túlságosan csábította a szépsége:

– Ez lesz életed utolsó napja, török! – kiáltotta von Tielk.

Murát félrelökte az alélt lányt, hogy mindkét karja szabad legyen. Lassan húzta ki szablyáját, miközben felsőtestével jobbra-balra himbálózott:

– Gyere csak, ha meguntad az életedet! – mondta, és von Tielk felé sújtott, de ő védte a vágást. Murát egy idő után egyre dühösebb lett:

– Úgy látszik, Allah kedvel, gyaur, de a kardomtól nem menekülsz.

Mialatt beszélt, szablyájával felé sújtott, amit von Tielk kivédett, majd visszaszúrt. Kardja szinte felnyársalta az előrelendülő testet. Murát az első pillanatban fel sem fogta, mi történt, hiszen messze földön nem volt párja a kardforgatásban, aztán, mikor felfogta, szép lassan összezsugorlott, és kilehelte lelkét. Ilka a viadal során halálra rémülten fogta be szemét, és most, mikor végre elég merszet gyűjtött, hogy kitekintsen ujjai közül, nem akart hinni a szemének:

– Megmentettél! – suttogetta.

– Szerencséd volt, hogy épp az erdőt jártam, a csapdákat néztem át. Akkor hallottalak meg téged és a törököt, aztán két árnyat láttam a fák között futni.

– Megmentettél – ismételte meg Ilka.

– Megmentettelek, másnak – felelte keserűen von Tielk.

– Ne beszélj így, nem szabad!

XXVII. Kinek mi jár

Balassa Menyhért uram nemcsak a csatákból vette ki derekasan a részét, hanem egy jó kis verekedés után a vigasságban is méltó ellenfele volt bármely vitéznek. Szívesen töltötte körünkben az idejét duhajkodva, minek folytán megveszekedett híre támadt. Bizony, az asszonynép erényének nem volt nála nagyobb ellensége, és ebben a tekintetben még a törökön is túltett, ami pedig nagy szó volt, hiszen tudvalevő, ha egy szemrevaló jobbágylány a török kezébe került, a boldogtalan hamar valamelyik pasa háremében találhatta magát.

Daliáinak Balassa úr apjuk helyett apjuk volt, és a vitézi életnek senki sem volt nála nagyobb hódolója. Bár megtehetette volna, hogy nagyúr módjára pompás palotákban töltsé napjait, ő ennél többre becsülte a végvári életet. Mióta a budai pasa seregével rázúdult Felső-Magyarországra, neki is meggyűlt a dolga a menekültekkel, akik a lévai vár közelében reméltek menedékre lelteni. Most is három árva kereste. Két gyerekforma és a gyámolítottjuk, egy kisfiú.

– Szóval azt mondod, kitanultad a deákságot.

– Igen, értek a grammatikához, tudok latinul, törökül meg a francúzok nyelvén.

– Jó deákom most halt meg. Szegény, a fejébe vette, hogy aki a pennát tudja forгатni, az a kardforгатáshoz is ért. Hát most odafönn deákoskodhat Szent Péternél.

Nekem azonban szükségem van új deákra, aki akár te is lehetnél.

– Hát ha lehetek, leszek is.

– Akkor hát ebben megegyeztünk – mondta, és belecsapott Dienes tenyerébe. – Hanem hátravan még a két pótlék. Belőled derék vitézt nevelünk – fordult Ellákhöz, és tréfásan barackot nyomott a fejére –, fogod te még a törököt aprítani, amikor mi már nem leszünk.

Ellák bátran visszamosolygott, majd büszkén Juricára nézett.

– Most pedig a te dolgodat kell eligazítani.

– Ó, én bármit elvégzek – rebegte Jurica. Dienesre nézett, és elpirult.

– Helyes – felelte Balassa uram –, úgyis kevés az aszszonykéz a fehérnép dolgára. Menj a konyhára, majd ott megmondják, mit fogsz csinálni!

...

Ahmed egy félreeső asztalnál ült, és a vendégeket figyelte, akik mogorva pillantásokkal viszonozták tekintetét. Nem volt népszerű itt egy török, aki folyton szimatol valami után. Bár senki sem tudta, valójában mit csinál, azt látták, hogy folyton jön-megy, aztán összedugja a fejét egy másik törökkel, s ez épp elég volt, hogy féljenek tőle. Most is Murátra várt, találkoztót beszéltek meg, már reggel óta várta. Lassanként kezdtek szállingózni a vendégek, de Murát még mindig nem jött. Ahmed kezdett nyugtalankodni. Hirtelen ötlettel megszólította a fogadósnét:

– Úrnőm, ha nem fárasztanálak vele, megmutatnám a portékámat. Kereskedő vagyok.

– Aztán mivel kereskedsz, török?

– Ékszerekkel, úrnőm. Kelet legszebb ékszerei vannak a birtokomban – mondta, és egy ládikót húzott elő a köpenye alól. Mielőtt azonban kinyitotta volna, gyanakodva körülkémelt a zsúfolt ivószobában. A fogadós né elértette:

– Gyere a szomszéd szobába, ott magunkban lehetünk.

Átmentek a szomszéd helyiségbe, amely ugyanolyan nagy volt, mint az ivó, csak díszesebb, az előkelő vendégeknek fenntartva. Ahmed egy csodálatos gyöngysort vett ki a ládikóból.

– Ezt nézd meg, úrnőm! Sok gyöngyhalász tette kockára az életét, míg ezeket a gyöngyöket elragadta a tengertől.

A fogadós né átvette Ahmedtől a gyöngysort, és a nyakába illesztette.

– Gyönyörű vagy, úrnőm, szépséged Sehrezádé szépségének méltó párja.

– Tudom, hogy csak hízelegsz, török, és csak azért beszélsz így, hogy az ékszert eladhasd.

– Ha az én szavaimnak nem hiszel, higgyél a saját szemednek – mondta Ahmed, és egy fényesre csiszolt rézlapocskát tartott a fogadós né elé, melyet a ládikóból vett ki. A török nem túlzott, ezt a fogadós nénak is el kellett ismernie.

– Mennyiért adod?

– Én tíz aranyért jutottam hozzá, de neked odaadom hétért, úrnőm.

- Megőrültél!?
- Olcsóbban már nem adhatom.
- Nem kell. Vidd!

A fogadósne levette nyakából a gyöngysort, bár sajtótt a szíve, és érezte, az ékszer mindenáron meg kell szereznie.

– Igazán sajnálom, úrnőm, hogy nem sikerült üzletet kötnünk – mondta Ahmed, s visszatette a gyöngysort a ládikóba. – Ha meggondolnád magad, érdeklődj utánam, a jó öreg Ahmedet mindenki ismeri – tette hozzá, s mély hajlongások közepette kihátrált. Amint az ajtó becsukódott mögötte, a fogadósne a szobájába ment, s elővette a tört, amellyel Kafimot meggyilkolta. Ezután szólította a szolgaleányt, és Ahmed után küldte, hogy hívja vissza.

– Meggondoltam magam – mondta a visszatérő Ahmednek –, de előbb látni akarom újból a gyöngysort!

Ahmed ravasz tekintetében fény csillant, és elfordult, hogy a gyöngysort kivegye a ládikóból. A fogadósne ekkor húzta elő ruhája alól a tört, már éppen Ahmed hátába akarta döfni, de ő résen volt, és elkapta a csuklóját. Rövid dulakodás után kicsavarta kezéből a tört, amely a földre esett.

- Kafimmal is így végeztél, úrnőm?
- Hívom a legényemet!
- Mit akarsz tőlem?
- Ő is a bűntársad volt?
- Hogy gyere velem.
- Eszemben sincs. Hogy aztán pogány módra, nyomorultul fejezzem be életemet! Inkább végezz velem!

– Kafim hitvány szolga volt, aki két urat is szolgált, és ha te nem végzel vele, az én uram tette volna meg. Ő nagy hódolója a női szépségnek, és ha téged meglát, biztosra veszem, hogy olyan büntetést talál a számodra, amelyben mindketten kedveteket lelitek.

XXVIII. A lányrablás

Fülledt éjszaka volt, napközben szinte izzott a levegő, és az este sem hozott enyhét adó, hűs szellőt. Így hát érthető, hogy a cigánytábor is kiköltözött Isten szabad ege alá. Éjfél körül járt az idő, az egész tábor aludt, csak időnként hangzott fel egy-egy horkantás.

Ám volt valaki, aki ezen a késői órán sem tudott aludni, mert féltékenység mételyezte lelkét. Százszor elátkozta már azt a napot, amikor az idegen megjelent az ő és az Ilka életében.

Cifra hanyatt feküdt, és a szikrázó csillagokat bámulta, amelyek olyan ellenszenves egykedvűséggel bámultak le rá. Eddig még a gondolatát is távol tartotta magától, hogy Ilkát elveszítheti. A cigányok mind elfogadták, hogy a lány hozzá tartozik, de az idegen más volt, ráadásul már Ilka sem a régi. Elhatározta, hogy leszámol von Tielkkel. Tervének végrehajtására a mai éjszakát választotta.

Óvatosan körülmélt, és mikor meggyőződött róla, hogy mindenki alszik, szájába vette a törst, és négykézláb mászva elindult a tábor széle felé. Mint a macska, úgy lopakodott a látszólag mélyen alvó von Tielkhez, szinte még a fűszál se hajolt meg alatta. Mikor a közelébe ért, fölegyenesedett, és törével lesújtott, de von Tielk, aki mégsem aludt, kivédte a halálos csapást. Néma, de annál hevesebb küzdelem kezdődött, amelybe mindketten beleadták minden dühüket. Von

Tielk egyszer csak úgy érezte, Cifra szorítása gyengülni kezd, majd amikor a kezére valami meleg folyt, megértette, hogy önnön töre okozta Cifra vesztét, amely dulakodás közben valamiképpen a szívébe fúródott... Azonnal eszébe villant, hogy nem maradhat tovább a táborban... Ha reggel megtalálják Cifra holttestét, a cigányok aligha fognak teketóriázni. Következő gondolata azonban már Ilka volt.

Mi lesz vele, ha többé nem láthatja a lány kedves arcát. Nem, ez lehetetlen, nem bírná ki egy napig sem. Körülnézett, a táborban nem mozdult semmi, úgy látszik, senki se ébredt fel. Tudta, hogy az asszonyok és a gyerekek a tábor közepén fekszenek, nem volt hát veszélytelen vállalkozás eljutni Ilkáig, de mégis, meg kell kísérelni.

Négykézlábra ereszkedett, mint imént Cifra, és mászni kezdett, hátrahagyva a fiú holttestét a bokor tövében. Gondosan kitapogatta maga előtt az utat, mielőtt testsúlyát egyik kezéről a másikra helyezte volna. Így jutott át a külső körön, ahol a férfiak aludtak, a belső körig. Ugyancsak fáradoznia kellett, hogy megtalálja az alvó Ilkát. Gyöngéden megrázta a lány vállát, aki mintha csak erre várt volna, kinyitotta szemét.

– Kedvesem, menekülnünk kell! – suttogetta von Tielk.

Ilka felült, és álomittasan nézett rá.

– Megöltem Cifrát.

A lány szája elé kapta kezét, hogy elfojtsa egy sikolyt.

– Érts meg, meg kellett tennem, rám támadt, vagy én vagy ő.

– Ha reggel itt találunk Cifra rokonai, megölnek.
– Csakhogy én nélküled nem tudok és nem is akarok sehova se menni.

– De az apám öregember, megölik, nem hagyhatom itt – próbált meg ellenkezni Ilka.

– Inkább feláldozod magad valamiért, ami akkor történt, amikor te még meg sem születted? Neked is jogod van az élethez, a szerelemhez.

Ilka elbizonytalanodott, a másik szavaiban annyi volt az igazság, hogy már hajlott rá. Aztán von Tielk megfogta a kezét, gyöngéden, de egyben sürgetően is:

– Gyere velem!

Ilka alig észrevehetően bólintott.

...

Az öreg ott állt előtte az égő falu közepén, arcát ráemelte, amely merev volt, mint egy halotté. És ez még semmi, mert a szemgödrei üresek voltak, akár egy sírból előkerülő koponyáé. Igen, hátborzongató volt a hasonlóság azzal a koponyával, melyet a tarisznyájában hordott, miután a madarak lecsipegették róla a húst. Legszívesebben ráparancsolt volna az öregre, hogy ne nézzon rá, ha nem szégyellte volna magát a katonái előtt. De szégyellte!

Körülnézett, hogy legalább társai önbizalmából erőt merítsen, de mintha a föld nyelt volna el őket. Egyszerre megrémült, hogy egyedül maradt az öreggel. Még jobban megrémült, amikor az öreg is eltűnt, már csak a lángok ölelték őt körül.

Mehmed e baljóslatú látomásokkal teli álom után ébredt, még kimerültebben, mint ahogy este lefeküdt.

Bárhogy igyekezett is elhessegetni magától az öregember jóslatát, az visszalopakodott a gondolataiba. Még az álmát is megmérgezte. Álmában megjelent az öreg, és azt jóslta, meg fog halni, a háta mögött már ott a halál angyala. Állt az égő falu közepén, szemében gúnyos mosoly csillogott, és ő képtelen volt bármit is tenni. Csak most vette észre, hogy nem is ember, hanem gonosz dzsinn, és már ki is nyújtotta felé a kezét, hogy összeroppantsa. Ekkor ért véget az álom, s Mehmed úgy érezte, egy örökkévalóságig tartott. Meztelen szabályája mellette hevert, éjszaka azzal hadakozott az álom ellen. Elszégyellte magát.

– Ostoba álom – dünnyögte, és próbált a dervis jóslatára gondolni: amíg a szerencse fia melletted van, nem történhet semmi bajod.

Abu jelent meg, savanyú képen látszott, hogy rossz hírt hoz.

– Uram.

– Mit akarsz?

– Szandzsák ma éjjel megszökött.

Mehmed előtt elsötétült a világ, egy pillanatra úgy tűnt, hogy elájult:

– Miért csak most jelentitek ezt?! – rivallt rá Abura.

– Mert most fedeztük fel a szökést.

Hirtelen dührohamot kapott, korbácsával verni kezdte szerencsétlent:

– Mit állsz itt, kutya? Keresd meg, és hozd vissza!

– Amikor belefáradt az ütlegetésbe, a földre rogyott.

– Allah, legyen meg a te akaratod! – suttogta.

...

A cigánytáborban, miután felfedezték Cifra holttestét, valamint Ilka és von Tielk szökését, nagy felzúdulás támadt. Főleg Cifra rokonsága volt a bujtogató, a vajdát okolták a legény haláláért.

– Te vagy Cifra halálának az oka, nem engedted, hogy az átkozott idegent megöljük, pedig Cifra megmondta, hogy bajt hoz ránk.

A tömeg helyeslően felmorajlott.

– Hallgassatok, emberek! – emelte föl a kezét a vajda. – Cifra maga felelős a sorsáért, áskálódott az idegen ellen, szét akart szakítani két szerelmes szívet, pedig tudhatta volna, a szerelmes szívnek nem lehet parancsolni. Ha bosszút akartok állni Cifra gyilkosán, csak tessék, eredjete a szökevények után, de ne bennem keressetek bűnbakot.

A tömeg megnyugodva oszlott fel, elintézettnek vélvén az ügyet; ha Cifra rokonsága meg akarja bosszulni Cifra halálát, keresse meg a gyilkost. Ekkor Cifra egyik unokatestvére, aki a tömeg hangadója volt, odalépett Ilka apja mellé. A töpörödött öregember szemében halálos rémület tükröződött, amikor megpillantotta. A fiú előhúzta kését, és markolatig az öreg szívébe dőfte.

XXIX. A utolsó felvonás

Mehmed, immáron harmadmagával, déli pihenőt tartott, épp csak annyit, hogy a lovak kifűjják magukat. Az erdőszélen ütöttek tábort.

– Porfelhő az úton! – kiáltott az őrt álló katona. Csakhamar már azt is ki tudták venni, hogy egy szekérkaraván; az asszonyok, a gyerekek és az öregek a szekereken ültek, a férfiak pedig kissé leszakadva követték őket.

– Rajtuk ütünk? – kérdezte a katona.

– Elálljuk az útjukat.

Mehmed kiadta a parancsot, hogy szálljanak lóra, és álljanak szét az úton. Időközben a karaván is odaért.

– Mit akartok tőlünk – lépett elő a vajda –, miért nem engedtek utunkra?

– Adjátok át mindeneteket, amitek van, és akkor békével mehettek tovább.

– Nincs semmink, amink van, azt láthatjátok.

– Hazudtok! – kiáltotta Mehmed.

– Igazat mondunk.

– Engedjétek meg, hogy átkutassuk a holmijaitokat!

– Nem akarok harcot, ti katonák vagytok, de csak hárman, mi pedig sokan. Döntsük el mi ketten, mi legyen. Állj ki velem párviadalra! Ha te győzöl, átkutathatjátok a holmijainkat, ha viszont én győzök, szabadon továbbvonulhatunk.

Mehmed alaposabban szemügyre vette ellenfelét, a félkarú óriást, s magabiztosan válaszolt:

– Jól van, készülj!

A párviadal színhelyéül az erdő melletti tisztást választották, az egyik végén a cigányok táboroztak le, a másikon a kis török csapat. Mindkét fél kijelölte a maga igazlátóját, akik majd a viadal szabályaira fognak ügyelni.

– Én készen vagyok, török.

– Én is.

A két mezítelen felsőtest megfeszült, kerülgették egymást, kölcsönösen keresték a másik gyenge pontjait.

– Megismersz, török?

– Allahra, te vagy az, akinek én a szerencsémét köszönhetem, akinek a kezei közül Kara Meszlert megmentettem, és ezért ő hálából a bizalmasává tett.

– Miközben beszélt, ellenfele felé vágott, de ő résen volt, védett és visszaszúrt. – Szavamra, gyaur, értesz a kardforgatáshoz.

– Bizony, sok hozzád hasonló lófarkas törököt küldtem már a pokolra, te leszel a következő.

– Ha a nagy szád szerint mérnék a vitézséget, minden bizonnyal te lennél a legderekabb vitéz – mondta Mehmed, és ezúttal neki kellett védenie ellenfele támadását.

– Imádkozz az istenedhez, török, mert a pokolra küldelek! Megfizetsz a karomért! – Előrelendült, egyenesen bele Mehmed kardjába, eközben azonban rettenetes erővel sújtott le a török szabadon hagyott fejére, mely úgy hasadt ketté, mint egy dinnye, melyet felvágtak. Az összecsapás után mindketten holtan maradtak a küzdőtéren.

Prológus gyanánt

Történetünk itt véget ér, de kötelességünknek érezzük, hogy hőseink további sorsáról legalább pár szóban beszámoljunk.

A két szökevénynek végül is sikerült kikeveredni a török csapdájából, és elvergődtek Felső-Magyarország bányavárosaiba, melyeket már a császár is jobban vigyázott, elsősorban az aranya miatt. Von Tielk a császár szolgálatába szegődött, ám nyughatatlan vére itt sem hagyta békén megülni, és pár év után továbbállt. Útjaik ekkor már szétváltak Ilkával, aki egy cigánykaravánhoz csatlakozott. Mert sokan vagyunk vele úgy, hogy a szerelem elmúltával a különbségek kerülnek az előtérbe, melyek elválasztanak bennünket.

Három árvánk további sorsa sem volt nyugalmasabb, hisz Léva vára ebben az időben túl bizonytalan hely volt ahhoz, hogysem az árváknak védelmet tudjon nyújtani. Innen is továbbfutottak tehát, egészen az erdélyi fejedelemségig, ahol Dienes egy nagyúr íródeákja lett, s ahol megírta a török 1552. évi hadjáratának a történetét.

Jurica ugyanahhoz a nagyúrhoz szegődött el, beállt a szolgálóleányok közé, és mert értelmes teremtes volt, idővel egész a kulcsárnéságig jutott.

Ellákból vitéz katona lett, aki sok nagy csatában vitt végbe hősi tetteket, míg végül Esztergom ostrománál esett el, ahol Balassi Bálint is.

Hát a szerzetesek kincsével mi lett? Az bizony a mai napig is ott pihen, ahova egykor a szerzetesek elrejtették, pedig be sokan keresték már az évszázadok folyamán, meggazdagodást remélve! Csakhogy az erdő őrzi titkát, a csermely pedig rég másfelé folyik, mivel egy szikla eltérítette eredeti irányából.

Tartalom

I. A szerzetesek kincse	/	5
II. Von Tielk kapitány	/	14
III. A „rettenetes” bég	/	22
IV. Kincsek nyomában	/	27
V. Az ajándék	/	35
VI. A szökés	/	41
VII. A szekérkaraván	/	47
VIII. A csata	/	54
IX. A szerzetesek	/	62
X. Mehmed	/	69
XI. Halott török, nem jó török	/	73
XII. Az erdő vándorai	/	78
XIII. A cigány lány	/	81
XIV. Az összeesküvés	/	84
XV. A remete	/	88
XVI. A megbeszélés	/	91
XVII. Cigányok közt	/	94
XVIII. A remetelakban	/	98
XIX. Összeesküvők az éjszakában	/	101
XX. Cifra	/	105
XXI. Egy újabb szereplő jelentkezik	/	108

XXII. Az ünnepség	/	111
XXIII. Egy fontos beszélgetés	/	115
XXIV. A szökevények	/	121
XXV. Gyilkosok bére	/	125
XXVI. A jóslat	/	129
XXVII. Kinek mi jár	/	134
XXVIII. A lányrablás	/	139
XXIX. Az utolsó felvonás	/	144
Prológus gyanánt	/	146

Százdi Sztakó Zsolt

1552

Első kiadás

Felelős kiadó: Hodossy Gyula

Felelős szerkesztő: Kulcsár Ferenc

A borítót és a kötetet tervezte: Csető Péter

Megjelent 1000 példányban

Nyomta: KASICO, a. s., Žilina

Kiadta: Lilium Aurum, Dunaszerdahely, 2006

Zsolt Százdi Sztakó

1552

Prvé vydanie

Zodpovedný vydavateľ: Gyula Hodossy

Zodpovedný redaktor: Ferenc Kulcsár

Obal a tlačiarenská príprava: Péter Csető

Náklad: 1000 výtlačkov

Tlač: KASICO, a. s., Žilina

Vydavateľstvo: Lilium Aurum, Dunajská Streda, 2006

ISBN 80-8062-323-6

Százdi Sztakó Zsolt vérbeli elbeszélő: 1552 című történelmi kisregénye sodró lendületű, magával ragadó mű, ahogy mondani szokás, nem lehet letenni: Az író tehetségén túl mindezt „támogatja” a regény történésének helye és ideje – cselekménye az Úr 1552. évében zajlik, akkor, amikor Ali budai pasa irdatlan seregével Felső-Magyarországra tör. Az eseménydús, rejtélyekkel teli történet középpontjában a szerzetesek kincse áll, akik kényszerű menekülésük során a kolostor aranytárgyait elrejtik az erdőben. A sokféle ágazó, szerelemmel, gyilkosságokkal, kémkedéssel, intrikákkal átszőtt eseménysorozat mind-mind e kincsekkel van ilyen-olyan összefüggésben...

ISBN 80-8062-323-6

160,- Sk

5 €